

Dolenjski list

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE DOLENJSKIH OKRAJEV

TEDNIK ZA POLITIČNA, GOSPODARSKA IN KULTURNA VPRAŠANJA

Leto III. — Štev. 52.

NOVO MESTO, 30. decembra 1952

CETRTLETNA NAROCNINA 100 DIN

IZHAJA VSAK PETEK

Od tedna do tedna

Preden je Generalna skupščina OZN prekinila delo in bo nadaljevala sedmo zasedanje po 24. februarju 1953, je obravnavala še avstrijsko vprašanje. Razprave se ni hotela udeležiti Sovjetska zveza, toda ostale delegacije so sprejele sklep, naj velesile čim bolj pospešijo rešitev tega vprašanja in sklenejo državno pogodbo z Avstrijo. Po dosežanju zadržanju Moskve, ni velikega upanja, da bi se preveč pomujala in pristala na umik svojih čet iz Avstrije, ki jo med drugim prav temeljito izkorišča. Znano je, da so v sovjetski coni Avstrije petrolejska polja Zistersdorf, katerih proizvodnjo celja v letu 1952 na 2,23 milijonov ton, od česar so si sovjeti prisvojili 1,18 milijonov ton. Pa ne le zaradi gospodarskega izkoriščanja, tudi iz drugih vzrokov so Moskvi ne zdi zapustiti Dunaja, predvsem pa, ker ima izgovor, da zadržuje svoje sile v satelitskih deželah in tako lažje izvaja svoje temne načrte.

Ljudi, ki poznajo raznovrstne tehnologije Sovjetske zveze, niso prav nič presenetile besede Stalina, ki je pred nekaj dnevi ameriškega novinarja izjavil, da bi bil pripravljen razgovorjati se z Eisenhowerjem, češ da ZDA in SZ lahko žive v miru in sodelovanju. Ta tako imenovana Stalinska »božična mirovna poslanica«, kakor so jo imenovali krstili v svetu, je za Moskvo propagandno preračunano sredstvo, ki so ga v Ameriki pograbili kot senzacijo, da bi z njo časopisi postregli za praznike svojim čitateljem. V uredniških ameriških časopisov niso mogli Stalinih odgovorov niti natančno prevesti, čeprav gre v takih primerih za zelo dvoumna izražanja, tako se jim je mudilo natisniti besedilo v božičnih izdajah. Eisenhower in ostali bodoči vodilni državni ZDA sploh niso še skrbno razbrali kremelejske upanke, ki je že bila z debelimi črkami natisnjena v milijonskih izdajah ameriškega tiska. V naslednjih izdajah pa so se pojavili dvomi in iskrenost Stalinih ponudb in na splošno poudarjajo zdaj v svetu, da za vsem skupaj tiči snubljenje, da bi si velesile razdelile interesne sfere, po čemer Moskva že iza časa medvojnih konferenc stremi.

Javno mnenje se predvsem sprašuje: zakaj SZ nadaljuje z napadalno politiko hladne vojne proti drugim državam, zlasti proti Jugoslaviji, zakaj je odklonila indijski predlog za rešitev korejskega vprašanja; zakaj vedno močnejše pritiska na Kitajsko? Ta dejstva dokazujejo, da je najnovejša Stalinska izjava samo taktičen maneuver in imperialistična poteza, kakršnim ni mogoče zaupati.

V času splošnih diplomatskih počitnic pa je le še Pariz poskrbel za večjo politično novico. Pinayeva vlada, ki je bila za francoske razmere kar dolgo na oblasti, je podala ostavko. Vzrok je že star — finančna vprašanja. Pinay je sicer v prejšnjih mesecih izvedel nekaj uspešnih reform in užival precej časa zaupanja v parlamentu. Toda državna blagajna se je vse bolj praznila in dosegla štirikrat večji deficit, kot so ga imeli pred dvema letoma. K odstopu so precej pripomogla tudi trenja v vladnih strankah. Pinay ni našel več poti naprej. Zdaj iščejo novega rešitelja. Nekaj znanejših politikov je že odklonilo sestavo nove vlade, tako da bo Francija pričakala novo leto brez nje. Pa tudi sicer nima posebnega upanja, da bi se kmalu znebila težav, ki jo tarejo že vsa povojna leta.

S seje Okrajnega izvršnega odbora OF Novo mesto

V četrtek, 25. decembra dopoldne, je bila redna seja Okrajnega izvršilnega odbora Osvobodilne fronte za okraj Novo mesto, katere so se udeležili poleg članov izvršilnega odbora tudi sekretarji občinskih odborov OF. Na dnevnem redu je bil pretres dosedanjega dela frontnih organizacij in priprave za volitve delegatov za občinske in

Tovariš Stane Potočar-Lazar — generalni major JLA

Na predlog vrhovnega poveljnika oboroženih sil je Prezidijski Ljudske skupščine FLRJ izdal ob letošnjem prazniku Dneva JLA — 22. decembra — ukaz, s katerim so bili povišani v višje generalske čine nekateri višji oficirji. V vrsti devetih polkovnikov Jugoslovanske ljudske armade, ki so 22. decembra napredovali v čin generalnega majorja JLA, je tudi naš rojak tovariš Stane Potočar-Lazar, znan partizanski komandant iz narodnoosvobodilne vojne, domačin iz Mirne peči. Tovarišu generalu Stanetu Potočarju-Lazarju čestitamo k visokemu napredovanju vsi nekdanji bojni tovariši, aktivisti Dolenjske, vsi znanci, prijatelji in bralci »Dolenjskega lista«.

POPRAVEK

Popravljamo tiskovno pomoto v seznamu članov Zbora proizvajalcev pri OLO Črnomelj, objavljenem v 51. številki »Dolenjskega lista«. Za prvim imenom Sobra Ferdinanda mora stati pravilno ime:

Simenc Milan, mizar iz Črnomlja 30.

Danes ve ves svet, da sta resnica in pravica na naši strani

V torek, 16. decembra, je maršal Tito obiskal Smederevsko Palanko, kjer je v tamošnji tovarni vagonov delal kot kovinar nekaj mesecev leta 1926. V veliki dvorane tovarne, ki nosi zdaj ime junaka NOB »Dragoslava Djordjevića-Goše, so se zbrali vsi delavci in mnogi prebivalci mesta, ki so z navdušenjem pozdravili maršala Tita. V svojem govoru je tovariš Tito med drugim dejal tudi tole:

»Naša država si je zaradi visoke zavesti naših narodov pridobila velikanski ugled v svetu, tako med vojno, ko se je borila v trdnjavi fašizma v Evropi sama, srdito in vztrajno, ko so naši narodi prelivali kri zase in za druge, za svoje dobro in za dobro vsega človeštva, kot potem, ko so naši narodi po končani vojni, ne da bi čakali, da bi jim pomoč padla z neba, z lastnimi silami začeli graditi, kar je bilo porušeno, začeli industrializacijo ter storili velikanske in nadvseške napore, da bi se dvignili iz zaostalosti, ki je stotletja tlačila naše narode. Dostojanstvo našega ljudstva v vseh vprašanjih, kadar gre za biti in ne biti, kadar gre za neodvisnost, svobodo in čast, to dostojanstveno stališče vpliva ugled in spoštovanje vsakega naprednega človeka na svetu do naših ljudi, do naše države. Vse to je povzročilo, da gledajo danes na našo državo kot na močnega čini-

telja v svetu, činitelja pozitivnega, konstruktivnega, naprednega značaja, ki se bori tako za svoje svobodno življenje kot za mir na svetu in enakopravnost med narodi.

Na VI. kongresu smo osvetlili dosedanj mednarodni položaj in stališče naše vlade in naših narodov do mednarodnih vprašanj. Delegati so odobrili delo CK, osvojili njegovo stališče kot stališče vse Partije in vseh narodov naše države. Naša vlada, naša ljudska oblast, sta si prizadevali, da sta vedno dostojanstveno branili koristi naše države, da ne bi kupčevali z interesi naših narodov, pač pa smo navzlic pritisku od zunaj in navzlic raznim grožnjam trdno stali tam, kamor nas je postavilo ljudstvo, in se borili za svoje pravice, za svoj prostor v družbeni skupnosti na svetu.

Tovariši in tovarišice! Eno izmed glavnih vprašanj je bilo vprašanje našega boja proti sovjetskemu pritisku, proti poskusom, da bi spravili v nevarnost našo neodvisnost, da bi ponovno zasuli narode naše države. Na kongresu je bilo ugotovljeno, in to vidi lahko vsak naš državljani, da smo pri-

šli iz te borbe kot zmagovalci, čeprav smo številčno mnogokrat slabše, zato pa smo moralno mnogo in mnogokrat močnejši.

Minil je čas, da bi morali prepričevati svet, na čigavi strani sta resnica in pravica. Danes ve ves svet, da ni na njihovi strani, pač pa na naši, in danes vsak pošten in pameten človek lahko vidi, da nismo mi tisti, ki ogrožamo njih, pač pa da oni ogrožajo nas, saj je logično, da 15 milijonov ne more ogroziti 300 milijonov, čeprav so oni stalno kričali, da jih ogrožamo. Ne, branili smo sebe in branili se bomo tudi v prihodnje, razkrinkavali in opozarjali pa bomo na vse tisto, kar pri njih ni dobro, in na vse, kar povzroča močnejše ne samo znotraj njihovih držav, pač pa tudi na vsem svetu. Čeprav smo majhen narod, imamo moralno pravico povedati tudi tistemu, ki je številčno močan in velik, da to ali ono dela nepravilno, naj se človeštvo ne trudi, da bi ponovno zavladal srednji vek, pač pa, da bo med narodi, med ljudmi ustvarilo boljše, lepše in enakopravnejše odnose. S tega mesta lahko danes povem, da smo to orjaško borbo, čeprav smo daleč slabše, tako v propagandni kot v drugih sredstvih, vodili z uspehom prav zaradi tega, ker imajo naša država, nova Jugoslavija, in naši narodi mnogo in mnogo ter vsak dan čedalje več in več prijateljev na vsem svetu. Danes je Jugoslavija svetel zgled vsem zaslužnim narodom; tistim, ki še niso svobodni, kako lahko majhen narod, če je našel samega sebe, če se zaveda svoje moči, brani in ubranj svojo svobodo, svoj razvoj in svoje mirno življenje. To je tisto, kar dela našo državo privlačno, zaradi česar je mnogim ljudem, zlasti delovnim ljudem vsega sveta, spet vrnila zaupanje, da so vendarle možnosti, da se ustvari boljša družbena ureditev, boljši družbeni

odnosi, boljše življenje za tiste, ki danes trpe, kajti bil je čas, ko je Sovjetska zveza po propadu Hitlerja začela pritiskati na nas in na druge narode, in ko se je vnovič zagnila noč srednjeveškega življenja in so ljudje začeli izgubljati zaupanje, da bo mogoče ustvariti kaj boljšega in lepšega. Danes je pokazala majhna Jugoslavija, da so ljudje, če so složni, če teže in delajo v eni smeri, da bi ustvarili boljše življenje zase, lahko zgled drugim, da tudi drugi gredo po isti poti. Primer Jugoslavije je ponovno vzbudil pri ljudeh zaupanje, ki ga je bila porušila Sovjetska zveza s svojim ravnanjem.

V nadaljevanju svojega govora je maršal Tito dejal:

»Spremenili smo ime Partije in ji dali ime Zveza komunistov Jugoslavije. Tega nismo storili, da bi zbledela vloga in lik komunista, pač pa, da bi dvignili to zvezo na višjo stopnjo in ji dali tisto smer, ki jo mora imeti pri današnji stopnji razvoja naše države, razvoja v smeri demokratizacije v vsem družbenem življenju. Danes delamo pri nas z vsemi silami v smeri demokratizacije, pri čemer smo napravili velikanski napredek, ker so dobili delavci podjetja in upravljanje, v svoje roke, in so gospodarji v proizvodnji; v administraciji in povsod decentraliziramo. Vse to so demokratični ukrepi, ki so značilni za resnično socialistično državo. Na tej stopnji imajo komunisti nove specifične naloge kot učitelji, instruktorji, kot nosilci čiste socialistične ideje med množicami, ne po administrativni in ukazovalni poti, pač pa s prepričevanjem, z dajanjem osebnega zgleda. Motijo se tisti, ki pravijo, da stopamo v stran, da se odrekamo komunizmu. Ne, mi se mu ne odrekamo, pač pa ga hočemo pokazati takšnega, kot je dejansko. Hočemo pokazati, da komunizem ni stvar posameznih ljudi, pač pa da pomeni v prihodnosti srečo za človeštvo. S močjo daleč od komunizma. Kakšna sreča, če bi ga lahko imeli danes! Toda kaj pomen komunizem? Komunizem«.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Novoizvoljeni odborniki okrajnega zbora in zbora proizvajalcev v Kočevju

Na volitvah dne 7. decembra so bili izvoljeni v okrajni zbor:

Pavlič Vinko iz Dobropolja; Strah Stanko iz Kopolja; Sparovec Jože iz Vidma; Križman Jože iz Struge; Lušin Lojze iz Sodražice; Kovačič Stanko iz Zimarije; Kovačič Dominik iz Zamostca; Bauer Ivan iz Fare; Marinč Jože iz Ajbelj; Rauh Ivan iz Kostela; Mikulič Jože iz Dolge vasi; Jelenc Ivan iz Rudnika; Mikulič Janez iz Stare cerkve; Arko Andrej iz Kočevja; Kotar Herman iz Kočevja; Vidošević Ivo iz Kočevja; Zagar Jože iz Kočevja; Klarič Jože iz Kočevja; Bradač Pavla iz Livolda; Lavrič Franc iz Travnika; Oberster Jože iz Rudnika; Bambič Ivan iz Travnika; Selšek Jože iz Ribnice; Abrahamsberg Ciril iz Ribnice; Oberstar Franc iz Goriče vasi; Pogačnik Karel iz Jurjevice; Kozina Janez iz Zlebiča; Gorše Janez iz Rakitnice; Stare Jože iz Kočevja; Pečnik Alojz iz Velikih Lašč; Lovšin Stane iz Sv. Gregorja; Zakrajšek Jože iz Karlovice; Zgonc Rajko iz Kravate peči; Sušteršič Vinko s Turjaka; Ožbolt Tone iz Kočevja; Tušek Jože iz Osilnice; Pirnat Janez iz Kočevja; Bevc Franc iz Koprivnika; Košir Jože iz Ljubljane; Zagar Leopold iz Stalcarjev; Kalič Franc iz Podpreske; Vreček Nada iz Trave.

V okrajni zbor proizvajalcev so bili izvoljeni:

Kogoj Miha iz Kočevja; Pahulje Franc iz Kočevja; Cvar Mirko iz Sodražice; Peterlin Martin iz Kočevja; Smuc Ludvik iz Kočevja; Južnič Ivan iz Kočevja; Vrličnik Ivan iz Kočevja; Jakopič Alojz iz Videm-Dobropolja; Gruđen Ivan iz Dolge vasi; Kresc Jože iz Kočevja; Delač Anton iz Podstene; Zobeč Anton iz Dan pri Ribnici; Arko Milan iz Kočevja; Lindič Florjan iz Zajčjega polja; Cankar Franc iz Kočevja; Samsa Alojz iz Grčaric; Kordiš Franc iz Podpreske; Zakrajšek Alojz iz Ortneka; Strle Alojz iz Loškega potoka; Mihelič Jože iz Gorenje vasi; Lapajne Ivan iz Goriče vasi; Zbašnik iz Ribnice; Hočvar Alojz s Turjaka; Rude Vinko iz Kočevja; Turk Janez iz Kočevja; Dednikar Ivan iz Kočevja.

OBVESTILO

Vsem naročnikom, bralcem in prodajalcem »Dolenjskega lista« sporočamo, da bo izšla 1. številka IV. letnika našega tednika v petek, 9. januarja, 1953.

Hkrati prosimo vse naročnike, da se poslužijo polonice, ki smo jih priložili vsem starim in novim naročnikom v današnji številki, in nam čimprej nakazejo predplačila naročnine za 1. 1953.

UPRAVA
»DOLENJSKEGA LISTA«

Srečno
novo
leto
1953

Pastirčka iz Bele
Krajine s tulom in
piščalko —
iz filma »Pomlad
v Beli krajini«

VATIKANSKI HRUP ne bo izpodkopal socialističnega sistema v naši državi

Pred dobrim tednom dni je pomočnik ministra za zunanje zadeve dr. Aleš Bebler izročil upravniku poslov Apostolske nunciature (zastopstva Vatikana v naši državi) v Beogradu noto, s katero naša država prekineja diplomatske stike z Vatikanom. Ko smo pred leti navezali v Vatikanom redne diplomatske stike, smo to storili zato, da bi bili odnosi med državo in katoliško cerkvijo v FLRJ v dobrobit države, ljudstva in cerkve ozir. vere. Cerkev bi seveda morala urediti svoje delovanje tako, da bi bilo v skladu z načeli naše ustave, ki z vsakomur razumljivo govorico jamči svobodo veroizpovedi. Svoboda izpovedi, svoboda vere in svoboda delovanja cerkve v naši državi pa nima nič skupnega z vmešavanjem Vatikana v naše notranje zadeve! Vsa katoliška visoka cerkvena duhovščina že vrsto let deluje proti naši ustavi in proti interesom našega ljudstva s tem, da zvesto izpolnjuje navodila Vatikana. Nobena natjost ni, da so imperialistični pohlepi Rima tesno povezani s stoletnim sovraštvom Vatikana in njegovih italijanskih papežev do jugoslovanskih narodov.

18. decembra je o sovražni politiki Vatikana do narodov Jugoslavije govoril na seji odbora za zunanje zadeve Ljudske skupščine FLRJ minister za zunanje zadeve FLRJ tovariš Edvard Kardelj. Ko je obvestil poslance o prekinitvi diplomatskih odnosov z Vatikanom, jih je hkrati seznanil z razlogi, ki so pripeljali vlado FLRJ do te prekinitve in katero je — mimogrede rečeno — pozdravil vsak napreden državljani Jugoslavije. Tov. Kardelj je poudaril, da se je zadnji čas v tujini na široko razplamtela kampanja o dozdnevem preganjanju katoliške cerkve v Jugoslaviji. Tako lažljivo kampanjo so organizirali in sprožili vatikanski krogi, ki že leta in leta škodujejo na vse mogoče načine osnovnim narodnim interesom narodov Jugoslavije. Povod za to gonjo je sprožil napovedani obisk maršala Tita v Vel. Britaniji. Vatikan je pohitel z imenovanjem svojega zločinca bivšega škofa Stepinca za kardinala, čeprav vsi vemo, da ga prezira vsak pošten državljani Jugoslavije. Namesto, da bi Stepinac, ki je nasilno prekrševal Srbe v letih NDH na Hrvaškem, izgubil vse časti in bil izločen iz javnega življenja, ga je Vatikan odlikoval s krvavim kardinalskim klobukom. Ne briga nas sicer, s kakšnimi klobukami se pokrivajo papeži in njegovi skledolezniki v Rimu in drugje po svetu — vendar pa vidimo v imenovanju krvavega škofa Stepinca za kardinala grobo žalitev narodne časti in omadeževanje spomina desetletnih poklanjanih in drugače uničenih življenj, katerih uničenje je podpiral in vodil Pavelić, Stepinac in ostali zločinci.

Poudariti moramo, da so pravoslavna, muslimanska in druge cerkve v Jugoslaviji po vojni spoznale, da korist cerkve ni v tem, da bi se ukvarjala s politično reševanju tistega, kar je ljudstvo zavrglo, marveč v tem, da se kot Cerkev omeji na področje vere in da v tem okviru normalizira svoj odnos do države. Tako so v glavnem urejeni odnosi s pravoslavno, muslimansko, židovsko in drugimi cerkvami — razen s katoliško, kot je dejal tovariš Kardelj. Vatikan pa je nasprotno skrbel, da je držal odnose med Cerkvijo in državo v stalni napetosti. Vatikan je vpregel v svoj voz tudi angleškega škofa iz Canterburyja, ki se je zavezel za nehalno nalogo in »pojokal« pred svetom, češ da se v Jugoslaviji »preganja tudi pravoslavna cerkev«. Cistega vina mu je kmalu nato nalil sam patriarh pravoslavne cerkve, ki je dejal, da naj zunanji svet nikar ne izpreminja odnosov med Cerkvijo in državo v FLRJ v orožje zunanje politike.

Vatikan noče, da bi prišlo do sporazuma z državo. Če bi prišlo do poštenega sporazuma, potem bi moral pred vsem svetom priznati, da je škof Rožman vojni zločinec, da je zaslužil škof Stepinac desetkrat višice in ne le nekaj let zapora itd. Priznati bi moral vse to, o čemer zdaj že leta in leta laže, ko čeka neumnost o preganjanju vere. Položaj cerkve v Jugoslaviji je n. pr. dobro znan vsemu naprednemu svetu. Pred nekaj dnevi je ameriški časopis »Cions Herald«, glasilo ameriških protestantov v Bostonu, zapisal, da so tuji novinarji nešteto obiskali v FLRJ cerkve in ugotovili, da pri ljudstvu ne obstaja bojazen pred verskim preganjanjem. Isti članek poudarja, da bi bil Pavelić v vsakem času lahko preprečil ubijanje Židov, nadškof Stepinac pa ubijanje kristjanov med

okupacijo, vendar tega nobeden ni storil. Novinar Eddy Sherwood, Amerikanec, ki je svojčas obiskal Stepinca, je v istem časopisu zapisal, da je ta škof »zagrizen fanatik in asket, ki bi v času inkvizicije predstavljal velikega inkvizitorja. Prepričan sem,« pravi na koncu Eddy Sherwood, »da bi Stepinac z mirno vestjo zažgal Ivano Orleansko kot katoliškega heretika, ker sodi, da srbski pravoslavni duhovnik ali svetovljani zasluži še mnogo slabšo usodo.« Tako gledajo na »mučenika« Stepinca razgledani ameriški protestanti, nič drugače pa ne gleda na njegove zločine vsak poštenjak kakršne koli vere ali narodnosti sveta. Tuji časopisi v Belgiji, Švici itd. že dneve ponovno pišejo, da vlada v Jugoslaviji taka verska svoboda, kakršne katoliška cerkev ne privoščiti niti svojim zvestim vernikom v Italiji, Španiji in drugih katoliških državah!

Cerkev je kraj verskih čustev, ne pa politične akcije! To smo v naši socialistični domovini nešteto poudarjali in še vedno pravimo in — zahtevamo! Vatikan, ki je vedno ribaril v kalnem, je v naši državi prišel na spolzka tla. Tu ni prostora za zahrbtno mešetarjenje proti interesom ljudstva in države! Naši cilji so jasni in poštini, ne skrivamo jih pred nikom: vsakomur in vsem smo povedali in pravimo, da gradimo socializem, da smo proti vsakemu nasilju in proti slehernemu izkoriščanju. In če je proti nam Rim s svojimi fašističnimi ostanki, ni nič bolj razumljivega, da je za njim in z njim tudi Vatikan! Celo s kominformisti se je združila črna gospoda, »samo da bi lahko osamila, oslabila, uničila in po možnosti še razdelila Jugoslavijo med interese na njenih vzhodnih in zahodnih mejah,« kakor je dejal tovariš Kardelj.

Pri razkrivanju vatikanskih spletk, ki nam hočejo škodovati v svetovnem merilu, moramo biti zato aktivni in neprestano budni. Hrup, ki ga žene Vatikan s svojimi lajnami po vsem svetu, sicer ne bo izpodkopal našega socialističnega sistema, lahko pa nam močno škoduje. Vedeti moramo, da prekinitev diplomatskih odnosov z Vatikanom ne bo niti najmanj spremenila načelnega stališča naše vlade glede položaja cerkve v Jugoslaviji. Jasno je, da se Cerkev ne sme vmešavati v politiko, da ne sme verskih čustev državljani izkoriščati v politične namene. Dejavnost cerkve se mora omejiti na področje vere in verskih obredov. Tu nihče ne bo cerkve oviral — nasprotno, znano je, da prejema Cerkev celo znatne državne podpore. Bistveno pa mora katoliška Cerkev v Jugoslaviji izpremeniti duha v svojih odnosih do državnega in družbenega reda, ki je nastal kot rezultat revolucije v naši deželi. Cerkevni vršički, ki so doslej poslušali samo Vatikan, se morajo zavedati, da med ljudstvom, kateremu so interesi in cilji lastne domovine veliko več kot poslušnost vatikanskim oblastnikom. Cerkev mora dokazati, neodvisno od svoje ideologije, predvsem pošten patriotičen odnos do lastne dežele! Značilno je, da nižja duhovščina v veliki večini to sama zahteva, vse doslej pa višji cerkveni krogi o tem niso hoteli nič slišati. Končno živimo in delajo

Tekmovalno poročilo Mestnega odbora OF Novo mesto

V Novem mestu se ni bilo nobenih volitev, za katere bi bilo toliko zanimanja kot za volitve 7. decembra. Že na predvolilnih sestankih, na katerih so volivci izbrali svoje kandidate, so izrazili željo, da bi radi obravnavali in slišali politične probleme, ki jih je obravnaval VI. kongres Zveze komunistov. Zaradi tega je vsak teren s pomočjo Mestnega in Okrajnega komiteja povabil predavatelje, predane komuniste, ki so komentirali govore tov. Tita in ostalih govornikov na VI. kongresu. (Tereni odbori Osvobodilne fronte so si napovedali tekmovalno, kdo bo privabil na predavanje čim več volivcev. Najbolj se je izkazal terenški odbor OF IV. terena. Na predavanje, ki ga je imel prof. Titel, je prišlo približno 300 poslušalcev. V dvorani hotela »Kandija« se je zbrala množica ljudi, ki je z največjim zanimanjem sledila predavatelju. Tudi drugi terenški odbori OF v mestu v agenciji niso zaostajali, čeprav se jim ni posrežilo privabiti toliko poslušalcev, vendar je bil obisk na vseh terenih povsod čez 100 ljudi.) Volivci so sklenili, da bodo tekmovali tudi v tem, kateremu terenškemu odboru OF se bo posrežilo dobiti boljšega predavatelja. Vendar je bilo težko ugotoviti mero kvalitete predavatelja, ker so bili vsi predavatelji odlični.

Toda volivci niso bili zadovoljni samo s takim tekmovalnim. Na vsakem terenu so na predvolilnih sestankih razpravljali na kakšen način bi se dali poudariti volitvam. Tereni so napovedali drug drugemu tekmovalno tudi v tem, katera volišča bodo najlepše okrašena in katera volišča bodo uspešna

vsí ti duhovniki na področju Jugoslavije, so Jugoslavlani in ne Italijani! Vse, kar zahtevamo od cerkve, je samo to, da je njen odnos do novega, iz naše vseljudske revolucije zraslega novega reda, urejen po njenem starem načelu: »Dajte bogu, kar je božjega, in cesarju, kar je cesarjevega.« To načelo je znala katoliška cerkev spretno uporabljati v odnosu do vseh mogočih političnih sistemov, celo do Hitlerja, Mussolinija in Pavelića, čeprav lahko krstimo zadnje tri upravičeno z ljudozrskimi tirani.

»In ne dvomim,« je dejal ob zaključku svojega utemeljevanja tovariš Kardelj, »da bo katoliška Cerkev — če bo to hotela — lahko našla, kakor pravijo temu v njenih krogih — tudi »modus vivendi« z državo delovnega ljudstva, če bo znala in hotela realistično oceniti ta položaj, če z druge strani ne bo več dovolila, da jo uporabljajo za sredstvo italijanskega ekspanzionizma proti lastnemu ljudstvu; to se pravi, če bo našla v sebi vsaj najosnovnejši patriotizem, tedaj ji ne bo težko najti ta tako imenovani »modus vivendi«.

Poudarimo še enkrat: hrup, ki ga žene Vatikan s svojimi oprilnicami, nas ne bo strl. Preveč trdno smo zakoreninjani v naši sveti zemlji, predobro poznamo zgodovinsko resnico, da pravica zmaga, in dovolj imamo prijateljev po svetu, da nismo osamljeni v našem boju. Dejstva pa dokazujejo — zlasti pa volja skoraj celotne nižje katoliške duhovščine — da je ureditev odnosov med katoliško Cerkvijo in državo možna in da je bila prekinitev odnosov z Vatikanom prav zato potrebna, da bi se napori za ureditev teh odnosov olajšali in privedli do zadovoljivih uspehov.

V Kočevski Reki so odkrili spominsko ploščo borcem I. bataljona IX. SNOB XVIII. divizije

Dne 9. septembra 1945 je bil ustanovljen I. bataljon IX. SNOB. Deveto obletnico tega dogodka so preželi borci in komandni kader združili z letošnjo proslavo Dneva JLA in se 21. decembra zbrali v Kočevski Reki k odkritju spominske plošče na mestu, kjer je bil bataljon ustanovljen.

Že ob šestih zjutraj se je začel v okolici Kočevske Reke manever bataljona, v katerem je sodelovalo 160 ljudi s komandnim kadrom. Navzočih je bilo tudi več borcev — ustanoviteljev bataljona, spominskega slavlja pa se je udeležil tudi podpolkovnik Gombač Franc-Zorko, komandant ribniške garnizije JLA, tovariš Franc Kolar, šekdanji komisar IX. brigade, zastopnik OK ZKS, OLO, Okr. odbora Zveze por. ZK, ZK, rezervnih oficirjev, krajevnih organov ljudske oblasti itd.

Manever se je zaključil ob deveti uri, takoj nato pa se je formalni bataljon in se pripravil za paradni marš skozi Kočevsko Reko. Sredi kraja se je bataljon ustavil, komandant in komisar pa sta podala raport o izvršenih delih podpolkovniku Gombaču in komisarju IX. brigade tov. Francu Kolarju. Bataljona je poveljeval rez. kapetan I. kl. Stane Gradišar, komisar bataljona pa je bil rez. kapetan I. kl. France Česa-

Lojze Ivanetič - novi predsednik mesine občine Novo mesto

Prvo sejo novovoljenega Ljudskega odbora mesine občine je v soboto 20. decembra začel najstarejši odbornik, tov. Jože Močnik. Ob takih okoliščinah, ko je bil oblikovan prvi odbor in goste, med katerimi sta bila predsednik OLO Viktor Zupančič, zastopnik JLA major Mirko Fajdiga in predstavniki mestnih podjetij ter organizacij. Razen treh opravičenih odsotnih odbornikov je 28 novih članov LO MO priselilo, nakar je bil soglasno izvoljen za predsednika mesine občine upokojeni učitelj tovariš Lojze Ivanetič, znan bорец za narodne pravice izza časa stare Jugoslavije in aktivist NOB. Prati tako je bil soglasno izvoljen za podpredsednika mesine občine tovariš Boris Andrijašević, upravnik tiskarne in dosedanj podpredsednik LO MO.

Novovoljeni predsednik se je nato zavalil za izkazano zaupanje in poudaril, da pomeni najvišjo čast vsakega državljanu uživanje ljudskega zaupanja. Povabil je odbornike h kolektivnemu delu za nadaljnji precvet našega partizanskega mesta, za vzgled v delovni poštenosti in predanosti pa naj jim bo dosedanja občinska borba, ki ima velike zasluge za napredek mesta. Posebno priznanje je izrekel dosedanjemu predsedniku tov. Jožetu Udovcu za njegovo nesebično delo v korist mesne občine in napredka mesta.

Kratek pregled dela starega odbora, izvršeno nalogo in dosedanjih del je podal nato podpredsednik Boris Andrijašević, ki je očrtal obsežne naloge in dosedanje uspehe mestnega komunalnega gospodarjenja, gradnje in ostale dejavnosti. V toku so pripravljala dela za bodočo tržnico in javno stranice. Nadaljujejo se dela na novem stanovanjskem bloku ob Štemburjevi cesti, za katerega so prispevala razna podjetja 9 milijonov dinarjev, dogradila se bo klavnica in nova kavarna na Titovem trgu. Pravtako se bo spomladi začela gradnja v Kandiji tovarna za predelavo mleka. DOZ bo začel na Glavnem trgu z adaptacijo Kovčevske hiše, kjer bo poleg poslovnih poskreb tudi za stanovanjske potrebe. Narodna banka se resno pripravlja na gradnjo stavbe na Glavnem trgu za spomlad 1953, lastne stavbe pa namerava zgraditi tudi pošta in Gozdno gospodarstvo, garnizija JLA pa bo zidala v Bršljini dva 12-stanovanjska bloka in stavbo kluba. Med najbolj perečimi vprašanji, saj čaka na rešitev 449 prebivalcev za družinska in 177 prebivalcev za samostanovanja. Čeprav je bilo po letu 1945 zgrajenih 53 novih stavb z 249 stanovanji, bo morala predvsem industrija skrbeti za nove gradnje. Vredel naj jim bo n. pr. DOZ, Narodna banka, pošta in Gozdno gospodarstvo.

Manj zadovoljivo je stanje v mnogih manjših mestnih podjetjih, ki ne kažejo prav nobenega napredka v zadnjih letih. Od takih mestna občina ne more pričakovati kaj prida dohodkov. Mestni proračun bo v celoti urenjen.

Izmed svetov pri LOMO je bil doslej najmanj delaven Svet za kulturo in prosveto, ki je predvsem znanemari vzgojne probleme svojega področja. Dvornica v osnovni soli še vedno ni zgrajena.

Glavne naloge, ki jih stari občinski odbor predaja novemu, pa so te: dograditi stanov. stavbo ob Štemburjevi ulici, klavnico in tržnico. Vse svete bo treba okrepiti in pritegniti k sodelovanju v vodenju mestnega gospodarstva dimsih državnih podjetij. Dobi se mora urbaneistični načrt, ki bo odgovarjal potrebam mesta, pojačati stanovanjski fond, urediti vodovod tako, da bo dovolj vode za prebivalstvo in industrijo, nadaljevati s tlakovanjem ceste. Predvideti je treba novo, moderno klavnico, povezano s tovarno za predelavo mesa. Obnoviti je treba vse vrtne stavbe (stare rimalne) za prečiščevanje kanalizacije, zgraditi čolnarno na Loki, pespot ob sedanjem železniškem mostu in urediti stadion na Loki.

Med razpravljanjem je tov. Miha Potrčina poudaril pomen svetov in sodelovanja ljudstva v vseh važnejših vprašanjih mestnega gospodarstva. Kropilec je, komisije za družbeni plan in proračun, komisije za pravne predpise in org. vprašanja, računsko komisije, komisije za prošnje in priloge, za volitve in imenovanja, za stanov. zadeve II. stopnje in za prekrške. Nato so bili izvoljeni člani svetov in predsednik, stavbe (stare rimalne) za gospodarstvo je bil izvoljen tov. Ludvik Perić, sveta za komunalne zadeve tov. Franc Matko. Sveta za prosveto in kulturo tov. prof. Janko Jare in tov. Jože Moretti za predsednika sveta za ljudsko zdravstvo in socialno politiko.

Ljudski odbor mesine občine je pred zaključkom prve seje sklenil odpisati, Ministrstvu za znanje zadeve FLRJ v Beograd pismo, v katerem soglasno odobrava prekinitve diplomatskih odnosov naše države z Vatikanom.

Ves svet nas pozna

(Nadaljevanje s 1. strani)

zem pomeni gmočno blaginjo. Ustvariti moramo dovolj sredstev za potrebe ljudi, da bomo lahko dali vsakemu po njegovih potrebah, ne pa kot je žal danes, ko imamo premalo — po zaslugah. To je prvo obdobje. Drugo obdobje je daljna prihodnost. In mi komunisti, govorim komunistom sredi naših socialističnih državljani, ki so tu navzoči, moramo reči, da nimamo nobene pravice, da bi iz sebe napravili kake nadljudi. Mi smo samo ljudje, ki se moramo čim bolj zavedati, da mora biti naše delo posvečeno našemu ljudstvu, naši državi. Nobene pravice nimamo do kakih posebnih nagrad za te napore. Borimo se in delamo ne zato, da bi pridobili zase kake uglednosti, pač pa, da bi ustvarili vse, kar je mogoče, da bi sami čim bolj pripomogli k sreči naših državljanih za srečo človeštva. Če ne bi tako mislili, če bi delali tako, kot dela birokracija v Sovjetski zvezi, mi ne bi bili komunisti, pač pa bi bili kasta ljudi, ki hočejo privilegije, bili bi ljudje, ki sede na tujih plečih in žive od znojov drugih. To pa nismo in ne smemo biti.

Po 1. januarju novovite obveznice prvega ljudskega posojila!

Pred 14. dnevi je bilo v Beogradu zadnje zrebanje obveznic prvega ljudskega posojila. Dobitke po 100.000 din so dobile obveznice št. 15 iz serij števil 1009, 2681 in 3289. Nadalje je bilo razdeljenih 12 dobitkov po 50.000 din, 550 dobitkov po 10.000 din, 1876 dobitkov po 5000 din in 13572 dobitkov po 2000

S 1. januarjem 1953 se bo začelo izplačevanje vseh obveznic, ki doslej še niso bile izrečane, obresti na kupon št. 4 in dobitki zadnjega zrebanja. Z dosedanjimi 8 zrebanji je bilo (brez zadnjega zrebanja) vrnjenih ljudem od vplačanega I. ljudskega posojila dve milijardi in 620.700.000 dinarjev obveznic, izrečanih je bilo 320.440 dobitkov za 543.000.000 din, na račun kuponov (obresti) pa je bilo doslej izplačanih nad pol milijarde dinarjev. Ker traja rok zastarelosti 3 leta, so doslej zastareli samo dobitki, izrečani na prvem zrebanju leta 1949. S 1. januarjem 1953 pa bodo zastarele vse obveznice, izrečane za amortizacijo na prvem in drugem zrebanju I. 1949, dalje dobitki, izrečani na drugem zrebanju kakor tudi kupon št. 1, tako da se potem ne bodo več izplačevali. Zato pogledajte takoj na najbližji pošti ali v podr. Narodne banke, če niste med tistimi, ki so bili izrečani na dosedanjih zrebanjih! Na sedmem in osmem zrebanju izrečane obveznice bodo zastarele šele 1. januarja 1956. leta.

Pohiteti bo treba!

Navzile obšutnemu dvigu cen kmečkih pridelkov v letu 1952 poteka vplačevanje davkov v Beli krajini še vedno precej slabo. V kraju je bilo do včetrš 12. decembra poravnanih komaj 77% predpisanih davkov. Nekatere občine so n. pr. obvestile davkoplačevalce o četrti akontaciji šele v novembru in decembru. Nasploh občinski odbori temu važnemu vprašanju posvečajo vse premalo pažnje, ponekod pa so tudi precej neodločni pri izterjavi davkov.

Na prvem mestu v kraju je občina Gradac, kjer so plačali davkoplačevalci že 85% vseh predpisov. Sledita ji občini Vinica in Predgrad ob Kolpi z 80%. V Metliki jim manjka do celotnega vplačila akontacij še 39 odstotkov. V Črnomlju pa 33 odstotkov. Se slabše kakor kmetije plačujejo davke belokranjski obrtniki, saj so poravnali na primer do 12. dec. komaj dobre polovice letos predpisanih davkov. Leto pa je končano — zato bo treba z izterjavo in vplačili resno pohiteti, če nečemo ogroziti okrajnega proračuna in občinskih dohodkov!

Spremenjena je uredba o otroških dokladah

Te dni je izšla nova uredba o otroških dokladah delavcev in nameščencev. Ker bodo prizadeti tudi nekateri naši bralci, prinašamo najvažnejše spremembe.

Polni znesek, t. j. 3000 din, za otroka pripada po novem le tistim, ki jim znaša davek od kmetijstva do 200 din na leto na družinskega člana, oziroma če dohodek (poleg plače), ki se obdavči, ne presega 1000 din na mesec na družinskega člana. Če znaša davek 201 din do 300 din (vedno na leto na družinskega člana) oziroma če je dohodek poleg plače 1001 din do 1500 din (tudi tu vedno na mesec in na družinskega člana), se znesek otroške doklade zniža na 2000 din. Če pa znaša davek 301 din do 400 din, oziroma dohodek poleg plače od 1501 din do 2000 din, znaša otroška doklada 1000 din.

Pravice do otroške doklade nimajo osebe v službenem razmerju, ki imajo posestvo večje od dveh hektarjev ali pa tudi manjše, plačujejo pa na člana družine letno več kakor 400 din davka. Te pravice tudi ne more uveljaviti nihče, ki ima poleg plače dohodek, ki

presega 2000 din na mesec in družinskega člana.

Pri članih kmečkih delovnih združenj se jemlje kot davek seštevke davka na dohodek, ki ga ima zadržnik od pridelkov, ohišnice, in davka na dohodek, ki bi se po stopnji 3% plačal od vseh tistih dohodkov, ki jih prejme od zadrage.

Pri ugotavljanju pravice do otroške doklade se upošteva premoženje ozir. dohodek koristnika otroške doklade njegovega zakonskega tovariša, otrok in vnukov za katere se zahteva otroška doklada.

Pri ugotavljanju pravice do doklade se upošteva davek oziroma obdavčeni dohodek iz leta 1951.

13 ljudi ubitih pri nesreči na progi Sarajevo-Zagreb

Preteklo nedeljo sta na progi Sarajevo-Zagreb med postajama Visoko in Dobrinje po krivdi vlakovnega strojnega osebja ter vlakovne odpravnika na postaji Visoko trčila tovorni vlak in brzdovlak. Pri nesreči je bilo ubitih 13 ljudi, teže ranjenih pa je 16.

»Ježestana, naš gospod že spet vozi umeten gnoj v svojo faro« — je ugotalviljalec »dohoda« Ačica leta 1942, po desetih letih pa trobi še vedno isto pesem, čeprav je bilo gospodu Podlipniku dokazano pred ljudskim sodiščem, da je vozil v gnojnom kolu italijansko blagoslovljeno fašistično orožje za bratomorno ubijanje poštenih vaščanov...

Mestni odbor OF Metlika: »Pridobili bodo 200 novih naročnikov!«

Med prvimi odbori OF, ki so napovedali tekmovalje v pridobivanju novih naročnikov v mesecu lokalnega tiska, je Mestni odbor OF v Metliki:

»Pozdravljamo pobudo uredništva Dolenjskega lista za mesec lokalnega tiska in napovedujemo vsem občinskim odborom OF v Beli krajini enomesečno tekmovalje v pridobivanju novih naročnikov za Dolenjski list.

Zavedamo se, da je sedanje število naročnikov na območju metliške pošte, to je 122 naročnikov, odločno premalo za našo občino. Napeli bomo vse sile, da pridobimo vsaj 200 novih naročnikov, po možnosti pa tudi več! Vabimo vse občinske odbore OF v Beli krajini, da napovejo nam, prav tako pa ostalim sosednjim občinam prav tako tekmovalje.

Pomerimo naše spretnosti in zavednost aktivistov Fronte tudi na tem področju in poskrbimo z vsemi močmi, da bo prišel Dolenjski list v vsako zavedno hišo v Beli krajini!

Mestni odbor OF v Metliki

Šentjernej je napovedal tekmovalje vsem občinam v novomeškem okraju!

O mesecu lokalnega tiska je pretekli torek razpravljal tudi občinski odbor OF v Šentjerneju in skupno s tovariši iz občinskega komiteja ZKS sklenil napovedati enomesečno tekmovalje od 1. do 31. januarja 1953 za pridobitev vsaj 200 novih naročnikov Dolenjskega lista.

Šentjernejčani napovedujejo tekmovalje vsem občinskim odborom OF v novomeškem okraju!

Pozdravljamo prizadevnost aktivistov in odbora OF v Šentjerneju ter ga postavljamo za vzgled vsem občinskim odborom OF v okraju, želimo pa, da bi nam take obveze in tekmovalne napovedi čimprej poslali tudi ostali občinski odbori OF!

V vsako hišo Dolenjski list! V Šentjernejski občini je doslej 167 naročnikov našega tednika — zadnjega januarja pa jih bo — kakor obljubila občinski odbor OF — prav gotovo čez 367! Mislimo, da je sprejeta obveza primerna, prepričani pa smo, da jo bodo aktivisti šentjernejskega sektorja z lahkoto presegli! Vsekakor pa se jim zahvaljujemo za pokazano vnemo in upamo, da bodo našli v okraju mnogo zvestih posnemalec!

»Prisežem, da bom zvesto služil ljudstvu...«

18. decembra dopoldne sta se zbrala v Novem mestu k svojemu prvemu zasedanju novoizvoljena zbor proizvajalcev in okrajni zbor, ki sta na ločenih sejah, katere sta vodila najstarejša odbornika Franc Hrovat iz Zagradca in Blaž Sutar iz Skocjana, izvolila razne komisije, odborniki pa so v obeh zborih prisegli, da bodo zvesto služili ljudstvu in častno izpolnjevali vse dolžnosti ljudskega odbornika.

Po obeh sejah je bila prva seja novega okrajnega ljudskega odbora, katere so se udeležili tudi predstavniki političnih organizacij in zastopniki delovnih kolektivov. Za predsednika OLO je bil soglasno izvoljen tov. Viktor Zupančič, dosedanji predsednik OLO, za podpredsednika pa tov. Maks Vale iz Šentjerneja. Predsednik novega OLO je nato v daljšem poročilu podal pregled zadnjih volitev, ki so pokazale pravo ljudsko voljo. Izmed 50 odbornikov okrajnega zbora je 13 malih kmetov, 10 srednjih in 2 večja kmeta, 1 delavec, 18 uslužbencev, 2 obrtnika, 3 drugarji in 1 upokojenec. V zboru proizvajalcev pa je 7 delavcev, 6 malih in 4 srednji kmetje, 1 zadružnik, 6 uslužbencev in 3 obrtniki. Od vseh 78 članov OLO je 45 članov Zveze komunistov Jugoslavije, 50 pa jih je aktivno sodelovalo v NOB. Žal pa je v sestavi OLO komaj 6 žena, kar kaže na grobo zastopanje naših zavednih žena. Čeprav je 5599 volivk v okraju več kakor volivcev, kaže to tudi na resne slabosti v delu ženske organizacije, ki so še premalo poudarjale pomen izvolitev ženskih kandidatov.

V občinski ljudske odbore je bilo v novomeškem okraju izvoljenih izmed 1013 kandidatov 365 odbornikov. Izmed 211 starih odbornikov, ki so kandidirali, jih je bilo izvoljenih le 98, tako da je v občinskih ljudskih odborih tri četrtine novih članov. Izmed izvoljenih je 38 delavcev, 82 malih, 143 srednjih in 6 velikih kmetov, 7 drugarjev, 42 uslužbencev, 6 upokojencev, 5 gospodinj in 32 obrtnikov. Skupno je v obč. ljudskih odborih v okraju 12 žena.

Predsednik je seznanil nato novi OLO z delom dosedanjega OLO in njegovih svetov, nato pa je govoril o nalogah OLO na skupnih sejah obeh zborov. Precej je bilo nato razpravljanja o okrajnem družbenem planu za leto 1953; predsednik OLO ga je dopolnil s preglednimi številkami, odborniki pa so se oglašali k besedi zaradi napredka kmetijstva v okraju, elektrifikacije preostalih 40 % vasi, građenj šol in ostalih objektov itd. Poudarili so tudi, da je treba odpraviti ostanke birokratičnih odnosov do ljudi, ki se v okrajnem aparatu še pojavljajo.

Odborniki so nato izvolili svete za gospodarstvo, komunalne zadeve, ljudsko zdravstvo in socialno politiko, za prosveto in kulturo in za notranje zadeve.

Januar - mesec Dolenjskega lista

Ko zaključujemo tretji letnik »Dolenjskega lista«, se oziramo v bežnih potezah na njegovo doslej prehojeno pot. 17. februarja 1950 je izšla prva številka »Dolenjskega lista« v nakladi 3500 izvodov za področje okrajev Črnomelj, Novo mesto in Trebnje. 1. januarja 1951 je imel tednik še prav tako naklado, do 1. januarja 1952 pa jo je dvignil na 4400 izvodov tedensko. V letošnjem letu je naklada precej narasla. 1. aprila je tednik dosegel 5000 izvodov, 1. avgusta 5250, septembrska številka, posvečena 10. obletnici ustanovitve prvih slovenskih brigad, pa je bila tiskana celo v 20.000 izvodih. Naklada ob 1. decembru 1952 je znašala 5330 izvodov.

Kakšno je stanje z rednimi naročniki? Tu vodi s precejšnjo razliko novomeški okraj, ki je imel letos 1. decembra 2392 naročnikov (1083 izvodov »Dolenjskega lista« pa je prodal v kolportuži v trafikah, kmetijskih zadrukah itd.) Na drugem mestu je Bela krajina, ki je imela 1. decembra 679 naročnikov, žal pa komaj 80 izvodov lista v kolportuži prodaji. Precej zaostaja okraj Kočevje, ki je imel komaj 235 naročnikov in 160 izvodov v kolportuži.

Naročnikov po raznih krajih Slovenije in Jugoslavije ima »Dolenjski list« 546 in 25 izvodov v kolportuži, kar znaša 571 izvodov izven Dolenjske.

»Dolenjski list« postaja čedalje trdnjša vez izseljencev s staro domovino. V začetku januarja 1952 smo pošiljali v tujino komaj 45 izvodov našega lista, zdaj pa pošiljamo v 18 držav že 133 izvodov našega tednika. Največ naročnikov med izseljenci imamo v Severni Ameriki v starih slovenskih izseljenških kolonijah. List je našel pot tudi do naših izseljencev-Dolenjcev v Belgiji, Holandiji, Argentini in Venezueli; v treh izvodih ga pošiljamo celo v daljno Avstralijo. Naročnike imamo na Koroskem v Avstriji, v Trstu, Švici, Franciji, Angliji, Zap. Nemčiji, Palestini, Italiji itd. Pred tednom dni sta se jim priključila prva dva naročnika iz — Indije in Alžira v Afriki. Menda res samo še med Eskimi in na južnem tečaju ne bi našli Dolenjca, povsod drugod po svetu pa ga lahko dobite. O tem govore naslovi v kartoteki naše uprave...

Leto 1952 je potekalo za »Dolenjski list« — in menda za vse naše časopise — v znamenju hudih finančnih kriz, ki so včasih grozile že kar resno z ustavitvijo lista. S pomočjo podpore ljudske oblasti, zlasti pa s pomočjo naših delovnih kolektivov, pa smo vse težave prebrčili. Kako od pomoči temu vprašanju v letu 1953? Rešiti nas mora višja naklada lista. Prav nič ne moremo biti namreč zadovoljni z dosedanjim številom naročnikov. V okrajih Črnomelj in Kočevje živi po podat-

kih ljudskega štetja (iz l. 1948) 122.405 ljudi, med katerimi pa je naše časopisje še kaj slabo razširjeno. Saj pride n. pr. na vsakega 24. prebivalca po en izvod »Dolenjskega lista«! Sedanjo naklado — 5330 izvodov tedensko — bi morali dvigniti na 8 do 9000 izvodov tedensko. To se da doseči, naloga je izvedljiva.

V zadnjem času število naročnikov hitro narašča. Tako smo n. pr. dobili v oktobru 80 novih naročnikov, v novembru 141, od 1. do 25. decembra pa kar 481 novih naročnikov! To dokazuje, da zanimanje za list narašča. Res je, da so vsi naročniki Dolenjskega lista brezplačno nezgodno zavarovani pri DOZ s kolektivno polico; vemo tudi, da je

marsikoga pritegnilo v vrsto rednih naročnikov šele razpisano novoletno nagradno žrebanje. Vendar pa nam decembrski uspeh dokazuje še eno: n. šteto ljudi je v Beli krajini, na Kočevskem in v novomeškem okraju, do katerih še nikdar ni stopil aktivist Fronte ali član Zveze komunistov in jim pokazal napreden časopis ali jih nagovoril, da bi si naročili v hišo vsaj enega izmed naših listov! Vrsto primerov imamo, ko nam pravijo ljudje:

»No, do danes za Dolenjski list pa res še nismo vedeli...«

Da seznanimo z lokalnim listom Dolenjske sleherni gorsko vasio, zadnjega člana OF in da povečamo naklado našega lista, smo se odločili za

mesec lokalnega tiska

Trajal bo od 1. do 31. januarja 1953. Vsem občinskim odborom OF smo razposlali letake in ostalo propagandno gradivo (naročilnice za nove naročnike, male letake za trgovine, občine, železniške postaje itd., spiske vseh dosedanjih naročnikov — hkrati z nekaterimi trdovratnimi dolžniki, ki »pijejo kri« listovi upravi in nam delajo sive lase! — za vsako vas posebej itd.) ter jih naprosili, naj posvetijo poleg ostalega važnega političnega dela v januarju posebno pažno razširitvi Dolenjskega lista.

Stopimo do vseh članov OF in jim pokažimo naš list! Povejmo jim, kaj pomeni lastno frontno glasilo, ki je naša glavna pomoč v vsem našem gospodarsko-političnem in kulturnem pogledu! Dolžnost vsakega člana OF je, da pomaga pri razširjanju svojega časopisa. Uredništvo in uprava tega ne

delata in ne želita morda v svojem interesu, ampak prav v interesu slehernega našega naročnika. Čim večja bo listova naklada — toliko boljši bo lahko, toliko več strani gradiva bo lahko prinesel bralcem. Povejmo novim naročnikom, da so zavarovani proti posledicam nezdod. Čeprav nas tiskanje Dolenjskega lista ogromno stane, naročnine ne mislimo zvišati, temveč nasprotno: na pobudo Okrajne zadruge zveze v Novem mestu bomo izdajali vsakih 14 dni oz. čimprej pa tudi redno tedensko kmečko-zadružno prilogo s številnimi nasveti za naše gospodarje in gospodinjce. Uredništvo bo vložilo vse svoje moči v nadaljnje izboljšanje in še večjo zanimivost lista.

V resnici smo proti kampanjččinam raznih vrst in oblik. Na mesec, posvečen razširitvi Dolenjskega lista, pa naj občinski odbori OF ne gledajo tako kot

n. pr. na kakšno akcijo prodajanja starih vreč oz. kaj podobnega. Iz izkušnje vemo, da se kmečki ljudje najraje naročajo na časopise in knjige pozimi, ko je v hiši največ časa za branje in izobraževanje.

Zato se uredništvo Dolenjskega lista obrača na vse

občinske odbore OF

naj vzamejo celotno akcijo krepko v svoje roke. Tisk je prevažno vprašanje naše celokupne borbe za socializem, da bi ga na Dolenjskem še nadalje zamenjali. Pravzaprav je dolžnost občinskih in vaških odborov OF, da širijo svoj časopis, ki jim bo pri vsem njihovem delu največ pomagal. Če doslej niso povsod pravilno razumeli vloge tiska in svoje dolžnosti, upamo, da bo odsej drugače. Upamo tudi, da agitacija za tisk poslej ne bo več samo naloga uredništva in časopisnih uprav, ampak vseh tistih, katerim mora tisk dnevno govoriti o tem kaj je novega v domačih in tujih gospodarskih, političnih in kulturnih razmerah.

Brez časopisa danes napreden človek ne more živeti. Povabimo zato v vrste naročnikov Dolenjskega lista slehernega zavednega člana OF v Beli krajini, na Kočevskem in v novomeškem okraju!

OBČINSKI ODBORI OF: tekmuje med seboj v obvezah, katera občina bo pridobila več novih naročnikov za Dolenjski list!

FRONTOVCI: uresničimo v januarju 1953 naše geslo:

V vsako hišo Dolenjski list!

Uredništvo.

»Tu imate 19 novih naročnikov in 5000 din naročnine — sam pa napovedujem tekmovalje vsem aktivistom našega okraja«

Ko smo še ugibali, kako bi bolj proklično začeli s pripravami za mesec lokalnega tiska, nas je v ponedeljek 22. decembra nad vse prijetno presenetil naš stari znanec in naročnik Dolenjskega lista — tovariš Jože Jeraj, upokojeni rudar z Velikega Gabra. Kakor vedno, je ves nasmejan stopil v našo pisarno, odložil kučmo in privlekel na dan svojo obsežno mapo, potem pa začel naštevati:

»Tovariši — naš list bo treba razširiti! Na Velikem Gabru ga ljudje čedalje raje bero — le jezni so na vas, ker tako malo prostora Popotnemu Janezu odmerjate! Le poboljšajte se — če ne vas bo »Masni Janec« obiskal, tuči takega imamo namreč pri nas na Gabru...«

Takole sem rekel — list mora med ljudi. Zdaj so hodili vsi znanci k meni: — Jože, posodi mi no, — onga, Dolenjske novice ali list, kakor se že pravi zdaj...«

Pa je šel moj izvod po vsej vasi, največkrat ga pa še nazaj nisem dobil. Svetoval sem jim, naj si ga sami kupijo, ga bodo prej dobili, brezplačno

bodo zavarovani proti posledicam nezdod in še kakšen dober par čevljev ali blago za obleko lahko dobijo v januarskem žrebanju. In je kar šlo — tule sem vam prinesel 19 novih naročnikov: 7 mi jih je plačalo celoletno naročnino naprej, 10 polletno, dva pa za četrta leta, ostalo bosta pa kmalu po pošti poslala! Pa takoj jim začnite list pošiljati — vsi ga komaj čakajo...«

Kar verjeti nismo mogli, ko je tovariš Jeraj nato naštel na mizo 19 lepo izpisanih naročilnic in položil zraven njih pet tisočakov naročnine za vse nove naročnike...

Iskrečno smo se zahvalili staremu, zavednemu proletarcu tovarišu Jeraju in mu krepko stisnili delovno, žuljavo roko! Pred tedni smo se z njim mimogrede pogovarjali o naših načrtih — on pa ti prinese že kar 19 novih naročnikov, zraven pa je povedal še tole:

»Kar zapišite, tovariši, da napovedujem vsem aktivistom novomeškega okraja enomesečno tekmovalje za zbiranje novih naročnikov! Danes sem vam jih prinesel 19, čez kakšen teden ali pa dva pa spet — nasvidenje! Če bo vsak dobil vsaj toliko naročnikov,

bomo pa kar laže izhajali z listom in krepko dvignili naklado!«

Tovariš Jeraj je napovedal tekmovalje. Se isto uro nam je tovariš Jože Zupančič iz Podhoste, nosilec spomenice iz leta 1941, prinesel 6 novih naročnikov — sam od sebe. Bral je letak, pa se je kot star aktivist takoj spomnil, da lahko pridobi za dobro, pošteno stvar našega človeka mimogrede. Samo spomnil je nekaj znanec in prijatelj, če morda že poznajo ali imajo Dolenjski list — pa ga je šest izmed njih prosilo, naj jim list naroči!

Mislimo, da bo s tako pomočjo šlo! Hvaležni smo slehernemu za vsakega novega naročnika! Na nas vseh je, da bomo list razširili v zadnjo dolenjsko hišo!

Hvaležni smo tudi takim kot je n. pr. tovariš Emil Zarkovci, poštni uslužbenec iz Loke pri Črnomlju. Pisal nam je dopisnico; takole pravi v kratkih vrsticah:

»... Kot vaš naročnik vam sporočam, da so mi poznani kraji in vasi, kjer sploh še ni nobenih časopisov. Zato vam pošiljam nekaj naslovov, na katere pošljite vaš tednik na ogled — morda se bo kdo izmed tovarišev naročil na časopis:

1. Jankovič Janko, Loka 33, pošta Črnomelj, 2. Žunič Jože, Desinc št. 6, 3. Agrič Franc, Desinc št. 18, 4. Jerman Franc, Loka št. 34, 5. Špehar Fr., Desinc št. 7 in 6 Klobučar Janez, Butoraj št. 9, vsi pošta Črnomelj.«

Vsem navedenim smo poslali list na ogled — marsikdo se je že naročil na Dolenjski list, ko ga je prvič prebral oz. imel v rokah. Če poznate sosedo ali znanca, ki našega tednika še nimajo, če imate sorodnike — Dolenjce kjerkoli v Sloveniji ali Jugoslaviji, pri volakih ali v službah ali svoje — izselence po svetu — prosimo vas, pošljite nam njihove naslove, da jim bomo brezplačno poslali na ogled nekaj števk Dolenjskega lista! Hvaležni vam bodo za tovariško uslugo! S tem pa boste tudi aktivno sodelovali v mesecu lokalnega tiska!

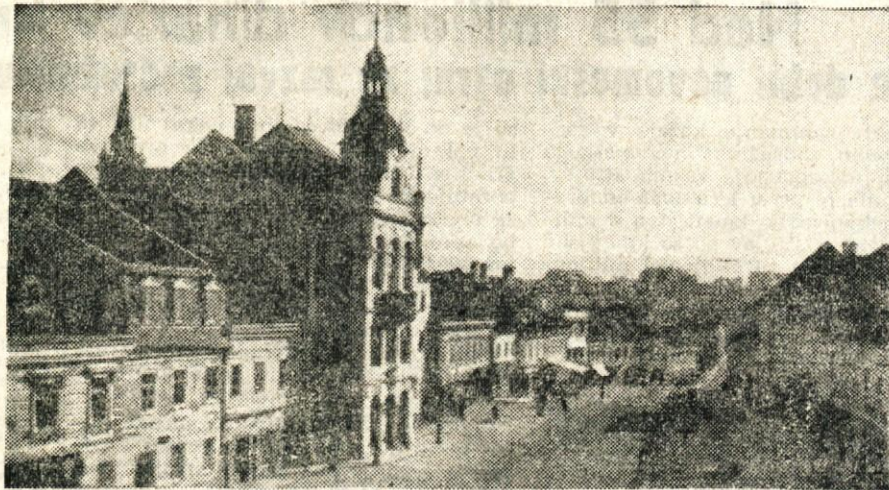
JANEZ ŽUNIČ predsednik OLO Črnomelj

Na prvi redni seji novoizvoljenega okrajnega ljudskega odbora Črnomelj je bil 24. decembra 1952 izvoljen za predsednika OLO tovariš Janez Žunič, za predsednika Gospodarskega sveta in podpredsednika OLO pa tovariš Niko Belopavlovič. Predsedujoči odbornik okrajnega zbora proizvajalcev je tov. Milan Šimec.

JANEZ PIRNAT predsednik OLO Kočevje

Pretekli teden je bila prva seja novega okrajnega ljudskega odbora Kočevje, v katerem je 42 članov OLO in 26 članov Zbora proizvajalcev. Ločeni seji obeh zborov sta začela najstarejša odbornika Lojze Lušin, prosvetni delavec iz Sodražice, in oglar Florjan Lindič iz Mozlja. Seji zbora proizvajalcev je prisostvoval tudi zvezni poslanec tovariš Metod Mikuž, ki je seznanil navzoče s pomenom, dolžnostmi in pravicami zbora proizvajalcev.

Na skupni seji obeh zborov je bil nato soglasno izvoljen za novega predsednika OLO dosedanji predsednik tovariš Janez Pirnat, za podpredsednika pa tovariš Jože Starc. Odborniki so se v razpravljanju živahno oglašali k besedi in govorili o vzdrževanju zdravstvenih ustanov, o vzdrževanju cest III. in IV. kategorije, ki jih je okraj prevzel v svojo oskrbo, itd.

TUDI V LETU 1953 BOMO NADALJEVALI Z OBSEŽNIMI NAČRTI
ZA NADALJNJO IZGRADNJO KOMUNALNEGA GOSPODARSTVA
IN IZBOLJŠAVO ŽIVLJENJSKIH POGOJEV DELOVNEGA LJUDSTVA
PARTIZANSKEGA NOVEGA MESTA!

Vsem, ki so nas pri doseženih uspehih in delu v letu 1952 podpirali, se zahvaljujemo in pričakujemo v letu 1953 še večje povezanosti vseh delovnih ljudi našega mesta!

LJUDSKI ODBOR MESTNE OBČINE, MESTNI KOMITE ZKJ in MESTNI ODBOR OF NOVO MESTO

Vedno trdnješi temelji zadružništva v topliški dolini

Navzlic začetnim težavam in napakam dobiva zadružništvo v topliški dolini iz dneva v dan trdnješe oblike in boljše temelje. Poleg kmečke delovne zadruge v Podhosti se je letos zlasti močno okrepila kmečka delovna zadruga »Baza 20« v Poljanah, pa tudi splošna kmetijska zadruga v Dolenjskih Toplicah se vedno bolj uveljavlja v gospodarstvu topliške doline.

Ze letos spomladi smo pisali o združitvi kmečke delovne zadruge v Poljanah z zadružno ekonomijo v Dolenjskih Toplicah, o uvedbi gospodarskega računa in velikih delovnih načrtih zadružnikov. Izkušnje so pokazale, da je bila združitev za okrepitev zadruge koristna, da je gospodarski račun odkril v zadruzi velike skrite rezerve in nakazal smer bodočega razvoja. Uresničeni načrti pa kažejo, da se da pod dobrim vodstvom in ob zavestni delovni vpletenosti zadružnikov zelo veliko napraviti.

Zadružniki v Poljanah so takoj po združitvi krepko zavijali rokave in prijeli za delo kot se spodobi. In glej čudo, tam, kjer je vse od začetka zadruge primanjkovalo delovne sile, je bilo na mah dovolj! Vsa polja in tudi vinogradi so bili pravočasno in dobro

Tretja osnovna gospodarska panoga zadruge je sadjarstvo. Nad 8000 sadnih dreves raste na zadružnem svetu, od tega okrog 400 orehrov. Seveda je to sadno drevje še vedno zanemarljivo in nasajeno nenačrtno, zato bo treba to popravljati. Ze prihodnjo spomlad bodo okrog hleva in gospodarskih poslopj nasadili in uredili vsaj dva hektara sadovnjaka ter hkrati začeli z urejanjem sadnih plantaž na Spodnjem Riglu v opuščeni vinogradih, pa tudi v drugih krajih.

Zadružniki so letos kupili nov traktor z vsemi priključki, vendar jim je skoraj ne zadostuje in že razmišljajo o nakupu vsaj še enega. S svojim strojnimi parkom delajo usluge tudi privatnikom, kadar doma opravijo delo. Imajo 33 glav goveje živine, največ mlade plemenske in 9 konj. Ovce so morali opustiti, ker so jim volkovi poklali v maju letos obenem kar 18 ovac, od teh večino takih, ki bi v kratkem imele mladiče. Le oven z nekaterimi mladimi ovci mi je ušel krvočolnim potepuhom.

Poleg doseženih vidnih uspehov dvigalo delovno zavest zadružnikov redno izplačevanje zaslužka do višine 60 %. V gospodarskem načrtu predvideni dnevi zaslužka 300 din bo v celoti doseženi in verjetno še preseženi. Odprto pa je še vprašanje socialnega zavarovanja zadružnikov, ki bi bilo ga treba čimprej uvesti. Za sedaj si pomagajo tako, da zadruga plača oboelim članom zdravnika, zdravila in vse stroške zdravljenja.

Poljanski zadružniki so si letos pod dobrim vodstvom predsednika tovariša Jožeta Pelketa ustvarili trdne in solidne temelje za nadaljnjo rast in krepitev zadružnega gospodarstva.

POVEČANJE OBDELOPOTNE PLOŠČINE — VELIKOPOTEZEN NAČRT SPLOŠNE KMETIJSKE ZADRUGE V TOPLICAH

Splošna kmetijska zadruga v Dol. Toplicah je letos napravila močan korak naprej v vsem svojem gospodarskem udejstvovanju. Okrog 3 in pol milijona dinarjev čistega dobička v letošnjem letu kaže na aktivnost in dobro poslovanje zadruge, čeprav izhajajo ta dobiček v glavnem iz trgovanja. Do biček bo osnova in pomoč ostalim pospeševalnim odsekom, da se bodo krepkeje razvijali. Za živinorejski odsek so že določili 150.000 din, za dograditev zadružnega doma pa pol milijona dinarjev. 6 % čistega dobička bodo razdelili med zadružnike v obliki blaga, predvsem umetnega gnojila. Za Novoletno jelko so določili 50.000 din, od tega 15.000 za vse trške otroke, 35.000 din pa za obdaritev otrok zadružnikov. Ze s prvim januarjem bodo uvedli za zadružnike posebne knjižice, kamor bodo vse leto vpisovali vse, kar bo posameznik kupil in prodal preko zadruge. Tako ustvarjen promet vsakega posameznega člana bo merilo za razdeljevanje čistega dobička prihodnjega leta, kar je najbolj pošteno. Kdor bo imel več prometa, ta bo tudi deležen več čistega dobička.

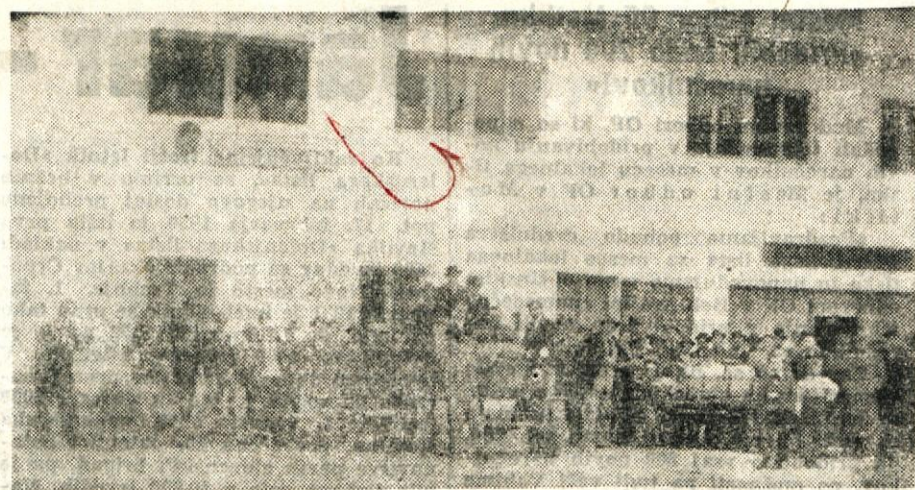
Velikopotezen je načrt kmetijske zadruge, da preorje okrog 60 hektarov stelnikov pri Meniški vasi, kjer je bila letos proslava prvih brigad. Lastniki

parcel so radevolje pristali na preora-nje, ker jim sedaj ta zemlja ničesar ali pa zelo malo donša. Posamezne parcele bodo še vnaprej ostale last posameznih dosežanih lastnikov, le vsi se bodo podredili zakonu kolobarjenja zaradi smotrnejše obdelave in večjega donosa. Preračunali so, da če odprodajo vsako leto samo slamo, ki bo rasla na tej površini, lahko v 20 letih izplačajo stroške oranja! Vse to je izvedljivo v okviru zadruge, ki bo tudi poskrbelo za oranje. Primeren plug in traktor že ima okrajna Zadružna zveza, zato mislijo z oranjem čimprej začeti.

Obsežni načrti belokranjskih zadružnikov

V zadnjih letih se pozna lep napredek tudi v zadružnem življenju Bele krajine. Kmetijske zadruge so nakupile precej strojev, med njimi n. pr. 5 traktorjev z vsemi priključki, 5 mlatilnic, 1 snopoveznik, motorno kosilnico, konjsko kosilnico, dva trosilca za gnoj, 9 motornih škroplilnic, 35 prevoznih ročnih škroplilnic, več manjših strojev, orodja itd. K temu moramo prileti še motorje za slamožernice, silose, razne manjše motorje, rigolno garnituro za obnovo vinogradov in krčenje ter oranje znanih belokranjskih stelnikov itd. Vse to seveda ni dovolj in bo treba še marsikaj dokupiti. Začetek pa je tu — belokranjski kmet je spoznal, da mu bo stroj olajšal delo, pocenil pridelovanje in mu bogato poplačal njegov trud.

Ljudska oblast je pomagala pri gradnji 3 hlevov, vodnjakov, adaptaciji gospodarskih poslopj itd. Dva zadružna doma sta odprta, tretji pa še v gradnji. Kmetijske zadruge so v zadnjih letih uredile 3 hektare plantažnih nasadov. Za vse to so porabile nad 35 milijonov dinarjev kreditov, 10 milijonov dinarjev pa se je porabilo za nakup gradiva in opreme za veliko sodobno vinarsko

Zadružniki v Dragatušu s svojimi novo nabavljenimi stroji

— Kaj pripravljamo za leto 1953? Naši zadružniki imajo lepe načrte in mnogo dobre volje za dvig našega gospodarstva! Uredili bodo 11 hektarov plantažnih nasadov, predvsem lupinastega in koščicastega drevja, en hektar matičnjaka in pol hektara trsnice. Drevnice bodo pridobile 1 hektar za nov nasad, lotili pa se bodo tudi stelnikov: 30 ha je predvidenih za obdelavo v letu 1953, prav tako površina pa bo tudi popeskana. Okrog 10 hektarov pašnikov in travnikov bomo meliorirali.

Izmed građenj je treba v prvi vrsti omeniti vinarsko klet v Metliki — 80 vagonov vina bomo lahko shranili v njo in ga gojili. V načrtu je še gradnja dveh silosov, večje remize za stroje, steklenjaka za siljenje trt z zmogljivostjo 100.000 trt in nabava ciankomore. Za dvig živinoreje bomo nabavili 10 plemenskih bikov, 15 merjascev, 20 ovnov in 15 krav molznic. Urejena bo plemenska postaja za umetno osemenjevanje, pri kmetijskih združenjih pa bomo postavili tri mlekarne.

Kako bo z nadaljnjo mehanizacijo? Nakupili bomo 3 Unimoge, tri traktorje Steyr, 5 mlatilnic, snopoveznik, pet motorjev, eno namakalno napravo, večjo vinogradniško škroplilno napravo ter vse kletarske stroje za opremo vinske kleti.

Kdor pozna podjetnost belokranjskega kmeta, temu se obrazloženi načrt ne bo zdel neizvedljiv. Ze zdaj združuje 20 kmetijskih združenj — poleg starih kmečkih delovnih združenj — v svojih vrstah nad 4000 belokranjskih zadružnikov. Zadruge imajo 43 odsekov,

Zadružnice na gospodinskem tečaju v Predgradu

klet, ki bo zgrajena v Metliki prihodnje leto.

Smo pred novim letom, ki belokranjskih zadružnikov ne bo našlo nepripravljenih. Obsežen načrt dela so nam pokazali na Okrajni zadružni zvezi, kjer pravijo takole:

od katerih so najboljši tisti v metliški kmetijski zadruzi: sadjarski, vinogradniški in živinorejski. Ti so prevzeli nase odgovorno nalogo, da bodo organizirali drevnino, trsnico in matičnjak, živinorejski odsek pa bo uredil plemensko postajo za umetno osemenjevanje.

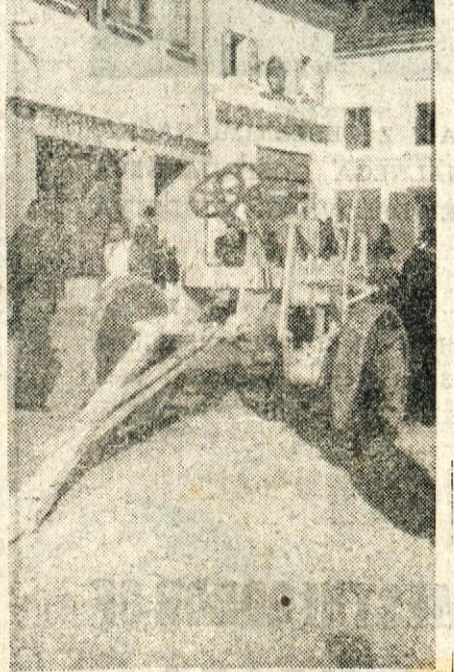
Nad 55 milijonov dinarjev kreditov je dobil novomeški okraj za razvoj zadružništva v enem letu

Največje zanimanje kažejo v zadnjih mesecih zadružniki novomeškega okraja za nakupovanje raznih strojev. Tako je bilo n. pr. v letu 1952 odobrenih za mehanizacijo kmetijstva 6 milijonov dinarjev, strojev pa so kmetijske zadruge nakupile za 11 in pol milijona dinarjev! 9 novih traktorjev — med njimi traktor-goseničar za rigolanje, dva velika pluga za rigolanje, eden za oranje do 120 cm in drugi do 60 cm glo-

se je do srede decembra nekaj nad 15 in pol milijona dinarjev. Za priprave gradnje velike zadružne kleti je bilo porabljenih nad 10 milijonov dinarjev, za obnovo vinogradov in sadjarstva pa bo izkoriščenih do kraja leta 1 milijon 290.000 dinarjev. Za dvig živinoreje je država ponudila 3 milijone in 800.000 dinarjev kredita, porabilo pa se je žal le nekaj nad 940.000 dinarjev. Tu močno zaostajamo za naprednejšimi okraji, ki bi znali tak kredit bolje uporabiti kot smo ga v novomeškem okraju.

Letos so vse kmetijske zadruge poleg kreditov same vložile precej sredstev v gradnje in v nakup strojev. Veliko več pa bi se lahko vložile v pospeševalne odseke, predvsem pa za dvig živinoreje, če bi bili posamezni upravni odbori bolj preudarni. Ponekod sedijo v upravnih odborih žal še vedno ljudje, ki bi najraje vedno samo delili dobiček, ne gre jim pa v račun, da je treba zadružne dohodke sproti vlagati v razširjeno proizvodnjo, to je v odseke za dvig kmetijstva, živinoreje itd.

Smo pred letnimi občnimi zbori za drugo. O vsem tem naj se gospodarji tokrat temeljito pomenijo — saj smo že davno spoznali, da je le od nas sa-

Plug — orjak za rigolanje, nabavljen za zadružnike novomeškega okraja

bine, 7 novih prikolice za kmetijstvo in vrsta drugih strojev ter orodja, krožne brane, kosilnice, mlatilnice, prevozne in prenosne škroplilnice — vse to su uspehi, to je napredek za mehanizacijo našega kmetijstva.

Za gradnje je bilo letos predvidenih 19 milijonov din kredita, porabilo pa

Metlika

Zaključna notranja dela nove kinodvorane v Metliki so toliko napredovala, da je bila lahko v nedeljo, 28. decembra, svečana otvoritev. S tem je dokončno razbremenjena dvorana v Fizkulturnem domu, ki bo odlet služila samo tolesni vzgoji in dramskim nastopom. Nova kinodvorana na krajšem vrtu sicer ni tako velika kot ona v Fizkulturnem domu, je pa prav okusno urejena in bo za Metliko kar zadostovala. Poleg filmskih predstav bodo lahko v njej tudi razne manjše proslave in predavanja Ljudske univerze. Pri otvoritveni predstavi so Metličani med drugim prvič videli Bad-jarov dokumentarni folklorni film »Pomlad v Beli krajini«.

Novoletno jelko za naše pionirje bodo letos v Metliki postavili kar sredi trga in tja bo v prvem mraku pred novim letom prišel tudi dedek Mraz. Zamilsel je prav zanimiva, samo če je ne bo pokvarilo slabo vreme. Potem se bo dedek Mraz pač moral oglasiti v Fizkulturnem domu, kot je to storil druga leta.

Kronika nesreč

MOKRONOG. Z vrelo vodo se je oparila po obrazu in rokah židarske hčerka Olga Hodnik.

RODINE PRI CRNOMLJU. Pri sankanju si je zlomil levo nogo sinček židarskega mojstra Jože Zura.

GOLJEK PRI VINICI. Ko se je vlekel na posteljo, se je zbedel na pletilno iglo, ki je bila v blazini, v levo stran prsi pososnik Franc Gorše.

BIRČNA VAS. Doma je padla in si zlomila desno nogo posestnica Marija Bartolj.

ZIBLJE V BELI KRAJINI. Posestnikova hči Kristina Balkovec si je pri sekanju drv zlomila levo roko.

JURKA VAS. Ko se je sin delavca Alojz Pire sankal, se je v njega zaletel neki smučar in mu zlomil levo nogo.

NOVO MESTO. Pri padcu na postaji si je zlomil levo nogo sofer Karel Župan.

...Glede socialistične preobrazbe kmetijstva se je predvsem treba usmeriti k dvigavanju storilnosti dela. Samo v skladu z dvigavanjem storilnosti dela v kmetijstvu se je mogoče pravilno lotiti oblik združevanja kmetov. V ta namen je treba nadaljevati nadaljnjo graditev industrijske podlage za kmetijstvo ter se lotiti po področjih in panogah specifičnega proučevanja in sestavljanja orientacijskih planov za razvoj kmetijstva za daljša obdobja.

Glede oblik združevanja na vasi poudarja kongres dve zelo važni načeli, od katerih ne smemo odstopiti, ne da bi bil ogrožen socialistični razvoj v celoti, zlasti pa predanost delovnih kmetov novi družbeni ureditvi. Ta načela so:

1. Jačanje in razvijanje socialistične demokracije tudi na vasi v borbi proti birokratizmu ter vsem političnim, idejnim in drugim sovražnikom socializma.

2. Dosledno se je treba držati prostovoljnosti in demokratičnosti v razvijanju zadružnih oblik, dela in življenja delovnih kmetov. Kršitev demokratičnosti in prostovoljnosti je eden osnovnih virov birokratizma in buržoazne ter klerikalne reakcije na vasi.

Nadaljevanje razvoja socialističnih odnosov v kmetijstvu si prav tako ni mogoče zamisliti brez krepitve socialistične zavesti na vasi in vzgajanja delovnih kmetov v duhu socializma, zato je treba imeti to nalogo za eno najvažnejših nalog Zveze komunistov Jugoslavije.

IZ RESOLUCIJE O NALOGAH IN VLOGI ZVEZE KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

Srečno Novo leto 1953

Želi vsem zadružnikom

Dolenjske

Republiška
zadružna
zveza

obdelani. Sadna drevesa, ki niso bila očiščena po odhodu Kočevarjev, so bila letos deležna nege zadružnikov. Kar 810 dreves je bilo očiščenih. Se več. Zadružniki so se lotili gradnje hlevov in kozolcev ter čiščenja velikega pašnika. Tu so si pomagali tudi z najeto delovno silo, vendar so glavna dela opravili sami. Danes so ponosni na dosežene uspehe. Dva velika hleva, eden lesen, letni, in eden velik, zidan, z vsemi pomožnimi prostori za 50 glav goveje živine, je pravkar dokončan. Nad hlevom je prostora za najmanj 180.000 kg krme. Nedaleč od hleva stoji letos zgrajeni kozolec-dvojni, dokončan je svinjski hlev, obnovljena ena stanovanjska hiša, kolarska delavnica in še druge zgradbe. Z zgradnjo hlevov in skladišč za krmo je ustvarjen temelj za dvig živinoreje kot glavne gospodarske panoge v zadruzi. Ze drugo leto bo v teh hlevih 50 krav mlekaric.

Največ zaslužka bodo letos imeli zadružniki pri krompirju, ki tu res dobro uspeva. Letos so z njim posadili 6,70 hektarov. Pridelek je bil izredno lep pri nekaterih izbranih sortah, kar od 10.000 do 22.000 kg na hektar se je gibal donos. Največji pridelek je dal krompir Anaida. Izredno lep je bil krompir sorte Alfa, ki ga je odkupila ljubljanska semenarna po 24 din za kilogram! Za drugo leto predvidevajo, da bodo posadili s krompirjem izbranih sort kar 12 do 15 hektarov in zmanjšali pridelovanje žitaric, ki sicer tudi dobro uspevajo (saj je tudi skoraj 2000 kg pšenice in 600 kg ovsa odkupila semenarna kot lepo semensko blago), vendar je pridelovanje krompirja veliko bolj donosno. Posebno pozornost bodo posvetili pridelovanju semenskega krompirja, s katerim bodo posadili drugo leto 7 hektarov, od teh vsaj dva hektara z zgodnjim krompirjem sorte Primile. Poizkusi s škropljenjem krompirja so se letos dobro obnesli in se bodo tega načina drugo leto posluževali še v večji meri. Krompir bo druga gospodarska panoga te delovne zadruge. Le manjše površine bodo obsejale s koruzo, nekaj več pa s poljskimi vrtninami. Iz dohodkov teh bodo uredili še grede za vrtnarstvo. Drugo leto bodo povečali za poljske kulture s preora-njem travnikov in opuščeni njiv, da bo lažje kolobarjenje.

OBVESTILO

Vsem našim naročnikom sporočamo, da nam je Narodna banka izpremenila številko bančnega računa. Nova številka našega bančnega računa je:

616-5-181

DOLENJSKI LIST NOVO MESTO

V današnji številki bodo nekateri naročniki prejeli položnice že z novo (gornjo) številko, večina pa bo dobila iskane položnice z našo dosežani številko: 616-90322-1. Sporočamo vam, da se za vplačilo naročnine lahko poslužite starih ali pa novih položnic, v oboje pa upoštevajte gornjo novo številko našega bančnega računa.

Uprava Dolenjskega lista

Iz Kostelske doline nam pišejo

Lepa »kostelska dolina« ali povedano bolj zemljepisno »zgornja kolpska dolina« ob cesti Kočevje—Delnice na jugu kočevskega okraja je malo znana. Razen domačinov pozna ta lepi kot slovenske zemlje le bivši partizan ali vsestranski turist, ki ne išče zabav po udobnih hotelih, ali pa ribič, ki bi rad v Kolpi uplenil postrv, lipana ali sulca.

V tej dolini živijo Kostelci, ki so v preteklosti izdržali znaten raznorovalni pritisk kočevskih Nemcev. Tudi na gospodarskem torišču so Kostelci živeli dokaj trdno življenje. Slabo rodovitna kraška zemlja ni mogla preživljati številnih družin, industrije v dolini ni, pa so moški odhajali čez zimo v svet za »službo«. Krošnjarski kruh je bil grenak, imel pa je tudi klavne posledice na miselnost drugače pridnega in poštenega kostelskega človeka; ponižnost pred raznimi tuji bogatini ter pohlep za lahkim zaslužkom s prekupčevanjem.

V narodnoosvobodilnem boju so Kostelci vsetransko sodelovali. Razen pripeljka v krvi so Kostelci ogromno prispevali s prehrano partizanskih borcev. Nikdar ni bila kostelska zemlja tako skrbno obdelana kot v letih 1942—1945. Prehraniti je bilo treba razen domačih partizanov mnogokrat tudi bore slovenskih in hrvaških rednih brigad.

Po osvoboditvi je mnogo Kostelcev našlo redno zaposlitev v industriji. Tisti pa, ki kmetujejo na domačijah, živijo skromno, toda vendar boljše življenje kot nekdanj. Navzlic temu, da gredo kmetu v zadnjem času dobro v denar vsi pridelki, je vendar davčna obremenitev znatna. Treba bo torej še povečati pridelke na kmetijski površini ter dvigniti splošno gospodarstvo.

Ob Kolpi so začeli graditi cesto, ki bo tekla od Fare do Starega trga ob Kolpi ter povezovala zgornjo kolpsko dolino z Belo krajino. Cesta bo imela velik pomen za gospodarsko življenje obkoljskih ljudi, ki so oddaljeni od ceste Kočevje—Delnice.

Na področju šolstva so Kostelci pridobili po osvoboditvi mnogo. V Fari deluje nižja gimnazija z dijaškim internatom. Letošnjo jesen in zimo pa je organizirana tudi kmetijsko-gospodarska 4-mesečna šola, ki jo obiskuje 21 deklet. Ni ravno pohvalno to, da šola nima moških obiskovalcev. V Kuželju, Banjaloki in Kostelu je ljudska oblast organizirala vrsto predavanj iz polje-

delstva, živinoreje in sadjarstva, ki so pa, žal, večkrat premalo obiskana. — V Fari so bila predavanja celo do nadaljnjega ustavljena, ker kmetje še ne čutijo potrebe, da bi jih v zadostnem številu obiskovali. Misli pa je treba na to, da za napredek v kmetijstvu ne zadošča samo pridnost kostelskega človeka, temveč tudi strokovno znanje.

Kmetijski splošni zadrugi v Fari in Banjaloki sta se dosedaj pečali le s trgovino. V zadnjem času pa sta zgrabili tudi v svojo glavno nalogo, v pospeševanje kmetijske proizvodnje. Zadrugi sta skupno z občinskimi ljudskimi odborom organizirali pedološke raziskave kmetijskih površin in z ozirom na rezultate analiz nakupili ustrezna umetna gnojila. Strojni odsek za druge v Fari je dobil tudi prve kmetijske stroje. Ustanoviti pa bo treba tudi čimprej živinorejski odsek. Ta naj bi ustanovil rodovnik za plemensko govejo živino ter uvedel kontrolo molznosti pri rodovniških kravah.

Tudi za razširitev sadjarstva in na zaščito obstoječega sadnega drevja bo treba čimprej misliti. Sadjarstvo je poleg živinoreje edina res donosna kmetijska panoga v zgornji kolpski dolini. O tem pa več drugič.

Ing. Slavko Volk

Dolina Kolpe pri Kostelu

ZA NAŠE GOSPODARJE

Ustanavljajmo živinorejske odseke!

Že pred vojno okraj Novo mesto, razen ožje okolice Novega mesta ni imel kvalitetne živine. Vojna in odkupi so stanje še znatno poslabšali. Ker pa ima Dolenjska dobre pogoje za razvoj živinoreje — predvsem sirovjave pasme, moramo začeti z aktivnejšim delom za napredek živinoreje. Da bi delo bilo uspešno, je potrebno rešiti niz problemov, ki pa jih en sam živinorejec ne more.

Živinorejci, ki stremijo za napredkom in ki so pripravljeni nesebično delati za ta napredek, se že združujejo v živinorejskih odsekih splošnih kmetijskih zadrug. V okviru teh se jim nudijo široke možnosti za delo. Vendar pa je potrebno v načelu spremeniti način vodstva samega živinorejskega odseka.

Živinorejci naj si na sestanku izvolijo odbor, ki bo usmerjal delo odseka. Marsikateri živinorejec se že sedaj sprašuje, čemu ne bi osnovali samostojne živinorejske zadruge v istem tipu kot so že obstajale pri nas. Splošna kmetijska zadruga povezuje na svojem teritoriju vse, ali pa vsaj večino kmetov, zato predstavlja tudi močno in enotno gospodarsko organizacijo, ki lahko rešuje vsa vprašanja gospodarskega napredka na vasi. Ona skrbi tudi za zbiranje sredstev, s katerimi naj se omogoči uresničitev programa splošne kmetijske zadruge v interesu vaše občinske skupnosti. V slučaju, da bi imeli živinorejci svojo zadrugo, sadjarji svojo, vinogradniki svojo, vsi kmetje pa zopet svojo zadrugo za odkup in prodajo pridelkov in proizvodov, bi imeli na vasi oziroma občini kar po 3—4 zadruge. Vsaka bi reševala svoja vprašanja več ali manj ločeno od druge in v večini slučajev delo ne bi bilo uspešno. Enkrat

takšna specializirana zadruga ne bi imela dovolj sredstev, ker bi bila premajhna, da bi sredstva zbrala, drugič ne bi dosegli soglasja z drugo zadrugo in slično. Kmetje tudi ne bi bili pripravljeni sodelovati v večih združbah, v vsaki plačati delež in podpisati jamstvo. Najvažnejše pa je to, da takšna zadruga ne bi bila sposobna reševati vseh gospodarskih problemov vasi, odnosno občine kot celote, v slučajih, ko so ti gospodarski problemi med seboj povezani. Zaradi tega bi se takšna zadruga v delu drobila, postala ozka in sčasoma odvojena od celotnega gospodarstva. Takšna zadruga tudi kmetom ne bi kazala poti, kako preobraziti našo vas v smislu socialistične izgradnje vasi.

Napredek živinoreje ni odvisen samo od ene mere, ki jo podvzamemo n. pr. samo od uvajanja dobrih plemenjakov, ampak je to vprašanje niza različnih mer, predvsem pa izboljšanja krmne baze, selekcije, dobrih plemenjakov, zdravstvene zaščite živali, strokovnega znanja itd.

Izboljšanje krmne baze pa je treba iskati predvsem v zvišanju pridelkov krmne na travnikih, te pa je potrebno v mnogih slučajih na Dolenjskem ali osušiti ali pa namakati, da bi dajali dovoljne količine in primerno kvaliteto. Za osuševanje n. pr. doline Mirne, odnosno namakanje z gradnjo ustreznih namakalnih naprav n. pr. šentjernejske doline niso zainteresirani samo živinorejci, temveč vsi kmetje, ki bi imeli koristi od takih del. Da bi se živina zdravstveno zaščitila, je čisto potrebno, predvsem v okviru asanacije naše vasi zgraditi higienska napajališča, cisterne itd. Takšni objekti pa zopet

V tovarni igrač v Novem mestu gre sedaj čisto drugače

Kot smo že pisali v našem listu, je tovarna igrač letos v januarju začela v velike finančne težave vsled neprodanih zalog izdelkov in slabega vodenja tovarne. Pisali smo tudi o sodbi okrajnega sodišča, ki je obsodilo nekaj odgovornih uslužbencev tovarne na manjše kazni, ker so s svojim malomarnim odnosom do proizvodnje in ljudskega premoženja povzročili navedene težave.

Zaradi nastalih razmer na trgu je bilo nujno, da se proizvodnja v tovarni preusmeri na druge predmete. Ob pravilnem vodenju podjetja bi že prejšnji odgovorni uslužbeni lahko to postopoma izvedli, da ne bi prišlo do zastoja, tako pa je prišlo skoraj do tega, da bi šlo podjetje v socialistični konkurz. Večje število delavcev je bilo odpuščeno, pa tudi tisti, ki so ostali, so bili nekaj časa brez plače.

Z imenovanjem novega direktorja je bilo treba v tovarni začeti vse iznova — tako s proizvodnjo kot izvolitvijo upravnega odbora in razmestitvijo strojev in ljudi. V tovarni so v celoti preusmerili proizvodnjo iz igrač na lesno galanterijo. Ni šlo lahko, treba je bilo nekaj novih strojev, treba je bilo nakupiti les boljše kvalitete, treba je bilo prirediti kader. Trda je bila borba za kvaliteto in večjo storilnost, ki je bila poprej majhna, toda vse te začetne težave so pod strokovnim vodstvom direktorja, tovariša Staneta Smida in posameznih zavednih delavcev kmalu premagali. Danes tovarna obratuje zopet s polno paro. Izdeluje lesno galanterijo: obešalnike, ležalne stole, vrtno in kopalne stole, razne gospodinske pripomočke in druge predmete. Delajo v celoti samo za izvoz, le nezaten del pro-

izvodnje gre na domači trg. S stalnim prizadevanjem za dvig kvalitete so si pridobili zaupanje inozemskih kupcev in imajo že toliko naročil, da morajo nekatera celo odklanjati! Ze dosedaj imajo sklenjene pogodbe za skoraj celoletno produkcijo v prihodnjem letu. Strojni oddelek obratuje v treh izmenah, strgarski v dveh, ostali pa v eni izmeni. Na novo so sprejeli in zaposlili spet 120 delavcev in delavk, večinoma nekvalificiranih moči, ki jih je treba na delo šele priučiti. Od zaposlenih delavcev je 62% žena in le 38% moške delovne sile, kar je treba posebej poudariti in pohvaliti podjetje!

Res je, delovna disciplina zlasti novozaposlene delovne sile še ni dobra, pa tudi storilnost posameznikov še ni na višku, čeprav se je na posameznih delovnih mestih dvignila tudi za 100 in več odstotkov. Z uvedbo kratkih strokovnih tečajev za vse delavce se je storilnost povečala in znatno zmanjšale okvare na strojih, ki so bile prej zelo pogoste. Tudi delavski svet se je začel veliko bolj zanimati za podjetje samo in njegov razvoj, čeprav še posameznim članom manjka širše razgledanost. Zelo dober je v tovarni mladinski aktiv, ki je v tekmovalstvu na čast VI. kongresa ZKJ dosegel drugo mesto v okraju. Mladinci se zelo zanimajo za kulturno-prosvetno delo; imajo tudi svoj tamburški zbor, ki je že nastopil na proslavi v podjetju.

Letos so v tovarni kupili tri stroje, tovarni in osebni avto, potrebno pa bi bilo še več strojev, da bi lahko še izboljšali kvaliteto in dvignili storilnost in proizvodnjo. Sedaj grade novo moderno sušilnico, ki je tovarni nujno potrebna. Potrebne so tudi še razne izboljšave pri transportu lesa in izdelkov, vendar se kaj posebnega tu ne bo dalo narediti, ker prostori ne odgovarjajo potrebam takega obrata. Ročno prenašanje izdelkov in polizdelkov iz pritličja v drugo ali celo tretje nadstropje podružuje izdelke. Delovnemu kolektivu povzročajo težave tudi skoki cen pomožnega materiala. Cene za izdelke, ki gredo v inozemstvo, so namreč stalne in ni mogoče na proizvodne stroške pribiti še višjih izdatkov za pomožni material. Tudi stari dolg je bilo treba plačati. Nekaj prejšnjih izdelkov ter raznih surovin, ki jih še navzlic dobri volji še niso mogli vnovčiti, bremenijo finančna sredstva. Kljub temu so tudi v finančnem pogledu že kar dobro zlezli na zeleno vejo.

Tako je tovarna igrač, ki je pravzaprav tovarna lesne galanterije in se bo prav gotovo tako tudi imenovala v bodoče, prebolela hude krče, ki jih je povzročilo slabo vodenje vodilnih uslužbencev in premajhno zanimanje vseh delavcev za svoje podjetje. Lepo število ljudi je spet dobilo v njej službo, na delavskem svetu, upravnem odboru, vodilnih odgovornih uslužbenceh in vseh članih kolektiva pa je, da bodo zaupanje odjemalcev, ki so si ga priborili letos, tudi obdržali in še dvignili storilnost ter zmanjšali stroške proizvodnje.

Ing. Rado Linzner

Nepotrebno vznemirjanje

Zadnja dva tedna so zlonamerne govorice vznemirile potrošnike, češ da moke in drugih živil ne bo ali pa da se bodo podražila. Mnogi so tem govoricam tudi nasledili in se prekomerno založili z moko, sladkorjem, testeninami in drugimi živilji, saj so mnogi kupovali n. pr. po cele vreče moke, sladkorja itd.

S takim prekomernim nakupovanjem, na katerega naša trgovska mreža ne more računati tako, da bi v ta namen pripravila večje zaloge, v resnici lahko nepreračunani nakupovalci povzročijo trenutno zmedo na tržišču. Naša oblast nikdar ne taji pred državljanji stanja kakršno je v resnici. Tako tudi ni tajila velike suše, ki nam je letos povzročila velikansko škodo, prav tako pa tudi ni tajila, kakšne posledice bi lahko imela za naše celotno gospodarstvo, če ne bi pravočasno podvelji potrebnih ukrepov. Tovariš maršal Tito je že v Dolenjskih Toplicah povedal, da nam je letošnja suša povzročila za 144 milijard dinarjev škodo, kar pomeni povprečno 9000 din. manj dohodka na vsakega prebivalca v državi. Jasno je, da bomo ta zmanjšani dohodek občutili prav vsi, vendar je naše državno vodstvo podveljo pravočasno potrebne ukrepe, da pri nas vsled tega ni bilo škod. Manjkajoče količine žita in drugih živil smo kupili v inozemstvu, in to žito prav te dni prihaja v državo v večjih količinah. Na Reki je na primer kar devet parnikov istočasno izkladalo žito, katero sedaj odvažajo v notranjost države. Velike tržave pa so z mletjem, posebno v Sloveniji, kjer je zmogljivost mlinov zelo majhna. Zaradi težav pri mletju in zaradi splošne štednje, ki jo vedno in ob vsaki priliki podarjamo, ker je to v interesu nas vseh, je vlada izdala začasno uredbo o mletju enotne moke. Cena tej moki bo ostala ista kot dosedaj ali bo morda še kaj nižja. Ko bodo mlini zadostili najnujnejšim potrebam po moki, bodo mliči tudi druge vrste moke, vendar bo bela moka na razpolago predvsem za bolnišnice in zdravstvene ustanove. Ta moka bo naprodaj tudi v trgovinah, toda po prejšnjim cenah. V zveznem gospodarskem svetu ponovno zatrjujejo, da je ta uredba o mletju enotne moke le začasna značaj. Drže se pač edino pravilnega stališča, da je treba varčevati pri polni vreči in ne šele pri prazni!

Kar zadeva ostala živila, pa je vsaka bojazen, da bi jih zmanjkalo ali da bi se podražila, brez vsake osnove. Res

je bil letošnji pridelek sladkorne pese znatno manjši kot druga leta, smo pa imeli precej presežka lanske produkcije, ki ga bomo sedaj izrabili. Kolikor nam bo navzlic temu še manjkalo, smo prav tako že kupili v inozemstvu. Prav tako je tudi z masločami. Trgovska podjetja razpolagajo tako s sladkorjem kot z masločami v zadostnih količinah. Prav tako prihaja v zadnjih dneh v večjih količinah moka. Količina enotne moke, sladkorja in masloče so zajamčene v zadostni količini.

Res pa so se podražili v zadnjem času nekateri luksuzni izdelki prehrane industrije kot so bonboni, čokolada in liker. Ta podražitev ne gre na račun kakršnekoli podražitve sladkorja ali drugih surovin, pač pa na račun zvišanega davka podjetjem, ki proizvajajo te predmete. Ti predmeti za življenje

Ko odhajajo Vaši fantje in moške na odsluženje vojaškega roka v JLA ali na orožne vaje, jim nikar ne pozabite naročiti tudi "Dolenjskega lista"! Vsak teden jim bo prinašal vse dolenjske novice in zanimivosti — zato jim takoj pripravite to veselje!

Pregled čebelnih družin v občini Toplice

Ker se je v tej občini pojavila kuga čebelne zalege, je Okrajni ljudski odbor ukazal, da se pregledajo vsi čebelnjaki, ki so obdeljeni s čebelnimi družinami. Jože Zupančič iz Birčne vasi in jaz sva bila določena za pregled v mesecu avgustu 1952. Tovariš Zupančič pa je bil zaradi bolezni v družini zadržan, zato sem moral sam prehoditi vso občino. Pregledal sem nad 600 panjev pri 57 čebelarjih. Panji so bili po večini AZ, dunajski, kranjski in drugi. Ker je že tovariš Zupančič v mesecu juliju ugotovil okužbo na Dobindolu in v Podturnu, je bila moja naloga pregledati vse čebelnjake, ker so govorili, da je čebelar — mlinar iz Podturna že po prvem pregledu prodal okužen panj. S tov. Henigmanom mlajšim sva ugotovila, da so bile to samo govorice iz zlobnega namena. Pač pa sem v Dobindolu ugotovil, da čebelar z okuženimi AZ panji ni nič ukrenil, da bi jih razkužil. Dobil je ukaz, da v osmih dneh podere čebelnjak in štiri AZ panje, ki jih mora uničiti ali pa razkužiti z lužnim kammom. To je tudi izpolnil.

Vse pregledane čebelne družine so bile zdrave. Izmed 57 čebelarjev je bil samo eden, ki je dal pregledati čebelne družine pod pritiskom. Omenim naj, da tako vzornih čebeljakov kot v občini Toplice drugod še nisem našel. Nekaj je sicer izjem, po večini pa so res pravi čebelarji, ki vzorno skrbijo za red in snago v čebelnjakih. Omenim naj še to, da je bila občina kontumaciirana zaradi čebelne kuge in tisti, ki so imeli čebele v hojevi paši, jih niso smeli odpeljati v ajdovo pašo. Nekaj takih, ki so kršili to uredbo, je bilo kaznovanih.

Zvedel sem marsikaj novega. Da se na primer čebele ne ropajo, je treba obesiti belo ruho ali prt pred čebelnjak. Domače čebele se znajdejo, ro-

parice pa ne. Koliko je v tem resnice, ne vem. Poskusite! Topliški čebelarji so se jezili, da jim dajejo slaba ajdova pasišča. Zato pravijo, da bi bilo najbolje, kakor je bilo po starem. Vsak postavi panje tja, kjer si sam pridobi pasišče. Kadar med hoja, navozijo v občino Toplice nič koliko čebelnih panjev z družinami in vendar jim tega nihče ne brani ali odkazuje hojevo pasišče.

Večina topliških čebelarjev trdi, da lastovica ne dela škode pri čebelah, pač pa srakoper. Čebelarji so tudi mnenja, da sončnica čebelar ni v korist, pač pa v škodo, kajti sončnica mnogo čebel pobere, se pravi, da ostanejo na njej.

V času, ko sem pregledoval čebelne družine v občini Toplice, je hoja medila samo v Toplicah. Čebele pa so izleta-

vale na to pašo v rojih iz Lazov, Uršnih sel in Dobindola, torej tudi 10 km zračne črte. Ta pojav sem opazoval dva dni. Torej, če ni paše v bližini, lete čebele tudi deset kilometrov daleč in ne samo šest, kot so pisali in domnevali. Da je paša res bila deset kilometrov daleč, so pričali čebelarji iz Laz, Uršnih sel in Dobindola, ker so tudi sami ugotovili, da hoja ne med nikjer drugje kot v Toplicah. To je važna ugotovitev, da ne bodo čebelarji mislili, da čebela ne leti od doma dalej kot šest do osem kilometrov.

Star čebelar iz Laz je povedal: »Če jeseni resno kratko cvete, bo kratka, a huda zima. Če pa cvete na dolgo, bo dolga, a srednje huda zima. Sicer pa čebele same slutiho hudo ali milo zimo. Če bo zadelavina močna ali hudo zadelane končnice, naj ve čebelar, da bo huda zima. Ako pa bo zadelavina rahla in ne prehuda, bo mila zima.« To drži

Lilija Vekoslav

ŠE VEDNO SE NISO NAVADILI REDA

Statistična služba ima v socializmu velik pomen. Statistika mora biti točna, točna in popolna. Na podlagi njenih podatkov sledujemo potek proizvodnje in podjetij, gibanje delovne sile, promet v trgovinah in gostinstvu, kmetijsko proizvodnjo, hektarske donose, naravno gibanje prebivalstva itd. Varnost statistike bi zlasti morala upoštevati razna podjetja, ki so dolžna po vseh gornjih pokazateljih mesečno poročati okrajnemu statističnemu uradu. Vendar pa iz meseca v mesec ugotavljamo, da je mnogo podjetij, ki statistično službo omalovažujejo s tem, da poročili sploh ne dostavljajo ali pa jih skrajno malomarno sestavljajo in jih pošiljajo za zamudo.

Da bi se zagotovilo dostavljanje točnih statističnih poročil do roka in se s tem vsa služba izboljšala, je v mesecu oktobru letos izšla zvezna uredba (Uradni list FLRJ, št. 45 od 3. IX. 1952) o dostavljanju poročil in o sankcijah proti vsem, ki se odredbe ne bi držali.

Z denarno kaznijo so bila zato kaznovana sledeča trgovska in gostinska podjetja: Gostilna Oblo »Polnik« — Trebnje 3000 din, Trgovsko podjetje Oblo Smarjeta — 7000 din, Mesarija Oblo Smarjeta — 7000 din, Mesarija Oblo Sentjerne — 7000 din, Mesarija Oblo Trebnje — 7000 din, Trgovsko podjetje Oblo Smarjeta — 4000 din, Trgovsko podjetje »Zeleznica« Novo mesto — 5000 din, Trgovsko podjetje Oblo Sentjerne — 5000 din, Trgovsko podjetje KZ Čelnice — 7000 din, Trgovsko podjetje KZ Mirna — 4000 din, Trgovsko podjetje KZ Sentjerne — 5000 din, Trgovsko podjetje KZ Smarjeta — 5000 din, Trgovsko podjetje KZ Sentjerne — 5000 din, Trgovsko podjetje KZ Dobrič — 5000 din, Trgovsko podjetje — KZ Mirna — 5000 din, Trgovsko podjetje KZ Dol. Nemška vas — 5000 din, Trgovsko podjetje KZ Trebelno — 5000 din, Trgovsko podjetje KZ Mirna vas — 10.000 din.

Prve kazni naj bodo resen opomin vsem onim podjetjem in trgovinam, ki so dolžne pošiljati statistična poročila Uradu za statistiko in evidenco, pa tega iz kakršnihkoli razlogov ne delajo.

Urad za statistiko in evidenco pri OLO Novo mesto

Kolebanje med mirom in vojno v letu 1952

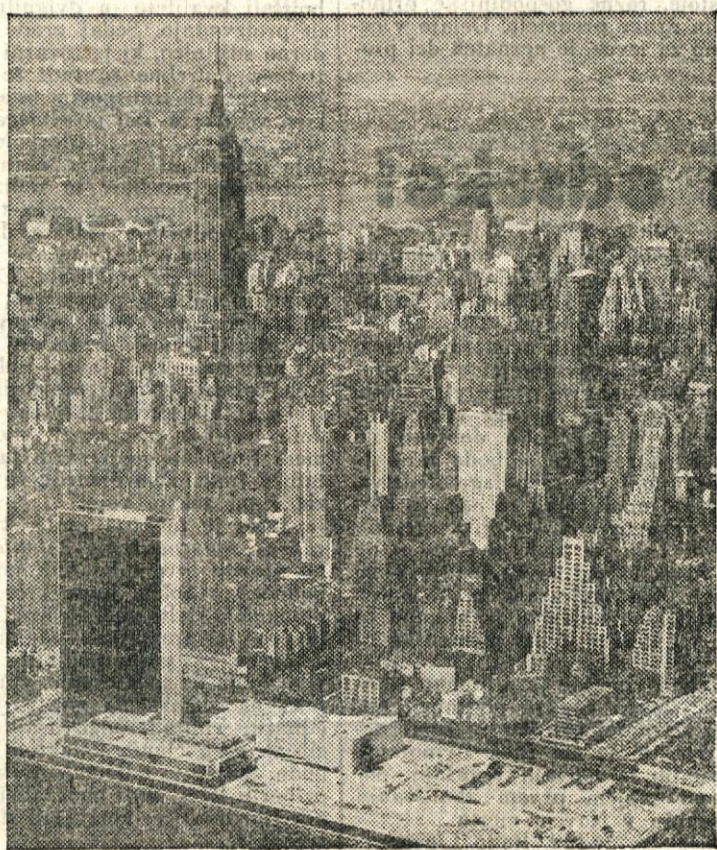
Sprehod po širnih kontinentih matere Zemlje, po državah na njih in njihovih večjih in manjših, bolj ali manj pomembnih mestih, da bi pombrskali med važnejšimi mednarodnimi dogodki preteklega leta — to je namen tega nekoliko daljšega zunanjepolitičnega pregleda, katerim je bil med letom od tedna do tedna v našem listu bolj skopo odmerjen prostor. Tudi danes ni prostora na pretek; zmanjkalo bi ga že, če bi hoteli le naštet, kaj vse je pretrpelo in včasih tudi ohrabilo svet v letu 1952.

Naši prijatelji in sovražniki

Okoli lastnega doma bi bilo najbolje začeti. Lahko smo ponosni, da je za našo državo toliko zanimanja po svetu, da smo vsak teden znova pozdravljali v naši sredi znamenite osebnosti z vseh področij javnega življenja in mnoge številne delegacije, ki so nas z vsega sveta prihajale obiskovat, si razgledovale kraje širom Jugoslavije, se razgovarjale z našimi državnimi predstavniki, pa tudi z delavci v tovarnah in kmetih v zadrukah in na poljih. Velikega pomena so taki obiski. Napredni in pošteno ljudje, ki nas obiskujejo, ponesejo v svet resnico o nas, pripovedujejo svojim rojakom o naših naporih in uspehih. Z drugimi narodi se tako zblizujemo in poglabljamo medsebojno prijateljstvo, da uspešneje sodelujemo

Preudarno bomo morali izbirati in se lotiti kaj na kratko, v nekaj besedah le tistih stvari, ki našo državo in njene odnose z inozemstvom posebno zanimajo. Pri vsem pa nas bo vodila misel, ki nam jo zastavlja veliko vprašanje današnjega časa: mir ali vojna. Saj se okrog tega s svojimi določenimi nameni tudi sukajo vsa politična dogajanja; vsakega posameznika pa živo zanima ob prehodu v novo leto, ali smo se miru približali, ali oddaljili od njega. Naš pregled naj na to vprašanje vsaj približno odgovori.

mnogo obmejne izgrede, ki jih je bilo v preteklih štirih letih že okrog pet tisoč in pri katerih so ubili 20 in ranili 36 naših graničarjev; iz Rima naperjena gonja neposredno škoduje zlasti Slovencem na Goriškem, v Beneški Sloveniji in Trstu, posredno pa onemogočajo zblizanje med Jugoslavijo in Italijo, kar smo že večkrat in z različnimi umerjenimi predlogi ponudili italijanski vladi. Vatikan pravzaprav botruje vsej italijanski imperialistični politiki in organizira protijugoslovansko hajko pod krinko obrambe vere, pri tem pa proglašajo vojne zločine Stepinca za kardinala. Predaleč bi nas zavedlo, če bi naštevati, česa vsega se poslužujejo podpihovanci protijugoslovanske mržnje; dovolj je znova poudariti, da se v takih

New York z novo palačo Združenih narodov v ospredju

pri izmenjavi gospodarskih in kulturnih dobrin, pri utrjevanju skupne varnosti pred napadi od koderkoli.

Posebne pomena je bilo v preteklem letu zblizanje z Grčijo in Turčijo. Grška parlamentarna delegacija je bila pri nas in naša v Grčiji; Jugoslavija in Grčija pa sta izmenjali prijateljske obiske vojaških delegacij. Seveda ne smemo pozabiti obiska britanskega zunanjega ministra Anthonyja Edena, ki se je razgovarjal z našimi najvišjimi predstavniki o skupnih koristih obeh držav. Hkrati pa je gospod Eden povabil maršala Tita v London, s čimer se bodo medsebojni stiki še poglobili.

Vse bolj rastoči ugled Jugoslavije v svetu pa ne gre v račun našim sovražnikom v Moskvi, Rimu in Vatikanu. Njihov bes prihaja od izraza in najrazličnejših oblikah. Kominformovci

podvigih neverjetno blizu znajdejo vsi reakcionarji od Moskve do Vatikana, s katerim smo prekinili diplomatske odnose.

Med našimi še neomenjenimi sosedi ostane Avstrija, s katero živimo v živih gospodarskih in kulturnih stikih, kar sta med drugim dokazali tudi konferenci v Gleichbergu in Mariboru o dvolastniških vprašanjih. Most med obema državama tvorijo koroški Slovenci, ki jim pa žal še mnogi sovnišnično razpoloženi ljudje v Avstriji preprečujejo, da bi dobili narodnostne, socialne in kulturne pravice. Našim rojakom v Avstriji je zato potrebna čim večja enotnost v premagovanju vsakdanjih tegob. Pri skorajšnjih volitvah v koroško pokrajinsko skupščino bodo imeli priložnost, da se s složnimi močmi upro sovražnim poskusom še hujšega odtujevalnega pritiska.

Avstrija in Nemčija — evropska problema

Avstrija se bode s precejšnjimi notranjimi težavami, ki jih še stopnjuje okupacija starih velesil. Letos bi se morali zbrati zastopniki velesil že na 260. sešnanek v zvezi z avstrijskim vprašanjem, pa se je izmaknila Sovjetska zveza, ki je v glavnem odgovorna za neuspeh na vseh dosedanjih sestankih. Tako je prišlo do tistega znanega in že tolikokrat brezsmiselnega izmenjavanja diplomatskih not, kar tudi to pot ni privedlo do kakšnega rezultata. Moskva je vztrajala v svoji trmi in vztraja še tudi zdaj, ker noče zapustiti petrolejskih polj v Avstriji in ima hkrati vzrok za vzdrževanje svojih čet v kominformovskih državah. Ko naj bi zdaj v Generalni skupščini OZN razpravljali o Avstriji, se je temu spet uprla Sovjetska zveza, češ da Združeni narodi niso pristojni za to vprašanje. Zanje skratka sploh nihče drug ni pristojen kot le oni sami, ker bi hoteli nad vsem samovoljno gospodariti.

Nemčija je v nekoliko podobnem položaju, vsaj kar zadeva okupacijo, neresljivo ponavljanje nemškega vprašanja in prav tako brezsmiselno izmenjavanje not. Toda Nemčija je razdeljena v dva strogo ločena dela, želje po enotnosti pa so prav tako odmaknjene kot svoboda Nemčija. Lega te države z njenimi zelo razvitim gospodarstvom v srcu Evrope je največja prepreka, da ne Zahod ne Vzhod ne popusti v nemškem problemu. Moskovsko licemersko sklicevanje na nevtoralno Nemčijo je iz tre izviru, ker si

nihče drug ne želi tako raztegniti svojega vpliva prek vse Nemčije kakor prav sovjeti. To pa tudi zahodnim velesilam ne bi bilo po godu. Zato zlasti Amerika toliko bolj sili v vključitev Zahodne Nemčije v evropsko obrambno skupnost, kar pa je zvezano prav kot splošna pogodba o spremembi okupacijskega statuta na sprejem v bonnskem parlamentu. Prav v zadnjem mesecu tega leta, ko je bilo že skoraj tik pred sprejemom obeh pogodb, so nastopile nove prepreke, ki hodijo navzkriž z ustavo. Demokratične sile Zahodne Nemčije že tako nasprotujejo ideji evropske armade, kar napovedujejo s tem neenakopraven položaj v primeri z drugimi narodi.

Potem so tu še stara trenja med Nemčijo in Francijo, kar je izšlo letos na dan razen pri evropski armadi tudi pri posarskem vprašanju. Bonn zahteva Posarje zase, Pariz pa zagovarja evropeizacijo tega predela Evrope pod nekim svojim političnim vplivom. Volitve so šle v prid francoskim težnjam, to pa seveda ni ublažilo spora med sosedoma, ki ne bosta, kot kaže, zlepa našla skupne poti.

Iz Francije z njenimi večnimi finančnimi krizami in pogostimi spremembami vlad, le od daleč pogledimo v Anglijo, kjer se Churchillova vlada dvobojuje z Attleejevo opozicijo zaradi nacionalizacije — pa pohitimo čez veliko lužo.

Eisenhower in bodoča politika ZDA

Leto predsedniških volitev v Ameriki je po 20 letih privedlo na krmilo republikance. Kar po pravici si povejmo, več smo dali na demokratskega kandidata Stevensona, pa nas je Eisenhowerjeva zmaga nekoliko presenetila. Se izza vojne smo bolj zaupali zavezništvu vladi Roosevelta in pozneje Trumana, njuna stranka ima tudi večji sloves glede na reševanju delavskih pravic in svobostin temnopoltih ameriških državljanov. Bodi kakor bodi, pri nas radi poudarimo, da so notranje zadeve posameznih držav stvar njihovih ljudstev. Vzrokov za spremembo vodstvene stranke v Ameriki je prav gotovo več: priljubljenost bivšega generala in sedanega predsednika, nekoliko zapleteni volilni sistem, finančna moč republikanske stranke itd.

V predvolilnem boju obeh strank smo imeli največkrat pomisleke, da so republikanci nagnjeni k izolacionizmu, ali po domače: zapri se bodo v lastni državi in se le malo brigali za ostali svet. Take težnje moramo naprtiti predvsem tako imenovani stari gardi republikancev z znanim Taftom na čelu. Toda ko je Eisenhower sestavljal vlado, smo mogli opaziti, da si je izbral za sodelavce zmernejše ljudi, tako da je zaradi tega prišlo celo do spora s Taftom. Prezreti namreč ne smemo in tega se prav gotovo tudi novi predsednik zaveda, da republikanska stranka v celoti ni zmagala tako prepričljivo kakor Eisenhower sam zase. Poslanska mesta v ameriškem Kongresu so precej v ravnotežju med obeh strankama. Tako mora Eisenhower vedno računati, da mu kaka nepremišljena odločitev lahko škodi, ker je mogoče, da ga v parlamentu preglasujejo.

Tako je na ugibanja o morebitni bistveni spremembi zunanje politike Združenih držav Amerike vendarle mogoče najti vsaj približen odgovor. Eisenhower je prišel na oblast prav v času, ko se nekako vzpostavlja ravnotežje sil Vzhoda in Zahoda, ko se bo moralo prejšnje ali slej razčistiti vprašanje, ali se bo tekma v oboroževanju nadaljevala, ali pa bo prišlo do omiljenja

Koreja — osrednje žarišče mednarodne napetosti

Lanskoletna bilanca dogodkov na in okrog Koreje je zelo peštra. V začetku leta bi mogli reči, kar moramo zdaj ponoviti: korejski problem je osrednje žarišče mednarodne napetosti. Seveda ne smemo gledati pri tem spopada samega na sebi kot osamljen pojav, ampak v zvezi s tekmovalnim v odnosu sil na Daljnem vzhodu na sploh, predvsem pa v dvoboju med dvema najmočnejšima silama, Ameriko in Rusijo.

Celotni razvoj dogodkov priča, da si Sovjetska zveza prav nič ne prizadeva pogasiti korejski ogenj, celo še bolj bi ga hotela razplamteti, ker ji gre tako v račun pri njenih načrtih o popolni podreditvi Daljnega vzhoda svojemu vplivu. Le spomnimo se neskončne serije brezuspešnih pogajanj v Pan Mun Jomu, kjer sta kitajska in severnokorejska delegacija po navodilih iz Moskve storili vse, da le ne bi prišlo do premirja. Ko so se zedinili o eni točki spora, so brž spet kje našli novo. Navsezadnje so obstali pri vojnih ujetnikih.

Pri tem vprašanju pa sploh ni šlo več dalje. Kremelj namreč vztraja pri zastarelih določilih o postopanju z vojnimi ujetniki, ki da jih je treba nasilno in čeprav proti njihovi volji vrniti, od koder so; nasprotna stran pa se zavzema za prostovoljno repatriacijo ujetnikov: vsakdo naj pove, ali bi šel rad domov, ali — če mu tam razmere ne prija — kam drugam. Razne ankete v južnokorejskih taboriščih za vojne ujetnike so dokazale, da se precej severnokorejskih vojakov ne želi vrniti pod sovjetski bič, ki ga zdaj v njihovi domovini vihte moskovski hlapci. Sovjetski zvezi seveda ne gre toliko le za korejske ujetnike, ampak se boji, da bi na splošno obveljalo načelo prostovoljne repatriacije in bi tako mnogi pripadniki njene armade v primeru vojne ne hoteli nazaj v »sovjetski raj«.

Ker se v Pan Mun Jomu niso premaknili z mrtve točke, so korejske razgovore prenesli pred širše predstavništvo — v New York na zasedanje Generalne skupščine OZN. Bistvenega napredka pa tudi tam niso dosegli. Najprej je bilo precej cincanja, ker je razprava o Koreji padla prav v čas ameriških volitev. Eisenhower je že v predvolilnem boju napovedoval, da se bo v primeru zmage sam zavzel za čim hitrejšo in čim uspešnejšo rešitev korejske krize. Od te obljube je za zdaj izpolnil le tisti del, ko je rekel, da bo

sedanje mednarodne napetosti. Novi ameriški predsednik je vsa povojna leta sodeloval pri vojaških in političnih načrtih ZDA, zato pa upajmo, da bo tudi v bodoče podpiral politiko kolektivne varnosti in utrjevanja miru v svetu. Jasno je, da razvoj svetovnih dogodkov ni odvisen le od Amerike in njenega novega predsednika, toda brez

Novi predsednik ZDA Dwight Eisenhower je kmalu po izvolitvi obiskal Korejo in se dal takole fotografirati

dvoma prihaja od tu velik vpliv na mednarodni položaj.

Se preden se je predsednik Eisenhower preselil v Washington, kjer je njegovo bodočo službeno mesto in kjer bo 20. januarja tudi uradno prevzel novo dolžnost, je imel že pomembne razgovore s sodelavci in tudi veljaki nasprotnih strank, prav tako je izdelal načrt za razgovore z vidnejšimi evropskimi političnimi možmi. Lotil pa se je tudi enega izmed najbolj perečih sodobnih problemov, ko je sam odpotoval na Korejo.

obiskal Korejo. Kaj pa je na obisku sklenil, kakšne načrte kuje s svojimi sodelavci — bodo pokazali šele prihodnji meseci. V Ameriki so se med letom pojavili različni glasovi in predlogi v zvezi s korejskim vprašanjem. Eni so hoteli, naj bi ameriško vojsko umaknili s korejskih bojišč, češ da ne bo krvavela za tuje koristi; drugi pa so se nasprotno zavzemali, naj bi Amerika prevzela vodstvo v Združenem poveljstvu in žrtvovala čim več svojih vojaških sil, ki bi s hitro akcijo zrušile nasprotnika. Mnogi si tolmačijo skope Eisenhowerjeve izjave po povratku z obiska na Korejo, da ne namerava razširiti fronte na Daljnem vzhodu, ker ne bi hotel pospešiti vojne, vendar pa da si bo prizadeval najti izhod iz krize.

Napredna stremjenja in gospodovlani pohlepi

Tudi na Srednjem in Bližnjem vzhodu ter v Afriki je letošnje leto prineslo marsikaj, česar ne smemo prezreti, kadar merimo izgleda bodočega razvoja v svetu. Pri dogodkih v teh predelih sveta gre predvsem za prebujanje tamkajšnjih narodov iz zaostalosti in zapostavljanja, za krepitev njihove samozvesti in želje po enakopravnosti z ostalimi narodi in samostojnem življenju. Boj ljudstev v kolonijah proti njihovim dolgoletnim gospodarjem je zavzel najrazličnejše oblike. Hkrati z naprednimi stremljenji pa se v teh pokrajinah pojavljajo nove nevarnosti, ki jih podžiga Moskva, ki se v lažnivi

Slika iz današnjega Posarja, ki s svojo visoko razvito industrijo tvori enega izmed vozičev evropske politike

stvu in žrtvovala čim več svojih vojaških sil, ki bi s hitro akcijo zrušile nasprotnika. Mnogi si tolmačijo skope Eisenhowerjeve izjave po povratku z obiska na Korejo, da ne namerava razširiti fronte na Daljnem vzhodu, ker ne bi hotel pospešiti vojne, vendar pa da si bo prizadeval najti izhod iz krize. Jasno je, da Amerika ne bo popustila v tem vprašanju, ker se zaveda nevarnosti zagovornika in zaščitnika kolonij

prevzela vodstvo v Združenem poveljstvom poljskega najrazličnejših vplivov, ker bi rada sama postala nov gospodar kolonij. Toda precej prizadevanj Moskve in njenih podružnic v omenjenih deželah se sproti razkrije, posebno ko v OZN zastopniki malih in srednjih narodov v boju proti kolonializmu na sploh žigosajo in pobijajo sovjetske metode.

Arabski in azijski svet je že precej trdno povezan, kadar gre za zaščito njegovih koristi in ko nastopa v prid pravic narodov na tem področju. Prav okrog njih pa plete Sovjetska zveza zelo vneto svoje mreže. Prav zato bi pričakovali več politične jasnovidnosti od zahodnih velesil, zlasti pa od Francije, ki ne popusti zahtevam prebivalcev Tunizije, Maroka in Alžirja po neodvisnosti. Krvavi dogodki v teh pokrajinah in mestih, ki se upirajo in bi se radi znebili francoske nadvlade, izkorišča Moskva in kuje iz njih kapital, ki bi ji ga ne bilo treba pustiti.

Tudi s Perzijo ali bolje zaradi njene nafte je bilo precej prerivanja. Vpliva nad takim bogastvom ne bi rada zgubila Velika Britanija in še raje bi si ga pridobila Rusija. Perziji so — vsaj na videz — vzeli usodo v lastne roke. Toda pod Perzije, ki vladajo v Teheranu, ne moremo priti posebno vneti zastopnikov ljudstva, pač pa — če ne toliko zastopnike tujih sil — pa vsekakor zastopnike lastnih žepov. Pri takem stanju pa je borba za samostojnost manj prepričljiva in tudi nevarna za razvoj odnosov z zunanjim svetom.

Seveda je bilo še več drugih večjih ali manjših pretresljajev — v Siriji, Iraku, Libanonu, Keniji, Južnoafriški uniji, v zvezi z Izraelom in drugod — toda vsaj glavne smo nekoliko podrobneje omenili.

Združeni narodi — up človeštva

Tam, kjer bi morali svetovne nevesčnosti zglediti in pomiriti, v Organizaciji Združenih narodov, so bili na letošnjem zasedanju skopo odmerjeni uspehi. Najtrše mu orehu — Koreji — vsekakor še niso bili kos. Razen sovjetskega bloka so se vse delegacije oprijele indijske resolucije, ki bi mogla najbolj posredovati v vseh spornih točkah. S tem da so Moskva in po njenem namigu tudi Severna Koreja in Kitajska odbile tako možnost rešitve, se je očitno izkazala nepripravljenost sovjetskega sveta pokopati nevarno bojno sekuro na Daljnem vzhodu. Toda korejskega problema Generalna skupščina ne bo odložila, ampak v drugem delu zasedanja, ki se bo začelo v januarju, poskušala znova najti pametno rešitev.

Združeni narodi pa so v nekaterih drugih perečih zadevah izrekli odločno besedo, ki naj prizadeje spravi k pameti in jim priporoča urediti medsebojne spore: Francija je zadožena, da najde pravo pot pogajanj s Tunisom in Marokom, širi velesile naj se pomujejo z avstrijsko državno pogodbo, obsojena je rasistična diskriminacija v Južnoafriški uniji, na predlog Jugoslavije pa je naročeno sovjetskemu bloku, naj svoje nemogoče postopke spravi v sklad s splošno veljavnimi diplomatskimi določili.

Žal je tako, da se vse, kar Združeni narodi sklenejo, v stvarnosti ne izvede. Pri tem niso zastavo Moskva, ki zelo ravnodušno zataji sklepe najpomembnejše svetovne organizacije. Prav zaradi tega pa je bilo v zadnjem času slišati precej mnenj o krizi OZN. Pospešila sta jo še odstop generalnega sekretarja Trygve Lieja in samomor njegovega sodelavca Felerja.

Toda ob koncu leta vsaj upajmo, da bodo zdrave sile v Združenih narodih zmagale nad mračnjastvom in zločinskimi poskusi likvidacije OZN. Spoštovanje osnovnih načel, ki so jih sprejeli zastopniki 60 držav, ko so se združili v Združenih narodih, bi bilo največje jamstvo ohranitve miru v svetu in bi pomirilo človeštvo, ki si želi svobode in napredka.

KAJ SMO ZGRADILI?

Pojdite z menoj na pot po naši domovini. Rečem vam, da ne bo dolga. Naglo si bomo ogledali le delček naših velikih tovarn, naprav za proizvodnjo nafte in elektrike, pogledali bomo v ta in drugi rudnik. Kot kmet, ki dobro gospodari, bomo naredili obračun čez

pretekla leta. Videli boste, kaj vse smo zgradili in koliko proizvajamo novih stvari in ponosni na svoje uspehe, pričrpani, da gradimo nekaj novega in boljšega, bomo stopili v leto 1953. Ne ustrašite se števil — pravijo, da številka pove včasih več kot knjiga.

dražje). Naj tem, prištevajo še tovarne, traktorje, železnice, ceste in kdo bi sploh vse naštel, pa bodo videli, kam gre denar in kaj vse premoremo s svojimi silami, čeprav ne brez žrtve.

Letos je začelo poleg Vinodola obratovati še 8 velikih hidrocentral, pridružile so se HC Mariborskemu otoku, Bogatičnem, Savici, Zrnovcem, Pesočanom in drugim, ki so začele oddajati elektriko v omrežje že pred letošnjim letom. Kje so centrale, ki so začele obratovati letos? Pozneje jih poiščite na zemljevidu, da boste vedeli, kje so viri naše moči in kje nova jezera; v Makedoniji je pri Bitolju začela obratovati HC Sapunčica in Došnica, na Savi pa elektrarna Moste. V Črni gori, kjer so imeli pred vojno le dve majhni termoelektrarni, taki kjer para poganja turbino, je dograjena HC Slap Zete, na Kolpi pa HC Ozalj II. Tem so se pridružile še elektrarne, zgrajene v bližini premogovnikov. To so termoelektrarne Veliki Kostolac (Srbija — 31.500 kilovatov), TE Banovići in Lukovac (BiH).

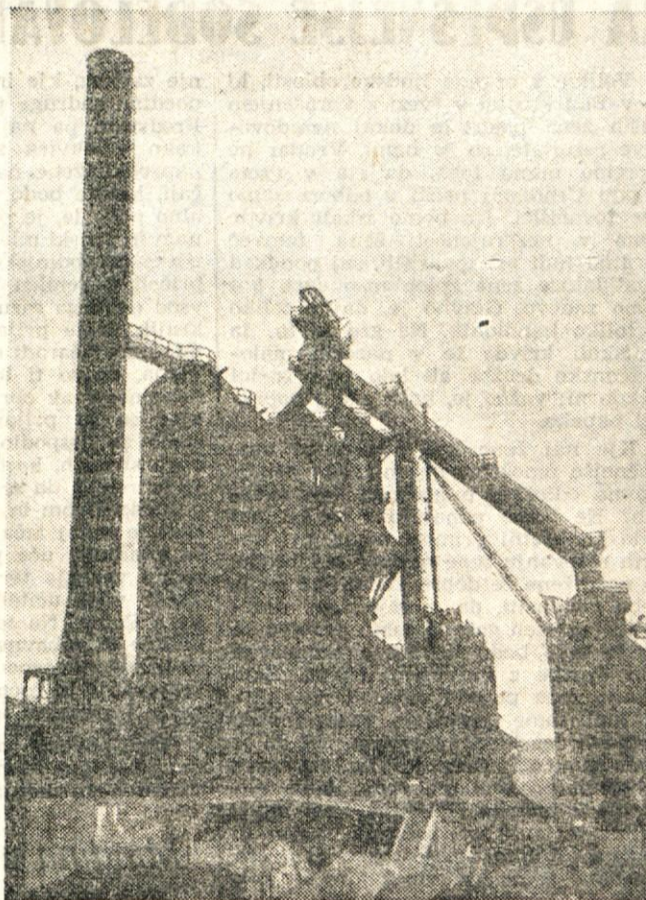
Ko bi ne zastavili nobene nove, bi imeli kmalu več kot trideset novih vodnih elektrarn. Seveda jih bo še več, ker bomo poleg tistih, ki so v gradnji, prihodnje leto začeli graditi še nekaj novih, med drugim eno na Dravi pri Vuhredu.

Le še o Jablanici, naši največji hidroelektrarni naj nekaj povem. V ozki dolini Neretve divja gorska reka, ki se šele nad Mostarjem umiri. Blizu vasi Jablanica so pred leti začeli graditi visok jez, strojno in predore za dovažanje vode. Jez je že 60 m visok. Ko bo dograjen do vrha, bo imel 78 m.

Preko jezov bo speljana nova široka cesta. Za njim pa bo nastalo nekaj deset kilometrov dolgo jezero. Strojnice je globoko pod zemljo. Tako velika je, da ni lahko vanjo postaviti štiri ljubljanske postaje. Kaj ne, da to ni majhna reč?

Kakšna pa bo moč, koliko elektrike bo dala ta vodna elektrarna? Takole povem: če bi se ti isti dan, ko bo začel obratovati ta velikan, ustavile vse elektrarne v Jugoslaviji, bi si lahko skoraj vsak (14 milijonov) državljan Jugoslavije prižgal svojo žarnico!

Tako je z elektriko, ki poganja stroje. Zadnjič so tovariši računali in računali, na koncu pa smeje povedali, da nas bo Slovenec čez leto dni, ko bodo delale vse nove centrale, zgrajene na Savi in Dravi, še enkrat več. »Kako?« smo se čudili. »No,« so dejali, »elektrika bo nadomestila en milijon in četrť delavcev!«

Nova visoka Peč v Zenici — največja v FLRJ

NOVE ČRTE NA ZEMLJEVIDU

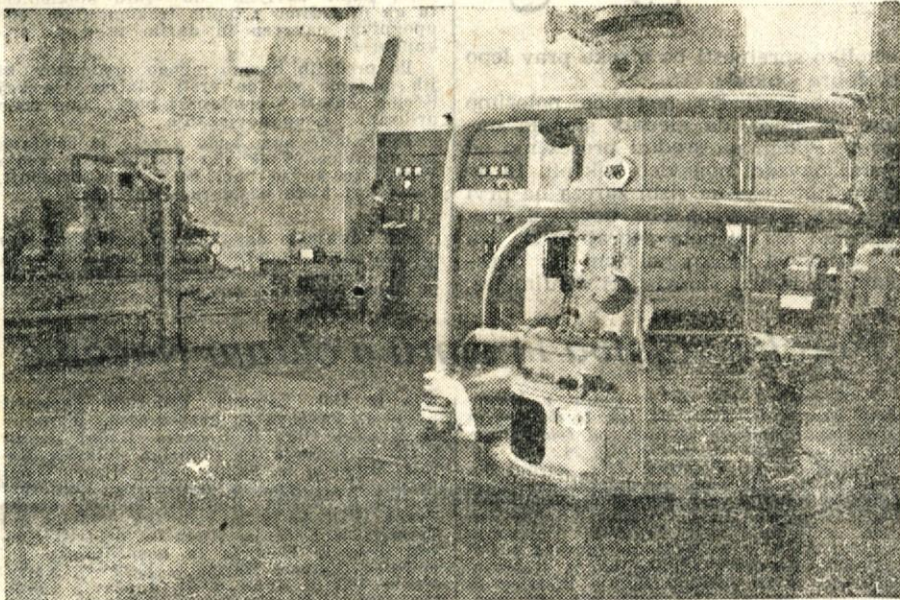
Poglejte na zemljevid Jugoslavije. Pravzaprav ni na njem nič novega. Gore stoje prav tam kot nekoč, zelena polja so zanamovana ob Savi in Donavi. Nekaj boste pa ne opazili, če skrbno »prebratate karto«, kot pravijo bolj učeni ljudje:

Sem in tja so po zemljevidu začrtane črne črte na vsake toliko so zarisani v to črto majhni beli kvadrati. Železnica. Če bi vzeli v roke star, predvojni zemljevid, bi bilo teh črt precej manj. Posebno v republikah na jugu naše države, v Črni gori, Bosni in Hercegovini, je bilo teh črt — železnice tako malo, da je jo. Mladinske brigade so skupaj s tisoči delavcev omogočile, da je danes naš zemljevid že mnogo bolj preprežen s črnimi črtami. Te črte pa pomenijo izboljššan promet, da ne rečem, tudi prvi pogoj za zgraditev tovarn. Kaj ti pomaga molibdenova ruda sredi Makedonije in železo v Varešu, če ni železnice (v Varešu je peljala le ozko tirnica!), po kateri bi lahko vozili rudo do tovarne. Kaj je koristil premog pod Konjuh planino; pa čeprav ga je toliko, da kar sam sili na beli dan (dnevni kopi v Banovičih), dokler mladina ni zgradila 90 kilometrov dolge železne ceste do teh bogatih krajev. Zato, prav zato so železnice tako važna stvar.

Gradili smo jih in v nekaj letih je po naši domovini speljanih 2150 km novih železnic. Pa veste, kaj to pomeni? Stara kraljevina je zgradila od 1918.

Letos so mladinci zgradili progo Doboj—Banja Luka. 1700 metrov dolg predor jim je nagajal, do tu je bilo že lani vse gotovo. Voda je vdiralavla v predor z vseh strani. Pravijo, da je bil v tem predoru narobe svet. Zunaj je pripelkalo sonce, v predoru je bilo kot iz škafe — zunaj dež, v predoru je bilo vse suho. Seveda, voda je potrebovala za podzemno pot do predora prav toliko časa kot so trajale zunaj spremembe vremena. Skratka, ni bilo lahko zgraditi toliko prog.

In po teh železnicah drve sedaj sem in tja vlaki, polni, to sami veste, potnikov in vsemogočega blaga. Tik pred vojno se je peljalo z vlakom v enem letu 58 milijonov ljudi po svojih opravkih, na obiske in počitnice. Lani pa kar 169 milijonov in tudi podražitev kart ni nič pomagala. Železničarji so namreč upali, da se bo letos vozilo manj potnikov, ker niso imeli dovolj vagonov za vse. No, medtem smo izdelali v novih tovarnah na stotine vagonov za potniški in tovarni promet in železničarje ne skrbi, če bodo morali prevoziti še nekaj deset milijonov ljudi več in bodo v letu 1953 zopet znižali vozilno. Tudi tovarni vlaki prepeljejo sedaj mnogo več blaga iz rudnikov v tovarne, iz tovarn v mesta. Včasih — no, saj veliko tudi niso imeli za prepeljevanje — so pretovorili 21 milijonov ton, zdaj pa prepeljejo že 41 milijonov ton blaga. Če bi to blago naenkrat naložili na vagonne in sestavili vlak, bi bil ta dolg nekaj več kot 40.000 kilometrov

Pri generatorju prvega agregata hidrocentrale Mariborski otok — ene izmed šestih bodočih elektrarn na Dravi

leta pa do konca leta 1940 celih 1840 km železnic, to pomeni, 83 in pol kilometra na leto. In mi? Vsako leto od 1945 naprej smo zgradili 268 kilometrov železnic, to je več kot trikrat toliko kot prej.

— vlak bi bil tako dolg kot zemeljski obseg na ekvatorju. Pridni so bili naši železničarji in kako majhna je konec koncev naša zemlja! Dovolj je o železnicah in prometu.

JEZERA, KI JIH NA ZEMLJEVIDU NI

Črne črte že najdeš na zemljevidu, nikjer pa ni videti novih jezer, ki so nastala pri nas v zadnjih letih. Res, niso se podirale gore in zapirale reke. Potresov k sreči ni bilo!

Gre za umetna jezera za velikimi jezovi, ki so jih postavili križem krazem po deželi gradbeni delavci. Izza teh jezer drvi voda na nove agregate in iz agregatov drvi po omrežju nova električna energija. — Brez elektrike ne gre. To je kri moderne industrije in zato tako hitimo z gradnjo hidro, to pomeni vodnih elektrarn. Celotno vrsto smo jih dogradili po vojni; nova, včasih tudi zelo velika jezera, bodo postala ponekod privlačna turistična središča. Poglejte, sredi Like, za katero vsakdo ve, da je polna kraških jam, ki požirajo

vodo tako naglo, da je večkrat še za pitje ne ostane, prav sredi Like so imeli letos tekmovalce z jadnicami na novem jezeru! Nedaleč od morja so zgradili vodno elektrarno Vinodol in ta dobiva vodo iz jezer, zajezjenih voda v Liki. Iz gora, visokih osem sto metrov, pridrvi voda na turbino in sredi poletja se je v centrali zavrtel prvi agregat (še dva bodo postavili za 28.000 kilovatov električne energije).

Preden bi odšli naprej, naj povem, da vse to stane. Vinodol bo porabil 13 milijard dinarjev, pa je šele ena sama vodna centrala. To pravim zato, ker se ne kateri čudijo, kam gre denar. Naj računajo, ti čudaki, da nas stane vsaka centrala le polovico toliko kot Vinodol (čeprav to ne drži, ker so še

ENA TOVARNA BO PRIHRANILA MILIJONE

K elektriki moramo prišteti še nafto in premog. Tudi ta dva poganjata stroje in nista dosti manj važna kot elektrika. V Gojli in blizu Lendave so zrasli na poljanah pravcati gozdovi visokih jeklenih stolpov za vrtnanje in lesenih nad črpalkami, ki dvigajo iz globin dragoceno tekočino.

Pred vojno smo načrpali 1000 ton, lani že 160 tisoč ton, ob koncu kapitalne izgradnje pa bomo načrpali že 360.000 ton nafte, iz katere bomo v velikih rafinerijah izdelali bencin, vosek in druge važne snovi za industrijo in zdravilstvo.

Tudi premoga nakoplujemo danes še enkrat več toliko kot pred vojno, t. j. 12 milijonov ton. Tudi premoga bomo ob koncu velike gradnje osnovnih objektov naše industrije nakopali še 7 milijonov ton več — skupaj torej 19 milijonov ton in se bomo v tem pogledu kopčno uvrstili med najnaprednejše evropske države, takoj za Belgijo in Francijo.

Pred nekaj meseci je začela delati v jugozapadni Bosni, nedaleč od Tuzle in velikih premogovnikov v Banovičih, tovarna, s katero bomo prihranili vsako leto desetine milijonov deviznih dinarjev. Koksarna v Lukavcu je to. V naših železarnah so porabili zelo veliko koks pri topljenju železne rude in naš koks bo nadomestil sčasoma vse količine uvoženega koks. Trenutno dela prva baterija 35 (tako pravijo dolgi vrsti peči) koksni peči, pozneje se bo tem pridružila še druga baterija, ki bo imela 40 velikih peči, v katerih kuhajo premog. Sicer bi to ne bilo nič posebnega, saj koks delajo že mnogo let po vseh naprednih deželah Evrope — če bi ne stopil vmes naš znanstvenik, profesor Samec. Povsod po svetu delajo namreč koks iz najboljšega črnega premoga (antracita), le pri nas bo drugače. Profesor Samec je namreč skuhal v svojih laboratorijih, kjer ima postavljeno tudi majhno koksno peč, koks iz domačega premoga. To je velika zmaga kemične znanosti in novi prihranki deviz za našo državo. Koks iz domačega premoga ni slabši od tistega iz antracita in ga bodo lahko uporabljali vsi naši plavži, ki so ga največ porabili. Ko bodo v nekaterih premogovnikih uredili naprave za čiščenje

dnevi na dan Jugoslovanske ljudske armade. Vsega tega prej ni bilo. Osnova za to je težka industrija, predvsem pa črna metalurgija. To so tovarne, iz katerih pridobivajo rude, železo, jeklo in iz teh polizdelkov — železne in jeklene drogeve, tračnice itd. za druge tovarne.

Samó v letošnjem letu smo naredili velike stvari. V Sisku, kjer bo eden največjih metalurških kombinatov v naši državi, so pred mesecem dni preizkusili veliko valjarno brezšivnih cevi. Hkrati so dogradili tudi veliko dvorano za jeklarstvo, kjer se postavljajo nove Siemens-Martinove peči, v katerih bodo izdelovali jeklo. Brez brezšivnih cevi si je težko predstavljati izdelovanje koles, najrazličnejših strojev, avtomobilskih in letalskih delov itd. Brezšivna cev je brezpogojno potrebna za vodovode z visokim pritiskom, za parovode, to je tudi za izdelovanje parnih kotlov, za centralno kurjavo in še vrsto drugih stvari.

V pol kilometra dolgi valjarni bodo vsako leto naredili 60 ton cevi, ali 3,7 kg na vsakega prebivalca Jugoslavije. Če bo potrebno, bodo lahko z majhno preureditvijo podvojili proizvodnjo. Za nas je to veliki uspeh, če pomislimo, da so prej izdelali v vsej Jugoslaviji komaj 170.000 ton vseh vlečnih proizvodov. V tem objektu bodo teklo vzporedno tri proge, na katerih bodo »valjali«, rekli bi vrtali brezšivne cevi. Ves postopek od žarčnega železa pa do izdelane cevi bo trajal le okrog 7 minut. Na tretji, najtežji progi, bodo lahko izdelovali brezšivne cevi, ki bodo imele premer od 19 pa do 35 cm premera.

Niž manjših uspehov niso dosegli v Zenici, ki se razvija naglo v naše največje železarsko središče. Tudi tu je

LETOS GRADIMO 120 KLJUČNIH OBJEKTOV

Sto dvajset tovarn si res ne bomo mogli ogledati. Se naštetih bi se ne dalo vseh, le ob najvažnejših se bomo ustavili, ob tistih, ki že delajo in na kratko pogledali, kakšne koristi bomo imeli od njih.

Tekstilna industrija bo vsakogar zanimala, kajti ta nam da blago za

na narodni praznik, dan republike, začela obratovati nova Bluming valjarna, ki bo zvaljala na leto 450.000 ton železa. To ni majhen stroj, temveč velika naprava, saj so jo v tovarno pripeljali na tristoletnih vagonih. Ta dan je začela delati v železarni tudi nova, toda že četrta 60-tonska Siemens-Martinova peč. V kovačnici pa je začelo delati orjaško kladivo. Stiskalnica — kladivo ima 1850 ton pritiska in bodo lahko z njo kovali do 18 ton težke kose jekla za osi največjih vodnih turbin, za generatorje itd. Tudi to smo še do letos kupovali v tujih deželah.

Vidite, za Zenico smo že doslej porabili 30 milijard dinarjev. Se 13 milijard bomo porabili in kombinat nam bo dal 600.000 ton jekla, to je dva in polkrat več kot so nam dale vse naše železarne skupaj. Zenica bo dobila tudi novo koksarno in si bo sama izdelala tudi 400.000 ton surovega železa. Se tole številko: dograjena Zenica bo desetkrat večja kot je bila pred vojno.

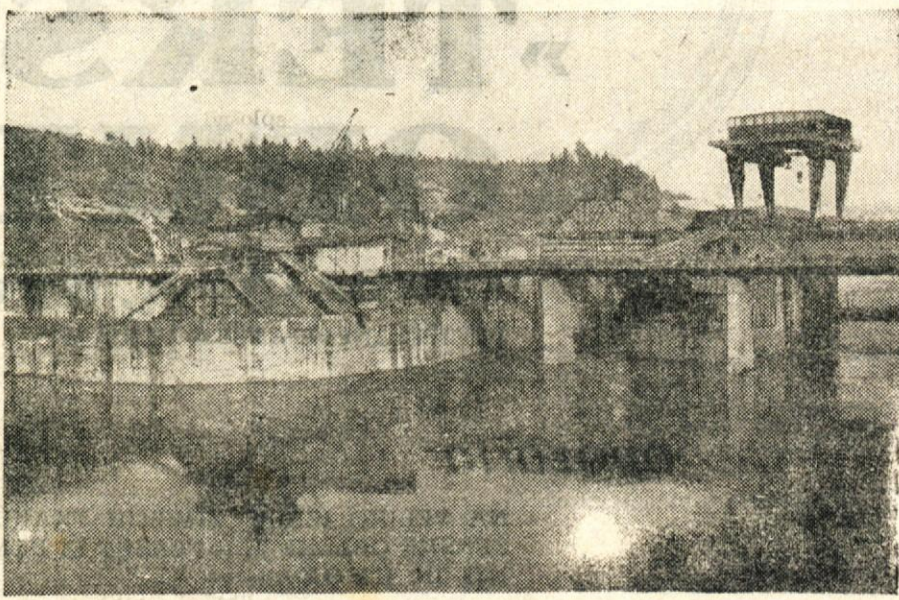
K tem uspehom v letošnjem letu se pridružujejo še železarne v naši republiki. Na Jesenicah je začela obratovati 60-tonska Siemens-Martinova peč, ki nam bo dala 40.000 ton jekla. Razen tega pa so se vključili v delo pri plavžu novi kavperji za segrevanju zraka. Ta rekonstrukcija bo pripomogla, da bo tudi jeseniška železarna proizvajala veliko več surovega železa. V Guštanju pa je začela obratovati manjša 10-tonska Siemens-Martinova peč. In tako se je proizvodnja jekla v letošnjem letu povečala v naši domovini za 100.000 ton.

Pred vojno je Jugoslavija proizvajala komaj 227.000 ton jekla, 15 kg na prebivalca. Bili smo daleč za vsemi državami na svetu. Po končani graditvi vseh velikih objektov bomo proizvajali 1.334.000 ton jekla, to je 74 kg na prebivalca. Če bi ves svet miroval, bi dohiteli že marsikatero državo na svetu, tako pa še vedno ne bomo dosegli naprednih držav. Napačno bi bilo, če bi bili domišljivi na svoje uspehe in ne bi znali pravilno oceniti svojih uspehov.

opremljene z najmodernejšimi stroji in bodo na leto dale okoli 10 tisoč ton bombazne preje, ki smo jo morali prav tako uvažati. Prej smo imeli namreč samo tkalnice, ki so izdelovale blago, kajti kapitalisti so hoteli zaslužiti na naš račun s tem, da smo prav drago plačevali prejo v njihovih tovarnah po drugih državah.

V lesni industriji smo prav tako dosegli napredek. V Foči, sredi Bosne, je bila dograjena tovarna lesonitnih plošč, druga pa v bližini Sarajeva v Blažuju. Ta bo izdelovala vezane plošče in jih bo na leto naredila 11.000 kvadratnih metrov. V Arandjelovcu je začela letos izdelovati tako imenovani ognjavzdržni

Pozdravite svojce v tujini z "Dolenjskim listom"! Naročite jim ga - hvaležni Vam bodo za pozornost!

Hidrocentrala Vuzenica, ki bo enaka kot centrala Mariborski otok na Dravi

premoga, bodo začeli proizvajati popolnoma domač koks. Še deset ali dvajset dni nas loči od tega velikega dogodka.

Z vsemi stvarmi: elektriko, nafto, premogom in koksom poganjamo orjake naše težke industrije.

Kdo bi vse našteval. Po vojni smo začeli delati avtomobile, traktorje, rentgenske aparate, tanke, filme, polivinil (dežni plašči), turbine, celo letalo na reakcijski pogon je vzletelo pred

oblačila. Mimogrede naj povem, da bomo že v bližini tovarne, v katerih bomo izdelovali viskoso. To pa je posebna surovina, iz katere se lahko izdelajo umetna vlakna, ki niso nič slabša, nič manj topla in celo bolj trpežna kot bombaž ali volna. Šele potem bodo prišle naše tovarne za blago in nove predilnice do prave veljave.

Letos smo dogradili kar štiri velike bombazne predilnice v Mostarju, Sinju, Stipu in v Prištini. Vse te tovarne so

Trgovsko podjetje OZZ odgovarja

V 49. številki Dolenjskega lista je bil objavljen članek pod naslovom: »Nekaj resnih in smešnih predlogov ljudskih odborov«.

Ker pisec zahteva odgovor na poedina vprašanje volivcev, smatram za dolžnost podati odgovor na vprašanje: zakaj trgovsko podjetje OZZ Novo mesto plačuje mleko po 7 din, a podjetje Krško po 14 din za liter.

Taka in podobna vprašanja, čeprav so redka, se pojavljajo po večini pri enih in istih proizvajalcih mleka. Na našem podeželju poznajo prav lep pregovor: »Dobro blago se samo hvali, kar velja tudi za mleko, vendar pa je pri mleku težko ugotoviti kvaliteto že na oko. Zato je zadržano trgovsko podjetje Novo mesto začelo odkupovati mleko na način, katerega je pozdravila vsa na kmetovalce: mleko plačuje po toliči do 22 din za liter najboljši kvalitete. Potrošnik je podjetju plačeval mleko vse do 1. decembra samo po 20 din za liter. Redki poedinci so hoteli prodajati za otroke naših delovnih ljudi le belo vodo, podobno mleku, po isti ceni, kot ga prodajajo pošteni in zavodni kmetovalci. Slednji vedo, da se bo otrok tovarniške ali druge delavke dobro razvijal le ob dobrem in zdravem mleku, zlasti še, ker nima možnosti, da bi vsled materine zaposlitve pil

njeno mleko. Poleg tega pa pošteni kmetje tudi vedo, da morajo za pošten denar dati dobro blago.

Članek navaja, da podjetje Krško plačuje mleko po 14 din za liter. To je resnica. Temu podjetju prodajajo mleko tudi ljudje iz našega okraja, vendar pa v Krškem ne plačujejo mleko po toliči in se ne ozirajo na kvaliteto. Na teritoriju okraja Novo mesto ga plačujejo običajno 1—2 din dražje kot na območju krškega okraja ter tako s svojo ne- lojalno in nesocialistično konkurenco trosijo zmedo in nezadovoljstvo med poštene prodajalce mleka v novomeškem in krškem okraju. Smatram, da je temu podjetju prav malo mar, kakšno mleko dobivajo otroci Ljubljane, kamor ga dostavlja, pač pa obrača večjo pozornost na dobiček podjetja.

Ker so se v podjetju odnosno pri zbiranju mleka pri jemanju vzorcev za ugotavljanje tolišče dogajale napake, je podjetje organiziralo kontrolno službo mleka, tako da bo vzorce v bodoče jemal izključno za to odgovoren službenec. Tolišča se bo odslej merila samo v Novem mestu, in smo prepričani, da bo v bodoče odpadla vsaka kritika. Vsi pošteni dajalci mleka, ki bodo našemu podjetju prodajali res dobro mleko, bodo zanj prejeli tudi pošteno plačilo.

Franc Počrvina

ZA USPEŠNEJŠE SODELOVANJE ŽENA V GOSPODARSTVU

Volitve v organe ljudske oblasti, ki so v Beli krajini v zvezi z vprašanjem naših žena pokazale dokaj nezadovoljive rezultate, so za nami. Vendar ne moremo mimo tega, da sta v vsem okraju Črnomelj prišli v odbore samo dve tovarišici. Ne bomo iskali krivde samo v nezglednosti žena, temveč obratno tudi pri tovariših, saj ponekod kandidature žena sploh niso vzeli kot resno zadevo. Glavno je, da je toliko in toliko kandidat. Ne gre za to, da bi iskali krivdo še v nazorih malomeščanske družbe ali kdo je prizadet in kdo ni; važno je, kako sedaj popraviti napako.

Kje naj žene kot pripadnice najmočnejše množične organizacije polnopravno odločajo o gospodarskih zadevah? Ne bomo ponavljali, kakšni naj bodo konkretni primeri nalog, pri katerih reševanju žene najlažje sodelujejo. To naše žene že dobro vedo. Pač pa je treba poudariti, da morajo žene sodelovati pri vseh gospodarskih problemih, ker le tako bodo šle kot enakopraven član družbe z razvojem naprej. Zato morajo žene povsod odločno nastopiti, da tudi same zavračajo reakcionarne nazore o ženskem vprašanju, češ da je »žena samo za v kuhinjo«. Le tako, brez slehernih predsodkov, bodo lahko nastopale v javnem življenju. Naši predvolilni sestanki so pokazali ravno to napako. Koliko imajo naše žene za povedati, samo na sestankih se bolj težko pripravijo do besede. Ni povsod enako, saj imamo tudi primere, kjer so ravno na predlog žene reševale važne gospodarske naloge (na primer zadržni dom v Predgradu). Ponekod so na predlog žene popravljale ceste, urejevali kanalizacijo, vodovod itd.

Ker smo ravno pred običnimi zbori kmetijskih zadrug, bo potrebno, da sami zadržniki streme za tem, da kandidirajo in izvolijo tudi dobre in sposobne tovarišice v upravne in nadzorne odbore zadrug. Tukaj bodo žene našle in imele zelo važno nalogo. Organizacija odsekov pri kmetijskih zadrugah, odkup poljskih pridelkov, semen, ustanavljanje pekarij, mlekarne, pralnice itd. — to so problemi, ki so zelo važni za razbremenitev in udejstvovanje žene na vasi. Tudi v tem, kako naj se v zvezi z navedenimi problemi ali primeri uporabijo dohodki kmetijskih zadrug, naj sodelujejo žene.

Da bodo kmetijske zadruge lahko razpolagale s potrebnimi denarnimi sredstvi (kredit) za nabavo strojev, ki jih bodo potrebovali razni odseki, je potrebno, da žene delajo na tem, da bo zvišano članstvo zadrug z deleži. Člani kmetijskih zadrug naj razpravljajo tudi o tem, kako bi izboljšali poslova-

nje zadrug, kje in na kakšen način bi poedine zadruge tekmovala med seboj. Predvsem pa naj razpravljajo o tem, kako v okviru zadrug pomagati pri napredku žene na vasi. Z raznimi tečaji, katere bodo zadruge tudi materialno pod, le, je potrebno pomagati ženam in ženski mladini na vasi. Za kmetijsko-gospodinske tečaje, ki so se že pričeli v Semiču in Dragatušu, ni povsod enakega razumevanja. V teh dveh krajih se je prijavilo za tečaj največ mladincev zaradi nepravilnega razumevanja, da so ti tečaji samo za moško mladino. Prav obratno pa je v Metliki, kjer se je prijavilo največ mladink samo za gospodinjstvo. Napaka je na obeh straneh, kajti tudi ženski mladini je potrebno, da se seznani z naprednim gospodarstvom in kmetovanjem. V Metliki je sedaj tečaj za ročna dela, kjer se mladinke uče pletenja, belo in narodno vezenje ter razne druge vbode. Tečaj vodi učiteljica ročnih del tov. Vera Pahor. Na tečaju berejo tudi napredne in zabavne knjige. V Črnomlju so tečaji za gospodinjstvo, šivanje, pri krojevanje in ročna dela. Ta tečaj obiskuje izmenoma tri sto tovarišic.

Tudi obvezni sanitetni tečaji za žensko mladino dobro uspevajo. Poleg strokovnega znanja pa bi morali še po-

skrbeti, da se tovarišice na tečajih, kjer koli so, seznani tudi s splošnimi gospodarskimi problemi v naši državi in še posebej v svojem kraju. Za študij naj bi bil govor tovariša Tita na VI. kongresu ZKJ. S tem bi se mladini in ženam razširilo obzorje o uspehih in težavah našega gospodarstva. Spoznale in naučile bi se vsakodnevno spremljati te probleme po radiu in časopisih in bi vsaka na svojem mestu laže in z večjim razumevanjem reševala svoje naloge.

Tudi v gospodarskih svetih pri občinskih ljudskih odborih bodo žene lahko sodelovale. Imamo dobre in sposobne tovarišice v podjetjih, zadrugah in ustanovah, v kmetijstvu itd., ki bodo v teh svetih lahko koristno sodelovale. Vprašanje vodovoda v Beli krajini, gradnja stanovanjskih hiš, cest, šol, kanalizacija, mlekarne, pravilno poslovanje zadrug, higijene na vasi in v mestu itd. — vse to naj imajo v mislih tovarišice, ki bodo delale kot članice gospodarskih svetov pri občinskih ljudskih odborih. Z vztrajnim in požrtvovalnim delom naj ponovno dokažejo, da se zaradi napllovanja malomeščanskih elementov ne dajo odtrgati od udejstvovanja za lepše in srečnejše življenje delovnega ljudstva!

R. F.

Mladina v Metliki je dobila prehodno zastavico

Na okrajni mladinski konferenci, ki je bila sredi decembra v Črnomlju, je dobila metliška mladina prehodno zastavico kot najboljši mladinski aktiv v Beli krajini. Največ zaslug za ta uspeh je imela mladinska godba na pihala, ki je bila ustanovljena lansko leto in je letos v marcu prvič nastopila pred javnostjo. Zdaj šteje 19 članov. Mladi godbeniki so imeli že lepo število nastopov, bodisi samostojnih ali skupaj s starimi godbeniki. Med drugim so igrali tudi na proslavi ustanovitve prvih slovenskih brigad v Dol. Toplicah, 21. decembra pa so pred Dnevom JLA priredili vojakom metliške garnizona koncert. Ob tej priliki so jih tudi ostali mladinci razveselili s kulturnim programom in jih obdarovali.

Precej mladine je vključene tudi v razne odseke domačega kulturno-umetniškega društva. Mladinci in mladinke

so kot člani folklorne skupine sodelovali v folklornem filmu »Pomlad v Beli krajini«, delavna pa sta tudi dramatski odsek, kjer zdaj mladina sodeluje pri Cankarjevih »Hlapcih«, in pa šahovski krožek. V proslavo Dneva vojske so mladinci in pionirji z odraslimi vred nastopili na šahovskem turnirju proti članom JLA in so se kar zadovoljivo odrezali. V kratkem bo pričel z delom mladinski pevski zbor. Naštudirati nameravajo samostojno igrjo, organizirali pa so tudi svoj politično-vzgojni študij. Nestrpno pričakujejo, da bo že vendarle urejena fizikturna dvorana, da bodo lahko tudi v telesni vzgoji pokazali svoje uspehe in bo tako tudi v njih samih polno zaživel klasičen izrek: Zdrav duh v zdravem telesu!

Metliškim mladincem želimo, da bi vztrajali na začrtani poti.

EDEN IZMED VATIKANSKIH »GOSPODOV« OBDOJEN NA 10 LET ZAPORA...

V Italiji je že dolgo časa smrdela »Afera Cippico«, vendar so jo hoteli visoki cerkveni krogi skriti pred delovnimi množicami italijanskega ljudstva. Ze leta 1946 se je izvedelo, da je pre-

lat vatikanskega državnega tajništva Edoardo Cippico ponarejal čke in poverjal denar, ki ga lahko verni kristjani darujejo cerkvi. Ta gospod prelaj je bil, kakor je zdaj ugotovljeno, navaden tihotapec deviz in je utajil pol milijarde lir, ki so mu jih dajale razne osebe, da bi jim nabavil devize. Cippico se je izgovarjal, da je izročil 500 milijonov lir utajenega denarja duhovnikom, katerih imen se zdaj ne more »spomniti«. Rimsko sodišče je obsodilo goljufaj-prelata na 10 let zavora zaradi poverbe in ponarejanja čekov. Škoda, da je tako kazene doletela samo enega izmed gospodov, ki imajo umazane roke od pristranih grošev milijonov lahko vernih ljudi...

Izpred okrajnega in okrožnega sodišča

Nevarna prijateljica tuje lasnine je dolavka Gabriella Delaut, doma iz Sevnice, sicer pa brez stalnega bivališča. V Novem mestu je zagrešila v kratkem času kar tri tatvine denarja, bonov in perila ter denarice iz stanovanj raznih strank. Za vse tatvine je bila pred senatom okrajnega sodišča v Novem mestu obsodena na 13 mesecev zavora.

Terezija Rahne iz Birčne vasi se je specializirala na posebne vrste tatvine. Rada se je sukala okrog pijanih gostov po gostilnah in prežala na njihove denarice. Tako je nekemu opitemu gostu v Ločni vzel 4000 denarico s 4000 dinarji in 450 boni, zopet denarico s 4000 dinarji in vinjenemu gostu denarico s 1800 dinarji. Senat okrajnega sodišča v Novem mestu ji je prisodil za drzne tatvine eno leto strogega zavora.

Leopold Bambič je bil obsojen na mesec dni zavora, ker je kot poslovodja kmetijske zadrage na Gornjih Sušicah z malomarnim poslovanjem povzročil zadrugi manjšo škodo, ki jo mora poleg kazni tudi poravnati.

Mesar Edi Lesjak iz Sentjerneja ni sicer slabo vodil krajevne mesarije, saj je v nekaj mesecih izkazal kar 60.000 din dobička, vendar je ob neki priliki utajil ljudskemu odboru zakol dveh telet ki ju je zakljal in razprodal meso na svoj račun. Obični ljudski odbor je imel zaradi tega okrog 4000 din škode. Lesjak je bil obsojen na šest mesecev zavora, pogojno na dve leti in poravnavo škode.

Na zadržni ekonomiji v Mirni peči je bil nekaj časa kot upravnik Jože Zver. V tem času je neupravičeno uporabljal denar ekonomije in sicer okrog 22.000 din. Obsojen je bil na štiri mesece zavora in povrnitev prisvojenega denarja.

Pred senatom okrajnega sodišča v Novem mestu so se zagovarjali tudi bivši uslužbeni kmetijske zadrage v Mirni peči: Jože Kumej, Mira Lagonder in Ivanka Slak. Z malomarnim poslovanjem in neupravičnim prilaskanjem blaga so povzročili zadržni škodo nad 114.000 din. Obsojeni so bili: Jože Kumej na 3 mesece zavora, Mira Lagonder na 3 mesece zavora in Ivanka Slak na 10.000 din denarne kazni, povrniti pa morajo tudi vso povzročeno škodo.

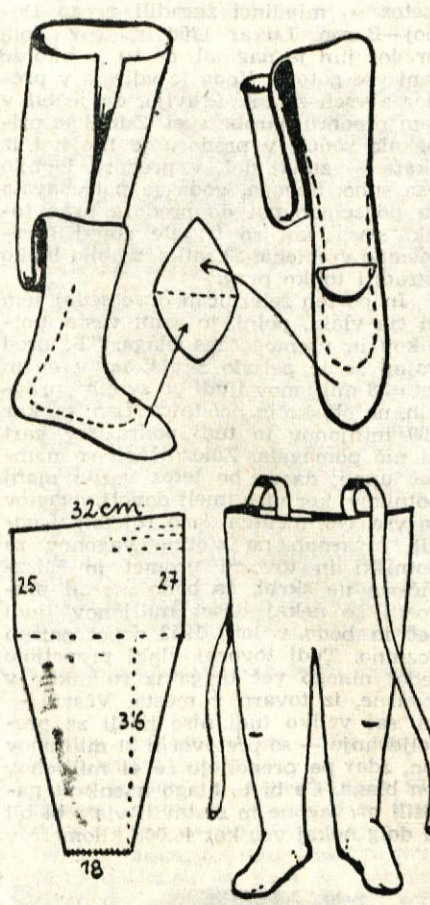
Za skrajne pokvarjenice so se izkazali mladi nepridipravi: Zvonko Linar, Stanko Petan, Franc Pintarič, Martin Malon, Stanko Krošelj in nekaj starejši ter poročeni kovač Ivan Cerjak, vsi iz občine Artiče v krškem okraju. Letos 3. avgusta so popivali v nekem vinotoku v domačem kraju. Tu sta bili tudi dve dekleti: 22-letna Rozalija Sajovic in 27-letna Matilda Kovac, ki sta prišli sem po opravih. V mraku sta se odpravili domov, mladi pobalini pa so se hitro domenili in se jima pridružili. Dva sta šla z njima. Štirje, med njimi tudi poročeni Cerjak, pa so šli naprej v gozdčije v zasedo. Ko sta nič hudega sluteči dekleti prišli do zasede, je vseh šest hkrati planilo na njih. Podrli so ju na tla slekli in jima zafistili usta; po dva sta držala eno, tretji pa ji je storil silo. Pri svojem gnusnem in brutalnem dejanju bi se prav gotovo vsi zvrstili, da jih ni prepadli bližnji sosed, ki je slišal klice na pomoč. Za svoje posredovanje je dobil ta sosed kamen v glavo od Pintariča, tako da se mu je vtila kri po obrazu. Pintarič in Linar pa sta z jermi od hla še prelepa Sajovic. Koš zakaj je vnila.

Pred okrajnim sodiščem so se obnašali oboževci kot duševno, zlasti pa politično Ureja uredniški odbor — Odgovorni urednik Tone Gošnik — Tiska tiskarna ljudske pravice v Ljubljani — Naslov uredništva in uprave: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25 — Poštni predal 83 — Telefon uredništva in uprave 127 — Tekoči račun pri Narodni banki v Novem mestu 616-9032-1 — Četrtletna uročnina 100 din, polletna 200 din, celoletna 400 din

IZDELAVA OTROŠKIH ŽABIC

Da bodo majhni otroci vedno dobro oblečeni in tudi suhi, se bo marljiva gospodinja v zimskih večerih potrudila, narediti otroške žabe sama. Za to lahko namreč uporabi ženske nogavice in z

nekoliko spretnosti bo otroka prav lepo in dobro oblekla.

Bombaževinaste nogavice položimo tako na mizo, da gledata stopala navzven. Potem na sredini prerežemo od zgoraj navzdol nogavico kakšnih 15 do 20 cm, kot kaže na risbi zarez na prvi nogavici. Zatem pa obe nogavici prepognemo, da je peta zgoraj in da sta obe nogavici enako položeni ter odrezemo ob koncu stopala tri centimetre,

pa vse do polovice otroških meč (kot spet kaže slika). Iz koncev stopal naredimo kozico, t. j. vložek, ki pride med nogice. Da bo trpežen, oba konca prirežimo in z gostimi šivi sešijmo. Na notranji strani sedaj sešijmo nogavički, v konec gornje zarez pa vstavimo kozico (Oglejmo si, kako je to narejeno pri kupljenih žabicah). Zatem sešijmo levo in desno hlačno, nogavico zgoraj zarobimo, da v rob potegnemo dovolj široko elastiko. H koncu prišijmo naramnice, gumbje in naredimo gumbnice, pa so hlačke gotove!

Za mal denar bo tako otrok preko vse zime dobro oblečen, matere pa bodo še zato vesele, ker ne bo na takih sivih, rujavih ali krem hlačkah takoj polno sledov, kod vse se je otrok plazil in se zamazal.

Se spretnije matere pa si bodo preskrbele štrene tankga bombaža in spletle žabice same. Po merah na risbi bodo spletle žabice za enoletnega otroka. Da bo zadnji del hlačk višji kot prednji, pletemo nekajkrat samo do polovice vrste in potem pletenje obrnemo. Ko imamo četrta metra pletenja, snemamo v vsaki drugi vrsti na koncu po eno zanko, v glečnju pa predenemo pletenje na štiri igle in spletemo še nogavičko.

Trud nam bo poplačalo veselje, ki ga bomo imeli, ko bodo otroci dobro in toplo oblečeni uživali v sankanju in igranju po snegu.

NASVETI

Prednost celofanskega papirja za gospodinjstvo spoznale pri vkuhanju, ko tudi do roba polne kozarce lahko pregledajo, če se na vrhu ni začela nabirati plesen.

Celofanski papir je dobro uporabljen tudi za druge svrhe. Če pripravljamo za darilo kakšne žganje ali liker, postavimo na sredino kvadratne pole celofana steklenico, papir zavijemo do vratu steklenice, tu ga prevezimo z lepim trakom. Ogle lepo upognimo nazven in darilo je dosti prikupnejše.

Po predalih imamo mnogo predmetov, ki jih moramo vse po vrsti odvijati, če kaj iščemo. Zaviti v celofanski papir nam bodo prihranili zamudno iskanje.

Dobrodošle nam bodo vrečke iz celofana za nogavice. Vsak par shranimo v svojo vrečko in ko se nam bo mudilo preobuti, bomo kaj hitro našli zaželjeni par.

Ko kupujemo nogavice, si nabavimo dva ali več enakih parov. Če bo ena nogavica preveč poškodovana, bo iz preostalih še vedno lahko sestavili nov par.

Poroke, roistva in smrti v okraju Kočevje

V novembru 1952 se je rodilo v kočevskem okraju 38 otrok, od teh 18 dečkov in 20 deklet. Umrlo je 23 oseb, od teh 10 moških in 13 žensk. Porok je bilo 26. Poročili so se: Pogorelec Jože, gozdni delavec iz Dolenje vasi, in nameščenka Boje Nežka iz Dolenje vasi. Poljedelec Nosan Anton iz Prigorice in poljedelka Kromar Justina iz Dolenje vasi. Trgovski poslovodja Skender Alojz iz Kočevja in trgovska poslovodkinja Einsiedler Ljudmila iz Kočevja. Poljedelec Prša Jože iz Dolnje Bistrice in poljedelka Skafar Ana iz Gornje Bistrice. Rudar Župec Franc iz Kočevja in rudniška delavka Meglen Kristina iz Kočevja. Kmetovalec Rupe Mihael iz Stevnika in otroška negovalka Bižalji Berta iz Kočevja. Sofer Sterle Stane iz Kočevja in prodajalka Zanoška Anica iz Kočevja. Miličnik Žužek Peter iz Ferdrenga in poljedelka Delač Ma-

rija iz Dol. Lamana. Podoficir Zupančič Ervin iz Pančeva in gospodinska pomočnica Krašček Olga iz Kočevja. Rudar Regale Ciril iz Kočevja in rudniška delavka Marolt Mihaela iz Salke vasi. Mizar Tomat Ivan iz Mozja in poljedelka Verderber Marija iz Mozja. Rudniška delavica Stante Franc iz Kočevja in rudniška delavka Sut Terezija iz Kočevja. Rudniški delavec Kroselj Jože iz Kočevja in gospodinska pomočnica Cimprič Marija iz Kočevja. Nameščenec Miklič Milan iz St. Janca in rudniška delavka Kroselj Sonja iz Kočevja. Kurjač Rudolf Milan iz Kočevja in šivilja Boben Anica iz Kočevja. Delavec Oštr Feliks iz Mike in tovarniška delavka Levšek Radislava iz Kočevja. Natakari Rački Alojzij iz Lipovca in poljedelka Marincelj Marija iz Raševca. Brivc Orah Alojzij iz Ribnice in gospodinska pomočnica Prelesnik Angeleca iz Ribnice. Sofer Trobac Franc iz Gorenje vasi in nameščenka Sila Pavla iz Nemške vasi. Avtomehanik Kupi Nikola iz Ribnice. Delavec Prelesnik Stane iz Hrovače in gospodinska pomočnica Kovacelj Marija iz Hrovače. Pavlina Franc iz Hranjca, ZDA, in nameščenka Zelnik Gabriella iz Velikih Lašč. Cevljar Petrič Alojzij iz Velikih Lašč in kmetovalka Stritar Francka iz Velikih Lašč. Kmetovalec Pugelj Franc iz Raplova in kmetovalka Maver Marija iz Deže vasi. Kmetovalec Erčulj Filip iz Pegore in kmetovalka Vodičar Ivana iz Pegore.

Umrli so: Kmetovalec Lovšin Franc iz Rakitnice, star 44 let. Preužitkarica Klun Ivana iz Prigorice, stara 84 let. Preužitkarica Dejak Ivana iz Dolenje vasi, stara 88 let. Gospodinja Slehta Ana iz Kočevja, stara 81 let. Kmetovalec Selc Alojzij iz Poltoka, star 81 let. Kmetovalka Černe Uršula iz Pirč, stara 85 let. Kmetovalka Curj Marija iz Banje Loke, stara 85 let. Preužitkar Knavs Janez iz Hriba, star 89 let. Gozdni delavec Bartol Anton iz Hriba, star 86 let. Nameščenka Kay Matilda iz Travnika, stara 88 let. Otroki Bartol Staničeva iz Travnika, stara 1 mesec. Gospodinja Jazek Marija iz Malega loga, stara 81 let. Kmetovalec Lovšin Janez iz Gorice vasi, sta 74 let. Kmetovalec Revka Ivan iz Brež, star 83 let. Kmetovalec Rus Alojzij iz Nemške vasi, star 63 let. Otroci Perovšek Silva iz Sušja, stara 1 mesec. Kmetovalec Levstek Ivan iz Vine, star 88 let. Kmeti sin Zaje Vinko iz Zimarič, star 17 let. Kmetovalka Zakrajšek Marijeta iz Velikih Lašč, stara 87 let. Kmetovalka Krašček Marija iz Velikih Lašč, stara 76 let. Kmetovalka Peterlin Terezija iz Velikih Lašč, stara 60 let. Kmetovalka Zgone Marija iz Velikih Lašč, stara 68 let. Kmetovalec Žužek Franc iz Ponikev, star 83 let.

Pozdrav dolenjskih fantov iz vrst JLA

Dragi bralci Dolenjskega lista!

Dolenjski fantje, borci in podoficirji enote JLA Vojna pošta Valjevo, vas ob vstopu v leto 1953 lepo pozdravljamo in želimo vsesa naročnikom našega lista uspehov polno novo leto, kakor tudi novih zmag v izgradnji naprednejšega, boljše življenja — v naši veliki bitki za socializem!

Alojz Mohar iz Starih Zag pri Dol. Toplicah, Alojz Zoran iz Malega kala nad Mirno pečjo, Anton Sutar iz Ajdovca, Jože Avžin iz Ragovega, Franc Skebe iz Zužemberka in Jože Virč iz Gor. Kamenja pri Mirni peči.

Pocenitev premoga za gospodinske potrebe

Pred dnevi je izšlo razveseljivo obvestilo, da je Zvezni gospodarski svet odobril podporo trgovskim podjetjem, da bodo lahko znižala cene rjavemu premogu in lignitu za gospodinske potrebe. Po tej odločbi se bodo cene premogu znižale za povprečno 33 %.

Trgovsko podjetje na veliko

»TEKSTIL OBUTEV«

LJUBLJANA, Nazorjeva 4

PREJ FRANČIŠKANSKA ULICA 4

opozarja

NA VELIKO IZBIRO ZIMSKIH TKANIN ZA MOŠKE IN ŽENSKO OBLEKE TER PLAŠČE IZ DOMAČE PROIZVODNJE IN UVOZA

POSTREŽBA PO STALNIH POTNIKIH NUDI CENENO NABAVO BLAGA

SVOJE ZALOGE SORTIRA PRAVILNO MALOPRODAJNA MREŽA LE Z IZBIRO BLAGA V NAŠIH SKLADIŠČIH ALI PO KOLEKCIJAH POTNIKOV

TELEFON

21-787, 23-274

Spomenica Slovenske izseljenske mafice ROJAKOM V TUJINI ZA NOVO LETO

Slovenska izseljenska matica je imela svoj redni občni zbor 13. decembra 1952. Na tem občnem zboru je izvršilni odbor Matice podal obračune svojega dosedanjega dela v korist slovenskim izseljencem v tujini. Iz podanih referatov je razvidno, da je bilo leto 1952 zelo plodno zlasti zaradi neposrednih stikov z rojaki, ki so obiskali svojo rojstno domovino. Iz Francije, Združenih držav Amerike, iz Holandije, deloma pa tudi iz Kanade in Argentine, je prišlo letos k nam okrog 1500 rojakov, ki so med nami preživeli nekaj mesecev. Večina teh rojakov se je seznanila z delom Slovenske izseljenske mafice in tako se ji prepričala, kako je Slovenska izseljenska matica v resnici organizacija slovenskega izseljstva, preko katere prejema rojaki na tujem vso pomoč, ki jo potrebujejo za krepitev in podaljševanje svojega narodnega življenja, organizacija za posredovanje pri urejanju njihovih osebnih zadev in težav, ki jih še imajo v starem kraju, organizacija, v kateri obdržijo naši izseljenci izraz iskrenega prijateljstva svoje rojstne domovine. Z veseljem smo sprejemali naše ljube brate in sestre ter jebilo nam in njim težko, ko so odhajali nazaj v svojo novo domovino. Z njihovim odhodom pa stiki med nami niso pretrgani, nasprotno, poglobili so se še in se razširili tudi tja, kjer jih do sedaj še ni bilo.

Tudi v letošnjem letu je bila pomoč rojakom stari domovini izredno velika. Neprecenljiva zaslug naših rojakov do rojstne domovine je njihov vztrajen, prepričevalen zagovor resnice o novi Jugoslaviji, ki so izpovedali vsepovsod, kjer se sestajajo, s predavanji, s prikazovanjem raznih filmov, s pomočjo knjig in časopisov, ki jim jih je poslala izseljenska matica, zlasti pa je napredno slovensko izseljensko časopisje, s tem, da je pričevalo članke in razprave o naših upeh in težavah, silno dvignilo ugled nove Jugoslavije in utrjevalo resnico o stvarnosti naše dežele. Poleg te velike moralne pomoči pa je bila tudi materialna pomoč rojakov rojstni domovini izredno velika.

Organizacije, društva, podporni odbori in posamezniki so se trudili, kako bi čim bolj koristili rodni grudi. Za vse to se vam občni zbor Slovenske izseljenske mafice v imenu vsega slovenskega naroda iskreno zahvaljuje in vas prosi, da s tem plemenitim delom nadaljujete!

Res je, da so med nami meje in planine in neizmerna morja; res je, da so vaše gospodarske in politične prilike drugačne kot pri nas; res je, da ste skoraj večina postali državljani dežele, v katero ste se izselili in da so ustava in državni zakoni vaše nove domovine drugačna kot naša; res pa je, da nazadnje tudi to, da vsi, mi kot vi, delamo in se trudimo za boljše življenje nas vseh, to se pravi, za boljše življenje naroda, domovine in države, v kateri živimo; res je končno tudi to, da se mi vsi, tako mi kot vi, borimo za resnico, za pravičnino stvar vseh narodov in delovnih ljudi ter za mir in bratstvo med narodi vsega sveta. In nazadnje je res zlasti to, da smo bratje in sestre istega naroda, sinovi in hčere iste rojstne domovine. Vse to pa nas zbližuje, saj so vse te dolžnosti najbolj plemenite lastnosti slehernega poštenjaka na svetu! S temi lastnostmi oboroženi bomo lahko premostili vse težave, ki nastajajo med nami zaradi razdalj, zaradi različnih političnih in gospodarskih razmer med našimi deželami in našo, saj so v vsaki deželi na svetu pota do lepše bodočnosti drugačna. Pri nas se trudimo na tak način, pri vas drugače, pri našem skupnem rodoljubnem delu pa se vsi zavedamo, da nam ljubezen do naše skupne rojstne domovine in do rodu, iz katerega izhajamo, nalaga najbolj svetlo nalogo vsakega patriota: to plemenito ljubezen razgrevati z vsem srcem do poslednjega diha življenja!

Slovenska izseljenska matica se bo v novem letu potrudila, da vam bo nudila vse plodove tega našega vzajemnega dela v polni meri. Isto pričakujemo tudi od vas, dragi rojaki, kajti s tem, da prižigate ljubezen do svoje rojstne domovine, s tem, da vzgajate vaše, že v tujini rojene otroke v spo-

štovanju do zemlje in katere ste prišli v novo domovino, se v ničemer ne pregrešite proti vašim postavam, nasprotno: vsa ta plemenita čustva, ki jih gojite do rodne grude, prenašate v dolžnosti do svoje nove domovine, kateri tudi mi želimo polno uspeha.

Z letošnjega rednega občnega zbora sporočamo vsem našim rojakom v ZDA, Kanade, Argentine, Urugvaja, Bolivije, Brazilije, Avstralije, Belgije, Holandije in Nemčije in še drugod po svetu, da bomo z vsemi sredstvi razširili delokrog izseljenske mafice po vsej Sloveniji, tako da ne bo ne okraja, niti vasi na Slovenskem, kjer bi ne vedeli za izseljensko matico kot osrednjo organizacijo vsega slovenskega izseljstva. V Slovensko izseljensko matico bodo pristopili kot člani zlasti zavedni sorodniki slovenskih izseljencev, ki bodo na ta način še bolj povezani s svojimi dragimi sorodniki v tujini, nadalje znanstvena, prosvetna in umetniška društva, ljudski odbori mest in vasi ter delovni kolektivi tovarn in podjetij. Za leto 1953 pripravljamo Slovenska izseljenska matica za naše izseljence lepo knjigo, ki bo nekak »Slovenski izseljenski almanah«, ter stenski koledar v slikah, nadalje kratko zgodovino slovenskega naroda v slovensčini in v jeziki, ki se jih uči vaša mladina ter razne druge knjižne izdaje. V letu 1953 bo Slovenska izseljenska matica priredila po vsej Sloveniji »Izseljenski teden«, tako da se bo sleherni naš človek spoznal z usodo slovenskih izseljencev. To je samo del velikih nalog, ki si jih je Matica naložila za prihodnje leto. Če samo to potrjuje, kako nujen je razmah Slovenske izseljenske mafice kot centralni živec vsega rodoljubnega posredovanja med nami in vami.

Z občnega zbora vam pošiljamo, dragi rojaki, iskrene bratske pozdrave in vam v novem letu želimo mnogo sreče in uspehov!

Naj žive vrli zavedni slovenski izseljenci!

V Ljubljani, dne 31. decembra 1952.

Slovenska izseljenska matica.

Pri graditvi socializma želimo delovnemu ljudstvu Bele krajine v letu 1953 čim več uspeha!

**LJUDSKI ODBOR MESTNE OBČINE
OBČINSKI KOMITE ZKJ
OBČINSKI ODBOR OSVOBODILNE FRONTE
METLIKA**

Važno obvestilo Dolenicem, ki imate svoje v drugih državah

Opozarjamo vse bralce »Dolenjskega lista«, ki imajo sorodnike ali znance v Ameriki, Kanadi in drugih državah, da bo po novem letu Radio Beograd na kratkovalovni oddaji postaji oddaja za naše izseljence v Ameriki in drugod po svetu kratke reportaže z glasbo vsak četrtek 10 do 15 minut. V teh oddajah bodo zapadene informacije o delu izseljenske mafice, odgovori na pisma izseljencem, obvestila sorodnikov izseljencev in vesti iz krajev, kjer so izseljenci doma. Poleg teh oddaj bo še ena oddaja na teden, v kateri bo predvsem zajeta glasba iz Jugoslavije in pozdravi sorodnikov, namenjenih rojakom v zamejstvu.

čila naj bodo kratka in naj obsegajo: točen naslov tistega, ki so mu namenjena, vsebino sporočila ali čestitke in točen naslov pošiljatelja.

Lado Smrekar:

Novoletna zdravica

Veselo dvignimo te zlate čaše, naj rujno vino v soncu lesketa; na zdravje nas, na zdravje zemlje naše, ki ljubimo iz vsega jo srca.

Utihi! so borb srditi streli, iz ognja vstali novi smo ljudje; ponosni smo in drzni, smeli — v obzorja nova misli nam hite.

Spet nam rodijo širna naša polja, škrlanci frfole iz puhtelih brazd, na lilih kmetov spet je dobro volja — za zemljo diha jo in njeno rast.

Zamoljka pesem strojev je vesela in plavči radostno nam spet pojo, rudar ne gre več s kletvijo od dela — mostovi bratstva se k sosedom pro.

Svobodna bodi večno domovina in kruh svobode reži vsem ljudem! Zato zdaj dvigamo to čašo vina — na poti v novo leto k novim dnevom.

V Trnovskem gozdu je burja podrla najvišjo jelko v Evropi

V začetku decembra je huda burja, ki je divjala več dni nad Primorsko, podrla največjo jelko v Sloveniji in Evropi. Rasla je v Trnovskem gozdu, visoka pa je bila 46 metrov. Pri zemlji je meril njen obseg 7,63 m, v prsni višini pa 5,85 m oz. 1,86 m premera. Strokovnjaki so cenili njeno starost na približno 400 let, njeno kubaturo pa na okrog 60 kubikov lesa. Krošnja te visoke jelke je za celih dvanajst metrov presegala sosedna drevesa. Zal da so jo že leta 1928 napadli lubadarji in drugi gozdni škodljivci, tako da je od leta 1946 dalje naglo propadala, 7. decembra pa jo je vihar podrl.

„Stončeva mama“ iz Gornjih Sušic

Gornje Sušice so bile med NOB od okupatorja kontrolirane, vendar v glavnem svobodno partizansko ozemlje, kjer so bila važna zbora in v tamkajšnji osnovni šoli, pri Kalju na Verdunu in v gozdiču pri Dol. Sušicah.

Vsi stari borci-partizani, sedaj ugledni politični voditelji se mnogokrat s hvaležnostjo spominjajo blizu in daleč poznane »Stončeve mame iz Sice«. Čeprav nekdanji največji posestnica v vasi, je med NOB nudila našim borcem vse, kar je premogla: hišo, pijačo in gostoljubno potrpežljivost. Poleg mnogih borcev in komandanov so se pri njej počutili domači zlasti: Jože Borštnar, Niko Silih, Franci Grenc, prva partizanka Mara Osolniva, ing. Levstik in mnogi drugi. Sedaj po vojni jo večkrat obiščejo na Sico in se v prijetnem pogovoru ob litri »l'bančana« spominjajo, kako je bilo takrat, ko si je želela spoznati slavnega Dakija, pa je sedela tik njega. Težko bolna si je želela partizanskih in narodnih pesmi, kar so ji zbrani partizani prav radi ustregli. Ko so v rosi ofenzivi skoraj vsi vaščani zbežali v gozd, boječe okupatorjevega divjanja, je ona ostala doma z enajstimi otroci begunskih družin. Došle Italijane pa je pošteno potegnila za nos, češ, da so partizani imenitno oboroženi s samimi brzostrelkami in mitraljezi. V resnici so se Italijani iz previdnosti umaknili nazaj k železnici na Vršno sli.

Kljub 88. letom je Stončeva mama

še vedno kar pri sebi. Živo se zanima za vsa dogajanja v vasi in v svetu. Njen največji prijatelj je radio. Ob njem prebije marsikatero uroco in pazljivo posluša novice in glasbo. Silno rada bere knjige in časopise. V okolici je najstarejši naročnik Dolenjskega lista in njegova vneta bralka, saj ga vsakokrat prebere do zadnje vrstice. Kljub visoki starosti ima sijajen spomin, bodisi za osebe ali vsebino prebranih knjig. Rada ima družbo, zlasti pa veselo mladino. Če v nedeljo ni gostov, zbere okrog sebe za hišo vaše otročaje in jim pripoveduje pravljice.

Je dober gospodar, kar dokazujejo lepa gospodarska poslopja. Vneta je za vsak napredek tako v hiši kot v vasi. Na njeno pobudo so vaščani že v stari Jugoslaviji zgradili velik vaški vodnjak. Tudi po vojni je med prvimi agitrala za elektriko, da bo »na Sicih lepše in prijetnejše«.

Ker se zanima za vse, je pravi živi leksikon. Pozna staro in novo zgodovino kakor tudi geografijo Dolenjske. Če hoče zvedeti za dolenjske znamenitosti, se obrni kar na Stončevu mamo. Pokojni slikar prof. Jože Germ iz Novog mesta je čestokrat zahajal k njej na Sico, da si je utešil svojo radostnost. Prva ga je opozorila, da živi tudi v podzemeljskih jamah, kjer izvira kraški potok Sušica, — proteus ali človeška ribica.

Starost je nikakor ne ovira, da ne bi vsako jutro prva vstala v hiši ter sku-

hala za vso družino tako priljubljenih koruznih žgancev! Potem pa hajdi na vrt ali zelnik sadit, plet, kopat... česar je navajena že od rane mladosti.

Vsi stari znanci ji voščimo srečno in zdravo leto 1953 ter ji hvaležni ključemo: »Stončeva mama, še na mnogo let!«

Stončeva mama iz Sice v krogu svojih dragih in znancev

DEDEK MRZ je prišel v našo vas

Humoreska

Letos je bil dedek Maz nadvse radodaren! Prejšnja leta je prihajal v našo vas le z darovi za otroke, tokrat pa — vrage ga vedi, kaj mu je padlo pod bele razmršene lase — je prinesel k nam s tolikšnim spremstvom, da so vaščani kar počepali od čudenja, ženske pa ploskale od ganoja in gajljale ko preplašene gosi. V spremstvu dedeka Mraza so opazili namreč medveda, lisico, volka, zajčke in škrate. Vsa ta jata čudežnih bitij se ji pripeljala k nam na velikih sanjah, odana od košev, zvrhano polnih vse nogoče krame.

Dedek Maz je najprej obdaroval vaško otročad. Ves dan je imel polne roke dela, kajti naša vas je blatna. dedek Maz pa star in je počasnno hojo hodil od hiše do hiše ter mešal blato, pomešano s snegom. Ko pa so zvečer presrečni otroci zaspali, je dedek Maz povabil dedce in tante, ženske in dekleta, naj se ob tej in tej uri zbere sredi vasi, ker je tudi njim prinesel darila.

Vsi so prišli, le nekaj jih je bilo, ki so imeli kosmato vest, da so se nekaj predomisli, toda ko je dedek Maz pomežiknil staremu godrnjavemu medvedu Rjavcu, je le-ta odlašal ponje, jih pograbil s kosmatimi šapami in zavlekel pred obličje svojega gospodarja.

Potlej se je pričela delitev daril. Prvi je prišel na vrsto vaški gofijač Guželj. Dedek Maz ga je pričel tako

imenitno oponašati, da so se okoli stoječci do solz nakrohotali. Takole ga je obdelal:

»Kha, kha, kaj pa ti misliš, rožica moja, da sem ti prinesel? Zaslužil si batino, ker se že dve leti slišiš in govoriš, govoriš, govoriš, obljubljaš, da boš organiziral popravilo vaških potov, a si napravil figico! Ali nisi še to jesen govoril, da boš organiziral popravilo pota od ceste do šole in se napihoval, da je to delo potrebno že zaradi steljčice, ki jo moraš sebi voziti navkreber? In kaj si storil? Se tista dva voza peska, ki sta bila takorekoč brezplačno namenjena za to pot, nisi zmogel prepeljati z rečnega obrežja na razdrapano pot. Ali se zavedaš, da te celo šolarji, ki dnevno mešajo blato in na razdrapani poti zajemajo vodo v čevlje, vsak dan najmanj dvakrat pošiljajo k vragu?«

»Dedek Maz, jaz mislim, da bi stvar uredili takole...«

»Že spet pričenaš?« se je zadržal dedek Maz nad njim. »Bi spet rad lagal? Veš, jaz nisem človek, ki bi ti vse verjel! Jaz sem bajno bitje, ki ti vidi v srce. Toda mudi se mi, obdarujem te kljub temu. In sicer po zasluženju: Tukaj imaš lopato in železne grablje in poravnaj s tem orodjem in s kamenjem ter peskom vse luknje in jame na vaški poti. In zapomni si, da obljuba dolg dela! Če tega ne boš storil, si zapomni, da tem bom urekel: prvič, ko se boš

nasrkal vinčka, se boš sam spotaknil v jamo in si zlomil nogo.«

Kaj je hotel Guželj? Požrl je slino in molčal.

Potlej je prišla na vrsto stara Fina. Dedek Maz jo je nekajkrat pisano pogledal izpod košatih obrvi, potem pa se je nasmehnil in dejal z mehkim glasom:

»S teboj so že mnogi poskusili, a nič opravili! Le kdaj te bo pamet srečala, a? Zmerom kakšno ošpičiš, samo da zmedo uganjaš po vasi. Le kdo je je najel, da si ob volitvah žužnjala po vasi, naj volivci samo kmete volijo in nikogar drugega? Ali zares še vedno živiš v napačnem prepričanju, da je samo kmet steber države? Oh, motiš se, ljuba moja! Tako je govorilo že pred štiridesetimi leti Njegovo Apostolsko Veličanstvo cesar Franc Jožef. Ta nauk je zastarel. Danes so drugačni časi. Tudi nameščenci in delavci prispevajo velik delež k rasti državnega gospodarstva. In moji škratci — Vsevedi so mi bogme oni dan povedali, da prav v vašem okraju delavci prispevajo več, mnogo več kakor kmetje. Saj si lahko mislim, kdo te je najel, da si šla v ogenj za »sveto« stvar. Takšna me ima, da bi te najrajši prepustil volku in njegovim zobem. (Volk iz spremstva dedeka Mraza je pri teh besedah strahovito zatulil in renčel pokazal ostre čkane!) Pa tokrat ti bom še odpustil, kajti danes me je sama dobrotja. Tudi tebi sem prinesel darilo. Na, tukaj imaš škarje, pa si priredi malo svoj predolgi jezik, da ne bo po nemarnem opletal okrog tvojih ust kakor krava s predolgim repom okrog r... Če škarje niso zadosti ostre, pa pojdi v onole visoko hišo k tistemu, ki te je v boj poslal, pa naj ti

na svoj brus nabrusi škarje. Krepak dedec je, lahko bo vrtel svoj brus, četudi je že malo obrabljen, ker že vsa leta po vojni na njem brusil babje jezike iz cele fare...«

Kaj je hotela uboga Fina? Vzela je škarje, malo posmrknila in na nos na vrat potekla z njimi k farnemu brusaču babjih jezikov.

Tako so polagoma prišli vsi na vrsto. Skratje dedeka Mraza so na povele svoje gospodarja praznili koše in delili darove začudenim vaščanom. Ta je dobil čudežne naočnike, da bo ob dveh ponoči razpoznaval valovalce, ki z biciklom prihajajo na vasovanje k »zalim« deklicam, da mu ne bo v bodoče potrebno zaradi zmote osirati poštenih zakonskih mož. Oni je prejel v dar krepelce, da mu ne bo potrebno z golo roko prepevati žensk, ki postavajo pod okni njegove hiše ter opredujejo, kako se kaj v žlahti žlahtno drug drugega zmerjajo. Neka nevestica je dobila v dar knjigo o lepem vedenju in umetno, dolgo leseno nogo, da bo z njo izdatneje kakor s svojo suvala taščo v zadnjico. Mlinarju je dedek Maz daroval zajetno vrečo bele moke, ker je revček pozabil, kam je skril polne vreče lastne moke, napolnjene s »pošteno« merico in mora zdaj otepavati koruzne žgance in jih bo otepaval vse do pomladi, ko bo revček takšen, zidal novo hišo. Vsem ženskam pa je dedek Maz nasol zvrhano polno predpasnike denarja, da si bodo lahko kupile po deset ali dvajset kilogramov sladkorja. Smilile so se mu, ker že štirinajst dni jokajo, da bo vojna in da se je potrebno založiti...

Bogatim kmetom, ki imajo doma polne kašče zrnja, pa je dedek Maz

napisal patente za nakup neomejene količine bele moke v vseh trgovinah domačega okraja, da bodo s kupljeno moko lahko po mili volji spekularili in jo delavcem in nameščencem po mestih prodajali liter po sedemdeset dinarjev.

»Ti si mož, da malo ti podobnih!« so glasno blagorivali presrečni obdarovanci. »Kadar boš spet prišel k nam, ne pozabi na dolarje in na ameriške pakete, saj vidiš, kakšni revčki smo v tej državi, ko nas bo zdaj, zdaj vse skupaj vzel hudici...«

»Hohohoho!« se je zasmel dedek Maz, medved Rjavec pa je zabrunda, volk zatulil, lisice zalajale, zajčki pa pričeli striči s predolgimi uhlji, ki so jim vidoma rastli, ko so poslušali te lažne jeremijade. »Hohohoho!« se je krohotal dedek Maz in kar kolocalo se mu je od ganotja, ko je videl, da so dekleta v škornjih, fantje v toplih suknjah, ženske in moške pa v oblekah, kakršne bi pred vojno zaman iskal po kmečkih hišah. »Hohohoho!« se je krohotal, ko je videl, da si je ta postavil novo hišo, oni hlev, pri tretjem grmi radijski sprejemnik, četrti ima polno kašče zrnja in polne sode žlahtne kapljice.

»Hohohoho, pa ste zares siromaški. Ljubi moji! K letu vas bom spet obiskal in vsakemu prinesel čudežni mlinček, ki ga bo zavrtel in bodo cekini leteli iz njega. A bojim se, da se vam ga ne bo ljubilo vrteti, kajti takšen mlinček se vrtil z rokami, ne pa z jezikom...«

To je dejal dedek Maz, in odšel s svojim spremstvom v sosednjo vas.

Ob deseti obletnici smrti Janeza Marentiča

prvega organizatorja KP in Osvobodilne fronte v Beli krajini

JANEZ VITKOVIČ

Leta zmagovite osvobodilne borbe so za nami; revolucionarni razvoj naše domovine gre svojo zmagovito pot. V naši družbi se dviga veličastna stavba socializma, ki sloni na najtrdnjših temeljih družbenega razvoja, na temelju znanstvenega marksizma, NOV in ljudske revolucije. Ves ta revolucionarni razvoj pa je terjal velike žrtve. Zanj so padali znani in neznani junaki, med katerimi je Janez Marentič iz Boginje vasi eden izmed prvih temeljnih kamnov, na katerih sloni in na katerih je zrastle ta veličastna stavba. Marentič je bil utelešena revolucionarna ideja zlasti med kmečkimi prebivalstvom v Beli krajini, katerega je prvi povedel

Janez Marentič

na slavno in zmagovito pot v svobodo.

Janez Marentič je bil tih in skromen v svojem osebnem življenju, vendar politično tako aktiven, da ne bomo mogli nikdar razpravljati o osvobodilni borbi in ljudski revoluciji, ne da bi začeli prav z Marentičem. Prvi je začel govoriti o razpravi v ledino težkih in gospodarskih problemov na političnem in socialističnem področju v Beli krajini. Prav on ima velike in pionirske zasluge za ustanovitev Komunistične partije v Beli krajini, katero je ustanovil v tej pokrajini že leta 1933. Politično je aktiviziral belokranjsko ljudstvo posebno v organizacijah in društvi kmečkih fantov in deklet, v katerih so člani javno izražali in manifestirali svoje mišljenje zlasti s pesmijo, ki se je porodila v Beli krajini:

Kmečki fantje in dekleta,
to je naša mlada četa;
skup se zbirajmo,
naprej marširajmo,
naprej za pravdo naroda.

Naprej v borbo
za pravdo in svobodo,
za pravdo in svobodo
kmečkega naroda!

Ko je fašistični okupator zasedel naše kraje, je bil Janez Marentič tisti, ki je prvi organiziral Osvobodilno fronto med kmeti že v juniju 1941 leta. Zato je veliko revolucionarno delo Janeza Marentiča najbolj karakteristični primer požrtvovalnega komuniste in borca, ob katerem se mora učiti in vzgajati zlasti mlajša generacija.

Janez Marentič izhaja iz revne bajtarske družine. Rojen je bil v Krasincu leta 1909; pozneje so se starši preselili v Boginjo vas. Kakor mnogi Belokranjci, tako so tudi Marentičevi romali po svetu za zaslužkom in končno umrli v zgodnji mladosti. Tako je mali Janezek ostal v sedmem letu s sestro brez staršev; oba je prevzela v rejo teta, ki pa se je tudi sama težko preživljala. Pastirval je pri večjih kmetih, v osnovno šolo pa je hodil v Podzemelj. Vso bedo in revščino je okusil že v zgodnji mladosti in že v prvih pogledih v svet pričel oblikovati svoje

nazore. Tako sam pravi v nekem pismu:

»Ko sem ostal brez staršev in sredstev za preživljanje, me je vsakdo zasmajal in pretepal. Siromašna tetina roka je bila preslabotna, da bi me ščitila. Takrat sem sklenil, da bom (bilo mi je deset let) vedno na strani revnih in zatiranih ter branil njihove pravice.«

Podzemeljski župnik Učak je v malem Janezku kaj hitro ugotovil naravno nadarjenost ter ga poslal v šolo, misleč iz njega vzgojiti duhovnika. To je bila metoda pridobivanja za duhovniški naraščaj. Nadarjenim učencem so omogočali nadaljnji študij le pod pogojem, da so se, revni, odločili za duhovniški stan. Te dijakove so skromno hranili, tako da je mnoge pobrala tuberkuloza. Razlika med revnimi in bogatimi ter zlagana katoliška ljubezen do bližnjega sta bila kmalu vzrok, da je Janez opustil misel na duhovniški stan, posebno še takrat ko mu je umrla sestra ter ga niso pustili na pogreb, češ da bi nastali stroški. Tako se je odločil, da v sedmem letniku izstopi iz »križank«. Ob tej priliki mu je župnik Učak očital nevhvaležnost, češ da bi bilo bolje krmiti prašiče, kakor njega šolati.

Janez je postal svoboden; utrgal se je iz jezuitskih kremplov in pričel živeti novo življenje. Stanovanje si je našel pri neki revni ženi, kakor po naključju prav tam, kjer je nekoč stanoval Ivan Cankar. Prišel je spoznavati borbo proletariata ter dobival socialistično literaturo. V šoli se je najbolj zanimal za politično ekonomijo. Zaradi svoje levičarske usmerjenosti ni dobil nikjer štipendije. Najtežje čase je preživljal na zagrebški univerzi, kjer je študiral agronomijo. Neprestana lakota, zmrzovanje, soba brez oken, postelja brez žimnice, to je bil dom revnih dijakov. Hranil se je največ med brezposelnimi in stal v dolgi vrsti za malo tople juhe pred kuhinjo Javne borze dela.

V Zagrebu je bil med prvimi organizatorji študentskih štrajkov ter je sodeloval v odborih dijaških združenj. Med tem je bil tesno povezan z ožjo

dajal pravo vsebino v delu med kmeti in bil že v stari Jugoslaviji član CK KPS. Prvič pade Marentič v zapor po končanih študijah na zagrebški univerzi 1934. leta. Ob tej priliki so ga označili za nevarnega komuniste ter ni zaradi tega mogel dobiti službe. Zanj se začela doba brezposelnosti, ki traja z enajstmesечно prekinitvijo vse do njegove tragične smrti v oktobru 1942. leta. V letu 1936 je napisal večjo razpravo pod naslovom »Slovenska vas pod kapitalističnim jarmom in slovenski kmet v revoluciji 1848. leta«. Kot član CK je v Sloveniji Marentič delal posebno pri kmečki komisiji pri CK, kjer je skrbel zlasti za ureditev bibliografije slovenskega tiska. Bil je sourednik »Kmečke sloge« ter pisal v napredne slovenske časopise. Njegov spis »Slovenska vas pod kapitalističnim jarmom« je bil velika pridobitev za takratne razmere. V spisu je pokazal na težke probleme in upe naših kmetov. To delo je pravilno in obširneje ocenil že Lado Kozak v peti številki glasila CK KPS »Delo«, vendar po svoji vsebini zasluži, da mu naša literatura posveti še več pozornosti.

Posebno rad je prihajal Marentič v Belo krajino ter nenehno delal s kmečkim prebivalstvom. Ob ustanovitvi prve partijske celice 1933. leta so z Marentičem sodelovali kmetje Crnič, Segina Martin, Suštarič Miha in Kure Viktor iz vasi Priložja in Grma. Iz te celice je zrastle močna partijska organizacija, ki je predvsem vodila akcije in dejavnost v društvi kmečkih fantov in deklet in v letu 1941. organizirala ljudsko vstajo proti okupatorju. Na svojem službovanju v Beogradu sodeluje Marentič pri organizaciji prvega uradnega štrajka, ki je zajel 200 podjetij. Ob tej priliki ga aretirajo na stavkovni straži in vržejo v zloglasno Glavnjačo. V zaporu je zbolel na pljučih, kljub temu pa so ga poklicali na vojne vežbe, kjer je moral bolan z visoko temperaturo vežbati med drugimi vojaki na snegu. V njem se je zakoreninila zahrbtna bolezen. Izčrpano telo se ni moglo dolgo upirati, ni pa klonil njegov revolucionarni duh. Dasi ravno tež-

Božidar Jakac: Bela krajina (Novo leto 1944)

domovino in dopisoval v Ljudsko pravico, Mladi plamen, Grudo itd. Svoje politično delo je usmeril zlasti med kmete; bil je vztrajen agitator napredka in socialistične ideje na vasi. S svojo skromnostjo in razumom je neumorno pridobil ljudi. Pri svojem političnem delu je imel toliko simpatij med ljudmi, da se ga sovražniki niso upali javno napasti.

Marentič je ves čas vztrajno proučeval napredno marksistično literaturo; posebno je proučeval kmečko agrarno vprašanje in tako s svojim delom in znanjem bogatil našo Partijo, ji

ko bolan, je bil po zlomu stare Jugoslavije med prvimi organizatorji OF. V začetku julija 1941. leta je v Boginji vasi ustanovil OF; na tem ustanovnem sestanku so bili kmetje: Crnič Niko, Pezdirc Tone in Segina Janez. Ob tej priliki je prinesel Marentič več literature in dal navodila za nadaljnje politično delo in priprave za upor. To je bil njegov poslednji stik z Belo krajino, ki jo je tako ljubil.

Janez Marentič se je nenehno boril za socialistične ideje in stal ob strani vseh zatiranih ter sanjal o novem in lepšem življenju. Ob koncu, ko je stal

že na pragu svoje sreče in novega doma, v katerega je verjel z vso dušo, pa je na žalost prezgodaj omahnil v smrt. Svoji ženi je v letu 1939. pisal:

»Stari, reakcionarni svet dokončuje svoj vek; to je edina tolažba za naju dva in za najino malo dete, ki je na poti. V starem svetu mu ne bi mogla priboriti primerne mesta, ker midva sama stojiva v njem čisto spodaj, toda za najinega otročiča mesto v starem svetu ne bo potrebno, kajti takrat, ko se bo najin otrok postavil na lastne noge, stari svet že davno ne bo več na oblasti. Stari svet bo živoril še naprej, toda vedno bolj bo propadal brez kakršnega upanja na zmago.«

Tako je Marentič ocenjeval položaj v letu 1939. in verjel v socialistične ideje, katere je prvi sejal med svojim belokranjskim ljudstvom.

Čeprav ni Marentiča zadela krogla na bojnem polju, je vendar izkrmel v boju proti sovražniku, ki so ga preganjali do poslednjega diha. Tako so mu »usmiljene sestre«, ki so zvedele, da je komunist, v ljubljanski bolnišnici pobrale še odejo s postelje in se inkvizitorsko naslajale nad njegovo smrtjo. Marentič je umrl ravno takrat, ko se je v Sloveniji in posebno v njegovi ožji domovini Beli krajini najbolj razplamtel plamen NOV za svobodo in srenejše življenje, o katerem je sanjal in za katerega je žrtvoval tudi svoje življenje.

Zato se s posebno hvalečnostjo ob deseti obletnici njegove smrti spominjamo tega velikega revolucionarja in borca. Dolžni smo nadaljevati njegovo delo in njemu samemu dati pravo mesto v zgodovini naše revolucije in ga obeležiti tudi z vidnejšim znamenjem, s postavitvijo spomenika, ki naj priča poznim rodovom, da so prvoborci osvobodilnega gibanja izšli iz vrst najbolj zatiranih in da so breme osvobodilne borbe prenašali na svojih ramenih in za te ideje žrtvovali svoja življenja.

»Italijanski časopisi, pa tudi odgovorni italijanski minister Pacciardi, vsak dan odkrito pozivajo zahodne zaveznike, naj ne dajo Jugoslaviji niti vojaške niti druge pomoči, kajti — pravijo — če zahodni zavezniki ne bodo odtegnili svoje pomoči, se jim ne bo posrečilo, da bi nas pridobili za to, da bi popustili v vprašanju Trsta. Pravijo, da nam je treba postaviti nž na grlo in da nam ne smejo dati ne kruha ne orožja, pa bomo dali Italijanom Trst in kdo ve — morda pozneje še kaj več. Toda mi nismo ljudje, ki imajo tako občutljiv gol-tanec, da bi se bali noža. Nismo tako strahopetni ljudj in nas to preveč ne razburja. Povedali in dokazali smo ter stalno dokazujemo: če ste proti napadalnosti, če ste za mir, smo z vami. Mi imamo najmočnejšo armado v Evropi. Naj le govore razni sovražniki, da naša armada ni moča. Naj pripovedujejo to in ono. Sporočamo jim, da se to pot ne bi izplačalo nobena avantura in preizkušnja naše obrambne moči.«

(Iz govora maršala Tita v Smrčevski Palanki)

Večerna delavska šola v Novem mestu

Zgodovinski VI. kongres ZKJ je dal tudi sindikatom mnogo važnih nalog, med katerimi je vzgoja našega delavca na družbeno gospodarskem področju ena najvažnejših. Ze vsa leta smo ugotavljali potrebo po večji izobrazbi naših delavcev, zlasti pa je to vprašanje postalo življenjsko važno ob sprejetju Zakona o delavskih svetih in upravljanju delovnih kolektivov. Še posebno pa terja vse širše sodelovanje upravljanja v socialnem zavarovanju in v zborih proizvajalcev od sindikatov, da pomagajo pri vzgoji tega kadra iz vrst naših delavcev. Medtem ko je partijska šola že prišla z delom in so uspehi že vidni, pa je IV. plenum OSS v Novem mestu sklenil prirediti v zimskih mesecih a sindikalno šolo, ki smo ji dali ime: večerna delavska šola.

Predsedstvo OSS je odločilo, da se šola ustanovi do 1. zimo in bo trajala od sred decembra do sred marca. Razdeljena bo v dva dela: za bršlinski konec bo v Bršlino, za novomeški pa v samem mestu. Predavane bodo naslednje teme: Razvoj proizvodnje in delavskega gibanja, razvoj blagovne proizvodnje in reprodukcije, ekonomske zakonitosti v prehodni dob, delavske upravljanje, načela upravljanja po delovnih kolektivih ter produktivnost dela, komercialno poslovanje podjetja, finančno poslovanje in družbeni plan za leto 1953, delavska in socialna zakonodaja ter razvoj in vloga sindikalnega gibanja. Program predavanj je tako izbran.

da bo nudil delavcem tečajnikom osnovno podlago v družbeno-gospodarski problematiki, tako da bodo šola po svoji vsebini dala našim podjetjem nov kader za upravljanje podjetij. Predsedstvo OSS je predvidelo za celotno šolo 70 tečajnikov, za bršlinski do 37, a za novomeški del pa do 40. Pričetek bo v Bršlino v torek dne 23. decembra ob 16. uri, v Novem mestu pa v petek dne 26. decembra 1952 ob 17. uri. Predavali bodo naši priznani gospodarski strokovnjaki in aktivisti, ki se bodo potrudili, da bodo predavanja res zanimiva. Predsedstvo OSS bi nudilo tečajnikom tudi literaturo, da bi študijali in da se lažje razvijala diskusija. Priprani smo, da bodo predavatelji s temi predavanji lahko nudili učinkovito pomoč tudi drugim kolektivom izven proizvodnje, ker je tudi za ostale pa-noge preprosto in cenejše prirediti s seminarji.

— tr —

Kino

KINO NOVO MESTO PREDVAJA:
Od 30. decembra do 1. januarja: nemški film »Štirje akcij okoli ognja«
Od 2. do 5. januarja: švicarski film »Štirje v džipu«
Od 6. do 8. januarja: jugoslovanski film »Hojta Lero«
Od 9. do 12. januarja: ameriški film »Iz tisoč in ene noči«

JAROSLAV HAŠEK:

Urbogi tat

Pričujočo črtico je napisal Jaroslav Hašek, avtor svetovno znanega »Svejka«. Vzeta je iz knjige njegovih humorističnih povesti.

Tat Šejba se je čez noč pustil zapreti v hiši št. 15. Bil je strokovnjak za krajo podstrešij in z današnjim dnem je kanil začeti svoj posel v tej bogatejši mestni četrti. Doslej je imel svoje področje v revnem predmestju, kar mu je vrglo dve zavesi, tri spodnje hlače in od molov prežrto naglavno ruto. Sodna cena za vse te predmete bi bila šest mesecev, Zid mu je pa dal za vse skupaj samo šest kron.

Šejba je stal v kleti naslonjen na podboj in poslušal, kako odhaja hišnica, ki je zaklenila vrata in ugasnila luč. Gotovo je bila mlada, kajti gredle od hišnih vrat proti svoji sobi je potihlo. Šejba je sodil, da je to dobro znamenje. Popoldne je bil srečal voz sena. Novo dobro znamenje. Videl je dimnikarja in mu poslal poljubček. To prinese srečo... Potegnil je iz malhe steklenico cenenega ruma in globoko nagnil. Ceneni rum — to je bilo revno predmestje. Tukaj bo pa druga muzika. Dopoldne si je bil ogledal svoje novo

področje in odkril, da je po stopnicah do prvega nadstropja položena preproga. To jasno pričja, da živijo v hiši premožnejši sloji; ti bodo že imeli kaj na podstrešju! Recimo pernice, pa obleke. Te sanje o sreči si je posladkal s postenim požirkom ruma in se usedel na stopnico v kleti. Bil je truden, kajti popoldne so ga na trgu ob reki lovili stražniki. Šlo je za ročni voziček brez firme, ki je brez čuvaja stal na ulici. Komaj je voziček odpeljal nekaj korakov, že je moral pobrisati brez njega. Ušel je, hvala bogu, ampak zbit ko bridka martra. Ni pravice na svetu. Na deželi te lovi orožnik, v mestu pa stražnik. Šejba je vnovič nagnil steklenico in vzdihnil.

V hiši sta vladala mir in tema. V kleti ni bilo ne toplo ne mrzlo, toda ko je Šejba zasiljal, kako njegov vzdih odmeva menda vse do tretjega nadstropja, ga je stresel mraz. Kaj bo, če ga ujamejo. Ko bi ga ujeli vsaj na zimo. Kaj bo, če ga ujamejo. Ko bi ga ujeli vsaj na zimo! Nekaj zim je že prečepel v luknji. Ponekod imajo v kaznilnicah že vpeljana centralna ogrevanje. Sediš lepo na toplem, naješ se do sita, samo žganja človek pogreša. Tobak včasih še kako stakneš.

V kleti je zamijavkala mačka. Šejba je že imel na jeziku: »Muc, muc!«, vendar se je premislil. Čemu bi silil v nesrečo! V hiši gotovo vsi še ne spijo, lahko bi ga slišala hišnica in — zbogom svoboda. Morda bi ga celo pretepli.

Poslušal je, kako za vrati hodi mačka in mijavka; zdaj je zlezla na kup premoga, ki se hrupno sesiplje. Prekvata mačka! Rogovili po kleti in ljudje bodo še mislili, da je notri tat!

Šejbu se je gabilo, da bi ljudje lahko mislili, da je hotel vlomiti v klet. Klet okraši zna vsak butelj, toda okraši podstrešje!...

Nehote se je pripognil, pa so mu v žepu zarožljali odpiralci. Mačka za vrati je poskočila; Šejba je slišal, kako beži. Prevrnila je neko težko stvar in ropot je odjeknil po vsej hiši.

Stisnil se je v dve gube in prisluškoval. Donelo je po hiši in počasi utihalo. Nič se ni oglašil.

Pomiril se je in nagnil steklenico. Če bi po nesreči ujeli, naj bo steklenica prazna. Da bi jo izpil, bi mu ne pustili. V hiši je zapel zvonec.

»Zvoni hišnici,« je pomislil Šejba in spet zlezal skupaj, kakor da noče videti ničesar krog sebe.

Iz hišnikovega stanovanja je posvetila luč, zasiljal je cepetanje copat in šelest krila.

Hišnica je šla odpre. Šejba se ni upal niti dihati, da bi se ne izdal.

Pramen svetlobe se je lomil po ograji v pritličju in padal navzdol proti Šejbu.

»Slišal sem v kleti ropot,« je rekel

nekdo na hodniku. »Zdi se mi, kakor da so notri vlomilci.«

»To so mačke, gospod svetnik,« je odgovorila hišnica. »Sleherno noč rogovili po kleti. In kaj šele na podstrešju! Tam se podijo, kakor bi se vrgli ženili.«

Šejbu se je odvalil kamen od srca. Slišal je, kako gre hišnica v svoje stanovanje in kako je v drugem nadstropju zarožljaj ključ v vratih. Izkoristil je ta ropot, pa se pretegnil in napil ruma.

Luč je zginita in zavladala je popolna tema. Šejba je premišljal o svojem pohodu. Pozno ponoči se bo splazil na podstrešje, odprl vrata in pobral, kar bo kaj vredno. Potem bo počakal jutra in odšel takoj, ko bodo odprli hišna vrata. Stražniki so ob tej uri malokdaj na ulici. Ostalo bo prišlo samo po sebi. Za izkupiček bo plačal stanovanje in hrano, saj je dolžan že za teden dni. Stanuje pri revnih ljudeh, vrhu tega vedo o njem nekaj, kar bi mu lahko škodovalo. Pozimi bi se poživžgal, zdaj pa hoče biti še na svobodi. Je že tako, da človek ni rad zaprt, kadar zunaj vse zeleni.

Šejba je postal sentimentalni; ko je zasiljal vnovič mijavkati mačko, se ni pomisljal. »Muc, muc!« je poklical potihlo skozi ključavnico. Mačka je prišla k vratom in zamijavkala.

Slišal je, kako praska, kako se je ulegla k vratom in prede. Nemara se je dolgočasila sama, v kleti pa je vesela družba, čeprav ločena od nje z nepremagljivo oviro.

»Kaj, če bi srknil na njeno zdravje?«

Ob spominu

Oblaki sivi so rosi
in tiho, čisto tiho
je padalo jesensko listje,
ko sva v roke si segla
in zaprisegla,
da najdeva se tu
po borbi!

Nato odšla si...

Ostal sem sam
in trudne sem zaprl oči
ves v skrbi zate!
Zaželel sem,
da bi pokrilo listje me jesensko
ob misli nate!

Saj zopet bo lep
Prešla jesen bo, ama
in prišla bo pomlad
in z njo —
vrnila se boš ti!

Ko to jesen
odšel s tovariši
ponovno sem v olenjsko stran,
kjer bil je zbrai
slovenski rod,
iskal sem tebe neposod...

Prisegla sva —
življenje šlo je svojo pot!...

Mlad bukov list,
že ves rumen
je pal pred me,
ko sem sameval ob drevesu!
In čutil sem,
kot stisk roke,
kot si podala mi roko ob slovesu!

Zares,
bilo te ni nazaj!
Ostal v spominu mi je tvoj smehljaj!

Polde Kraker

Dolenjske Topice, 14. sept. 1952.

V novembru 1942

Pozni jesenski dnevi v letu 1942 so so poslavljali od narave. Zdinjski grčič so se pripravljali, da sprejmejo belo zimsko službo. Zlahtna trta v trškogorskih vinogradih se je z dobro kapljico oddolžila dolenskem kmetu za njegovo skrb in delo, ki ga je vložil ob potu svojega obraza v vročih poletnih dnevih. Bilo je 10. novembra okoli desete ure dopoldne, ko smo šli tov. Lepin, tov. Hribar in jaz, vsi trije oblečeni v železniške obleke, po železniški progi proti Mirni peči, kot da opravljamo službo na progi. S to zvijačo smo prekoračili tudi italijanski blok pri Mali Bučni vasi. Ko smo prispeli na progi do Bučne vasi, smo krenili s proge na desno in šli za vasio v gozd Brezovica, po katerem smo nadaljevali pot, namenjeni na javko. Vsi trije smo bili oprtni za nahrbtniki, v katerih smo nosili razni material (sanitetni, obleke, cigarete itd.) za našo partizansko vojsko, ki je taborila za Trško goro v Grčevju. Da smo odvrnili sum, kaj nosimo v nahrbtnikih, je vsak od nas napolnjen pleteno steklenico v rokah, kot da gremo v Trško goro posloveti dolenski cviček za proslavo tradicionalnega dolenskega Martina. Ki ga proslavljajo 11. novembra. Med potjo v gozdu smo srečali tu in tam kakega poznega kmeta, ki ima svoj vinograd v Trški gori, ko se je vlačil iz svojega vinograda odzven iz zdanice ves zamisljen in zaskrbljen, da-li bo užival to, kar si je s trudom in z žuljavimi rokami pridobil, ali pa mu bo okupator oropal in požgal vse, da ostane brez hrane, obleke in strehe. Ker pa smo vsi trije precej dobro poznali politično opredelitev vseh posameznikov, smo se med potjo nezaupljivo oseb ogibali. Z zanesljivimi pa smo zastavili pogovor o naši borbi, o cilji OF ter o potrebi in nujnosti odpora proti okupatorju.

Pot, ki smo jo imeli da pridemo na cilj, smo previdno prelodili ter imeli medsebojni dogovor, da se v vsakem primeru, če naletimo na sovražnika, znajdemo in odvrzemo ves sumljivi material.

Ko smo prišli do partizanske zasede, ki je bila postavljena v vasi Kote (Grčevje) in je ščitila ednico ter njeno poveljstvo, nas je ustavila in ker nas je stražar osebno poznal ter nam zaupal, da je naša naloga v zvezi s štabom ednice, nas je eden od stražarjev spremljal v štab, ki je bil na Runčnu. Še preden smo prišli do centra štaba, nas je zagledal Jože Bošnjak, komisar divizije, in komandant kajko Tanaskovič, ki sta pregledovala teren in sta nam tovariško stisnila roke ter nas pripeljala na mesto, kjer smo imeli partizanski sestanek, na katerem smo sprejeli naloge in sklepe, ki jih je bilo treba nujno uresničiti. Na sestanku nam je tovariš Borštnar dal direktive o nepopustljivi borbi proti okupatorju. Kot dober organizator in poznavalec železniške službe nam je dal naloge za sabotažna dejanja. Tovariš Lepin na primer je dobil nalogo, da prenese eksploziv, ki ga je dobil v štabu ednice, in navodila za miniranje strojev. Tovariš Hribar in jaz pa sva prevzela nalogo, da vzpostaviva kanal in drživa zvezo z novomeško železniško postajo in terenom z dobrimi in točnimi ter predhodnim obveščanjem o vlakih in vsebini vagonov, da jih bodo na progi minirali in iztirjali.

Po sestanku, ki je trajal približno eno uro, smo se poslovili z borbenim pozdravom in se polni revolucionarnih idej vrnili domov, da zastavimo vse sile za izvršitev nalog in sklepov, ki smo jih sprejeli. Na povratku nas je dohitela noč. Zato smo morali misliti na to, kako bomo prehodili pot in se izognili nevarnim mestom, da nas ne bi videli in osumili domači izdajalci. Še prav posebno pa smo morali paziti na bloku v Bučni vasi, ki je bil močno zastražen od italijanskih karabinerjev. Da odvrnemo sum, kje smo bili in po kakšnih opravkih, smo si še med potjo priskrbeli vsak steklenico vina, kot dokaz, da smo šli na Trško goro po vino za proslavo Martina, ki so ga ljudje praznovali naslednjega dne.

Stopali smo skozi gozd Brezovica proti Bučni vasi in za vasio krenili pri Potočarjevem mlinu na železniško progo in nadaljevali pot (pri tem pa simulirali, kot bi bili močno vinjeni) do bloka. Ko je opazil stražar na bloku, da prihajajo vinjeni železničarji, nas je ustavil in opozoril, naj ne hodimo po progi, ker je nevarno in nas lahko vlak povzeli. Mislil je, da smo res tako vinsko naloženi. Po našem kratkem in domišljavem govorjenju, kot ga imajo po navadi pijanci, nas je brez slehernega pregleda in dovoljenja za prehod preko bloka spustil naprej. Med potjo na povratku smo si že izdelali načrt, kako bomo naslednji dan začeli delati.

Naslednji dan, 11. novembra ob sedmi uri zvečer, smo že imeli partizanski sestanek v gostilni Kastelic v Bršljinu, kjer so proslavljali običaj dolenskega Martina. Sedeli smo pri kozaricah vina, kar nas je delalo najmanj sumljive. Tako ni mogel nihče vedeti, kaj kujemo pri naši mizi. Na tem sestanku smo bili Lepin, Hribar, Zagorac Jože, Spoljarevič in jaz. Sklepi na sestanku so bili: da stopimo v akcijo za miniranje proge že naslednjo noč, kar smo tudi izvedli. V prometnem uradu na postaji Novo mesto smo zvedeli za analizo vlakov, kdaj vozijo in kaj prevažajo, nato pa smo obvestili partizanske ednice. Po točnem načrtu, ki smo ga poslali ednicam, je bila v noči 12. novembra od 23. uri minirana proga pred privozom vlaka med Uršnimi seli in Birčno vasio. Isto noč je bila minirana tudi proga Mirna peč—Novo mesto ob enih ponoči. Iztilji se stroj in z njim nekaj vagonov. Pri obeh iztirjenih vlakih so partizani dobili precej orožja, večjo količino hrane in tobaka. Take akcije so bile potem vsak teden po dvakrat. Okupatorju so onemogočale prevoz važnega materiala po železnici vse do njegove kapitulacije.

Avugst Jazbinšek-Iko

Tudi v Straži so ustanovili TVD Partizan

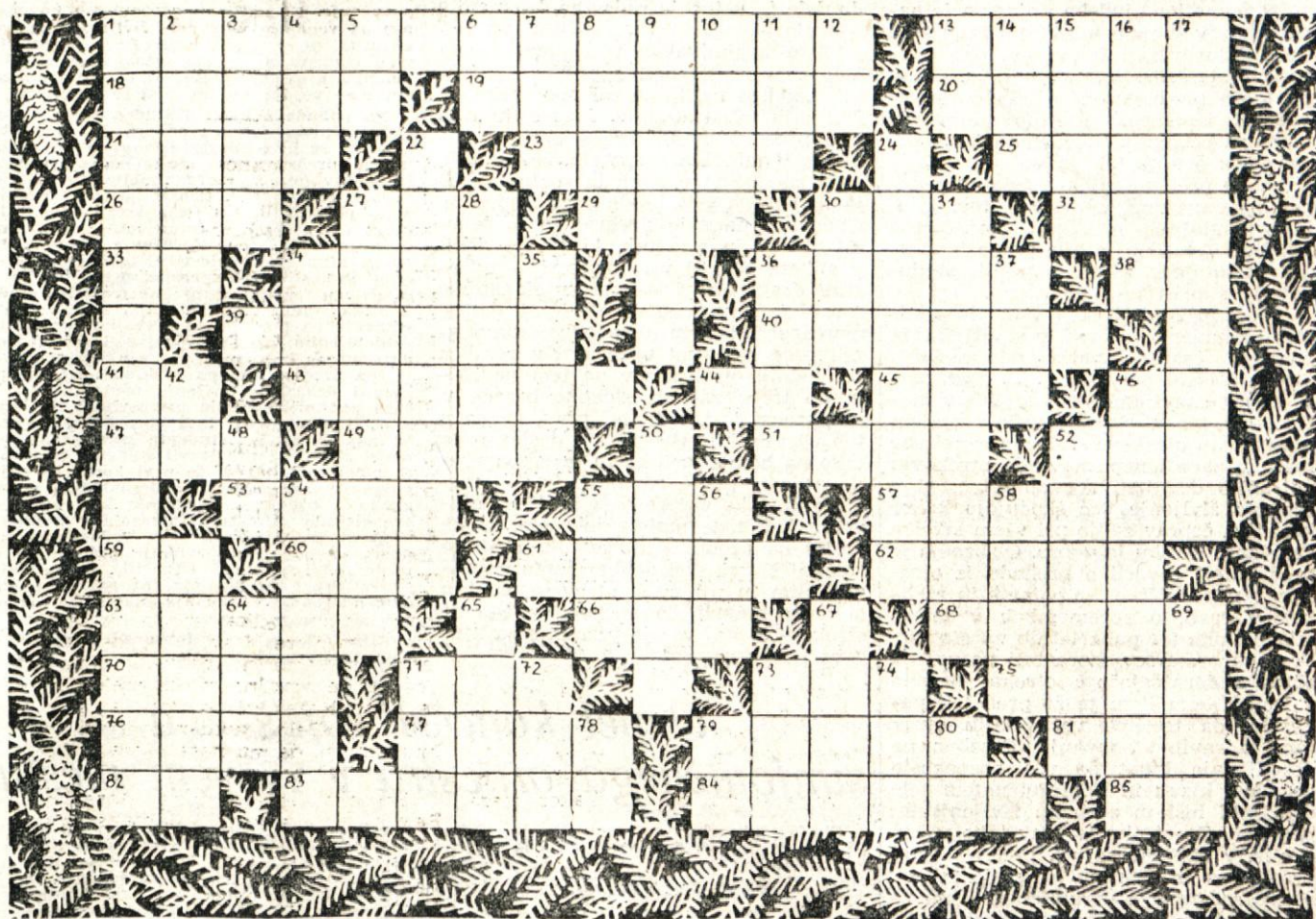
Dvorana Zadrugnega doma v Straži je bila preteklo nedeljo premahna, da bi mogla sprejeti vse udeležence ustanovnega običnega zbora TVD Partizan. Našeti bi mogli množico navzočih, med njimi tudi zastopnike krajevnih množičnih organizacij. Okrožni odbor Partizana je zastopal tov. Mavrovič Adolf, ki je podal kratek referat o vlogi fizikulture. O nalogah in pomenu fizikulture je spregovoril šolski upravitelj tov. Plantan Boris.

V društveno upravo so bili izvoljeni sami taki ljudje, za katere vemo, da bodo krepko prišli za delo.

Društvo šteje že nad 60 članov, ki so vsi voljni na ta ali oni način sodelovati. Na samem običnem zboru so med drugim sprejeli več važnih sklepov. Omenil bi le nekatere:

1. Pridobiti čim več rednih in podpornih članov.
2. Redno pobirati članarino in takoj porabiti članarino že za mesec december.
3. Z občno ureditvijo prejeti bivšega telovadnega doma. Ker ta še propada, ga z denarno pomočjo Zveze in z drugimi prispevki temeljito popraviti.
4. Takoj prirediti z redno vadbo vseh oddekov.
5. Prirediti akademijo, smučarske in sanjske tekme ter partizanski pohod v Dol. Toplice, dalje letni nastop ter sodelovanje na okrožnem zletu.
- Upamo, da ne bo ostalo samo pri sklepih. Z dobro voljo, katero so pokazali na običnem zboru, se da veliko doseči, vsa strokova in organizacijska pomoč pa je zagotovljena s strani Okrožnega odbora Partizana.

Novoletna nagrajna križanka

Za pravilno rešitev gornje noveletne križanke razpisujemo naslednje nagrade:

1. nagrada — 1000 din v gotovini
2. nagrada — moška srajca
3. nagrada — moška srajca
4. nagrada — 500 din v gotovini
5. nagrada — Karl Marx — »Kapital« — poljudna Borchardtova izdaja, vezana v celo platno.
6. nagrada — Franček Saje — »Belogardizem«, II. izdaja, polplatno
7. nagrada — »Slovenski poročevalci« 1938—1941, polplatno
8. nagrada — Ivan Mažuranič — »Smrt Smail age Cengijčev«, celo platno
9. nagrada — Mučeniška pot k svobodi — SKZ 1946, polplatno
10. nagrada — Boris Pahor — »Moj tržaški naslov«

Rešitve je treba poslati uredništvu Dolenjskega lista najkasneje do 12. januarja 1953, priložiti pa jim je treba »Nagradni kupon«, ki je natiskan med besedilom današnje križanke. Izid nagrajne zvezanja in pravilno rešitev križanke bomo objavili v 2. številki Dolenjskega lista 16. januarja 1953.

Besede pomenijo:
Vodovarstvo: 1. Veda o zobozdravstvu, 13. mesto v Istri, 18. tekmeec, 19. znanstvenik, ki se ukvarja z bolezenskimi pojavi, 20. zapreka, 21. državna blagajna, 22. šatljivec, 23. zasilna utrdba, 26. pijača, 27. tuje moško ime, 29. perzijski kralj (vladal od 558—529 pred našim štetjem), 30. zatič, 32. enota za merjenje električnega upora (fonetično) 33. »neimenovani«, 34. starogrški pesnik, 36. rimski okrutnež, 38. arabski zvebec, 39. para, 40. posloven, 41. medmet, 43. delno, 44. število, 45. čar, 46. Ludolfovo število (fonetično), 47. zvezena lirski pesem, 49. kraj pri Mariboru, 51. gora na Koroskem, 52. perutnina (2. sklon), 53. vonjava, 55. kurirji, 57. fotoaparati, 59. opomba (kratka), 60. preko (tujska), 61. izobrazba, 62. boginja vojne, 63. pesnik, 66. obadva, 68. maliki, 70. polet, 71. porazek na keži, 73. skala, 75. vojaški pokret, 76. kazalni zaimek, 77. proti (tujska),

79. žuželka (dvojina), 81. tuje žensko ime, 82. osebni zaimek, 83. švicarski okraj, 84. mesto v Turčiji, 85. ploskovna mera.

Napišeno: 1. Voščilo, 2. trinog, 3. srbski kazalni zaimek, 4. vprašalnica, 5. znak za kovino, 6. glasbeni izraz (kratka), 7. loščilo, 8. kopno sredi vode, 9. grob, 10. pripadnik starega naroda, 11. jokanje, 12. samoglasnik in soglasnik, 13. predlog, 14. moško ime, 15. moško ime, 16. prijeten vonj, 17. zdravica, 22. najvišje pogorje, 24. lončarski izdelki, 27. znani astronom 18. stoletja, 28. oznaka razdiralnega toka, 30. pečina, 31. rušiti, 34. hvoja, 35. del trupa, 36. redovnica (4. sklon), 37. nedoločni zaimek, 42. predlog, 46. vrsta bolezni, 48. medmet, 50. dokaz odsotnosti, 52. ugled, 54. zavoj ceste, 55. oblika pomožnega glagola, 56. pristanišče pri Opatiji, 58. strd (2. sklon), 64. izorana zemlja, 65. nemški filozof, 67. geometrijski lik, 69. bajeslov, 71. industrijska rastlina, 72. število, 73. konec lačje, 74. srbska vprašalnica, 78. veznik, 79. kazalni zaimek, 80. 100 m².

NAGRADNI KUPON

TEKMOVANJE V ČAST DNEVA JLA

Preteklo soboto in nedeljo so bila v Novem mestu na čast Dneva JLA športna in šahovska tekmovanja. Kakor vsako leto, so se tudi letos najboljši športniki JLA pomerili z ostalimi novomeškimi športniki; tekmovanja so bila kvalitetna in skrbno pripravljena.

V soboto zvečer je bilo tekmovanje v kegljanju, v katerem so kegljači »Gorjanci« tesno premagali ekipo JLA.

Za nedeljo dopoldne je bila napovedana tekma v odbojki med moštvom Partizana in reprezentanco JLA, ki pa je iz neznanih vzrokov odpadla.

V Domu JLA je bilo organizirano reprezentančno srečanje v šahu med moštvom SD »Stojan Puc« (gimnazija) in JLA. Dvoboje je bil na enajstih deskah. Po dolgih in lepih borbah je navzile nekaterim presenečenjem zmagala močna in izenačena ekipa SD »Stojan Puc« z rezultatom 6½ : 4½.

Rezultati so naslednji (prvi so člani SD »Stojan Puc«, drugi pripadniki JLA): Sita : Petrovič 0:1, Prime : Brkič 1:0, Škerlj : Slemenik 0:1, Kotnik : major Dolane 1:0, Povš : Koroskec 1:0, Japelič : major Bratkovič 1:0, Kruljac : Lukič 1:0, Čerček : Mandić 0:1, Dejak : Vrekal 0:1, Kožah : Raonič ½ : ½.

Zmaga gimnazijcev je vsekakor lep uspeh mladih šahistov.

Tretje tekmovanje je bilo popoldne, ravno tako v Domu JLA. To pot so se na moštvenem turnirju v naznanem senenu zbrali najboljši igralci Novoga mesta in JLA. Nastopile so štiri trileanske ekipe, in sicer: dve ekipe JLA (garnizon Novo mesto in garnizon Bršljin), ekipa Partizana in ekipa gimnazije.

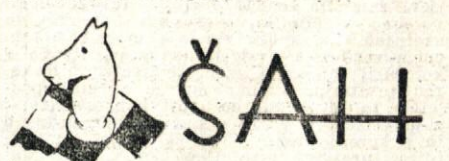
Gimnazija : garnizon Novo mesto 2:5.

Rusija : Dolane 2:0, Mikec : Kodrnja 2:1, Golež : Zurič 0:2, Mikec : Dolane 0:2, Golež : Kodrnja 1:2, Rusija : Zurič 0:2, Golež : Dolane 0:2.

Partizan : garnizon Bršljin 5:1.
Dolane : Cvetojevič 2:0, Dolane : Sabon 2:0, Medie : Privrakov 2:0, Medie : Sabon 2:0, Romih : Cvetojevič 0:2, Romih : Privrakov 2:0.

Partizan : garnizon Novo mesto 5:2.
Medie : Zurič 2:0, Medie : Dolane 2:0, Dolane : Dolane 2:0, Dolane : Kodrnja 1:2, Romih : Kodrnja 0:2, Romih : Dolane 2:0, Romih : Zurič 2:0.

Gimnazija : garnizon Bršljin 5:2.
Rusija : Cvetojevič 2:1, Rusija : Privrakov 2:0, Rusija : Saban 2:1, Mikec : Privrakov 2:0, Mikec : Cvetojevič 1:2, Golež : Saban 2:0, Golež : Cvetojevič 1:2.

Novomeški šahisti v reprezentanci srednjih šol

V nedeljo, 14. decembra, je bil v Ljubljani tradicionalni šahovski dvoboj na 50 deskah med reprezentancama ljubljanske univerze in srednjih šol iz vse Slovenije. Ker so v srednjošolski reprezentanci sodelovali — in to zelo uspešno — tudi šahisti SD »Stojan Puc« (gimnazija Novo mesto, bomo to tekmovanje natančneje opisali).

Letos je že pet let, odkar je bilo to tekmovanje prvič organizirano. Po prvi zmagi študentov so naslednji dve leti zmagali srednješolci, ki bi s se eno zmago lahko osvojili lep kristalen pokal v trajno last, toda lanske leto je tesno zmagala univerza in tako je prebila zmago srednješolcev. Po letošnji visoki zmagi pa vidimo, da moč reprezentance univerze raste s stalnim dotokom novih dobrih igralcev iz srednjih šol in ne bo nič čudno, če tudi prihodnje leto zmaga študentje. Toda presenečenja niso izredna!

Univerza je letos, navzile odsotnosti kandidatov Krivica in Kršiniča, ki igra za državnem prvenstvu visoko zmagala predvsem zaradi izenačenosti svoje moške ekipe. Sestavljena je bila iz samih I. in II. kategorikov in pa še nekaj III. in IV. kategorikov zato je visok poraz srednješolcev 35,5 : 14,5 opravičljiv. Novomeščani so se v tem dvoboju zelo dobro odrezali. Mitja Sija je na 6. deski remiziral z znanim I. kategorikom St. Vrhovcem. Škerlj pa je na 45. deski efektno premagal Vukoviča. Tudi Sita je premagal svojo zasnoprotnika, toda tekmoval je za moštvo univerze. Četrtri Novomeščan Tratinik se je navzile trdovratno upiraju moral predati. To je vsekakor velik uspeh Novomeščanov, ker so imeli zelo močne nasprotnike.

Turnir za prvenstvo SD »Stojan Puc«

V prejšnjem tednu so igrali VII., VIII. in IX. kolo, ki je dalo nekaj velikih presenečenj. Vodeči Sita je moral enkrat kapitulirati (s Primcem), dvakrat pa je remiziral (s Povštom in Škerljem). Nadalje je presenečenje Škerljev poraz v borbi z Golobcem, ki stalno napreduje, poraz Primeza z Ličino, ki se je vrnil v vodstvo skupino, in pet porazov Bartolja v dvoboju s Primcem, Ličino, Škerljem, Kožuhom in Sitarjem. Zanj je to opravičljivo, ker je zelo zaposlen in svoje partije igra v prehitrem tempu. Stanje na tabeli po devetem kolu je naslednje:

Sitar 9 (iz 11), Škerlj 7½ (iz 10), Prime 6 (iz 7), Ličina 6 (iz 13), Kruljac 5 (iz 9), Tratinik 4½ (iz 9).

Prev. S.

ENOTNOST NAŠE SOCIALISTIČNE ZVEZE KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE
JE TISTA SILA, TISTI CEMENT, S KATERIM JE CEMENTIRANA TUDI
ENOTNOST NARODOV NAŠE DRŽAVE. BODIMO NOSILCI TE ENOTNOSTI
V LJUDSTVU IN NAŠA ZMAGA JE ZAGOTOVLJENA!

Vsem delovnim ljudem v Beli krajini
čestitaka k Novemu letu 1953 in jim
želita novih uspehov v bitki za socialistično domovino

OKRAJNI KOMITE ZKJ IN OKRAJNI ODBOR OF V ČRNOMLJU

telefonska žica in pernice. Tega ni treba ukrasti bogve kaj, da prideš pred poroto. Koliko bi pa mogel ukrasti rut! In porota je vse kaj lepšega kakor senat. Kolikokrat je že stal pred senatom! Priti pred poroto — to je že čast. Tovariši takoj poroko: »Poglejte ga, fant in pol: poroto in na vratu!« »Srknil bom na zdravje porote!« si misli Sejba in izpije do dna. »Se trenutek se oddahnem, potem pa pojdem gor. Počasi, potihno. Brez hrupa. Čevlje lepo v roke, Sejba, in bos! Čemu, zlomka, se jezim nase? Seveda bom ti potihno. Še hipce počakam in premislim. Kaj, če bi zmoliš očenaš?« Zmoliš ga je in šel. Sejba se plazi v prvo nadstropje. Čevlje drži v roki in ustavi se na vsaki stopnici. Previdnost nikoli ne škodi. Plazi se počasi, potihno, ko mačka. Je že v prvem nadstropju. Tja pa po ograji in dotipa neka vrata. Aha, ograja je na levi. Tiplje in spet dotiplje vrata. Zapel je zvonec. Sment, pritisnil je na gumb. Nože so mu odrovenele. Še ganiti se ne more z mesta. Vrata se pa odpirajo, neka roka ga pograblji za ovratnik in potegne v stanovanje. V popolno temo. Sejba zasliši grozen ženski glas: »Dihni vame!« Sejba diha. Strašna roka pa ga venojmer drži za ovratnik. »Nažrl si se ruma!« pravi grozoten in rezek glas. »Da,« potrdi Sejba, »za drugo nimam denarja.« »Jasno, vse moraš pogoltni po grlu, nazadnje se pa nažreš še ruma, ti —

Dorn, predsednik prvega senata.
Roka strašne ženske ga poboža po obrazu.

»Aha,« si misli Sejba, »ima me za predsednika senata, Dorna. Ta me je nedavno sodil.«

»Prosim vas, prižgite luč,« zaprosi Sejba.

»Kaj, še luč! Da bo služkinja videla, kako pride domov predsednik senata!« zakriči ženska. »Poglej ga no! In še vikaš me, satan! Vikaš svojo lastno ženo, ki ne spi, ampak te čaka do polnoči. Kaj imaš v parkljih?«

»Čevlje, milostljiva gospa,« zajecija Sejba. Strašna roka ga vnovič poboža po obrazu.

»Kriste, on mi pravi milostljiva gospa! Ima me za trapo! In porezati si je pustil svoje dolge brke, ta lump!« Sejba začuti roko pod nosom.

»Fej! Gol je kot kriminalce, mati Kristova! Jezus, kako ga bom pretepla! Zato torej si hotel, da prižgem luč. Misliš si, da se bom zgrozila, ti prasec, omedlela, a ti bi jo lepo pobrisal v sobo!«

Sejba čuti, kako mu po hrbtu padajo pesti.

»Poglej ga: predsednik senata, a je tak ko robijaš. Kaj imaš na betici?«

»Čepico.«

»Bog nebeški, tako se nažre, da zgubi cilindri in si kupi čepico. Morda si jo celo komu ukradel?«

»Ukradel sem jo,« skesano odgovori Sejba.

Nova klobuta okrog ušes. Ženska vpije in porine Sejbo skozi vrata.

»Do jutra boš ostal na hodniku. Naj vidi vsa hiša, kakšen falot je predsednik senata!«

Ženska plane vanj, da pade in si potolče nos, potem zaklene za njim vrata.

»Hvala večnemu bogu,« si misli Sejba, gredé po stopnicah v drugo nadstropje. »Srečno sem jo izvozil.« Le čevlje je pustil pri Dornovi. Zdi se mu, da njegove bose noge malce osvetlujejo pot.

Počasi se plazi v drugo nadstropje. Čast bogu: brez hrupa je prišel do prvih vrat v drugem nadstropju. Hop! Na vsem lepem ga pograblji neka roka za ovratnik in potegne v stanovanje.

Tema je še hujša ko v prvem nadstropju. Sejba brez kakršnega koli uvida dobi klobuto in zasliši ženski glas: »Poljubi mi roko!«

Sejba poljublja roko, glas pa vpraša: »Kje imaš čevlje?«

Sejba molči. Čuti, kako mu topla roka, ki jo je pred trenutkom poljubljal, sega po bosih nogah. Začuti tak sunev v hrbet, da zagleda zvezde pred nosom, in zasliši:

»Tako torej, preiskovalni sodnik doktor Pelaš! Te ni sram, da prideš bos in pijan domov k svoji ženi. «Kje imaš nogavice, lopov?«

Sejba molči in premišlja. Preiskovalni sodnik doktor Pelaš ga je zadnjič zasliševal.

»Kje imaš nogavice, lump?« zasliši vnovič.

»Se nikdar jih nisem nosil,« odgovori nesrečni tat.

»Ha! Spreminjaš glas, lump peklenški, in ne veš, kaj čvekaš!« Ženska ga strese in Sejbu padejo iz žepa odpiraci.

»Kaj pa je to?«

»Ključki od cimpra,« pove Sejba potrto.

Komaj je to izrekel, že ga ženska pahne na hodnik, za njim priletijo odpiraci in zasliši nov ženski glas:

»Kristus! Pijan je ko mavral!«

Sejba hoče pobrati svoje odpirake, toda nekdo ga pograblji za roke, brene in zavpije:

»Groz! Vso hišo spravi na noge! Nažre se, potem pa rine skozi tuja vrata. Le kaj bo mislila o tebi gospa doktorjeva!«

In neka ženska roka ga potegne k nasprotnim vratom, povleče v pred-sobo in od tu v salon. Tu ga vrže na divan, gre v sosednjo sobo, zaklene za seboj vrata in zavpije:

»Fuj, naj bi te videl gospod ravnatelj! Ta bi tudi mislil, kakšnega lepega blagajnika ima. Nocoj boš spal na divanu.«

Čez četr ure je tat Sejba odprl vrata in zbežal iz nesrečne hiše, kakor da mu gori za petami. In še do danes ne ve, ali je vse to sanjal ali v resnici doživel.

Časopisov tudi ne bere, da bi bil zvedel, na kateri številki so našli njegove čevlje, odpirake in prazno steklenico od ruma.

Takih predavanj si starši še želimo!

Novomeška ljudska univerza je napovedala v svojem letošnjem programu tudi cikel vzgojnih predavanj, namenjenih staršem in vzgojiteljem. Želja po takih predavanjih je bila doslej že večkrat izražena. Kakšno zanimanje vlada za pedagoška vprašanja, je pokazal obisk prvega takega večera, na katerem je preteklo sredo predaval pedagog novomeškega učiteljskega tova. prof. Ivan Andoljšek o vzgoji doraščajočih mladine. Dvorana je bila polna hvaležnih poslušalcev, ki so nagradili predavatelja s prisrčnim aplavzom.

Profesor Andoljšek je v uvodu predstavil staršem duševni svet otroka in poudaril čisto napako, da gledamo otroke z očmi odraslih ljudi, hkrati pa si jih predstavljamo kot »odrasle v mali izdajki«. Mnogi starši otopijo v svojem opazovanju otrokove duševne in telesne rasti in zaradi nepoznavanja otrokovih notranjih dogajanj s svojimi posegi v njegovo življenje več škodujejo kakor koristijo, čeprav želijo pri vsem svojem vzgajanju otroku le dobro. Obširneje je predavatelj govoril o prehodu iz otroštva v mladništvo ter pojavih in razlikah v rasti, o spremembah v telesu mladostnika ter pubertetnih vprašanjih. Prva skrb staršev mora biti posvečena zdravju doraščajočega otroka. Anketa v Dolenjskem listu je že pred leti pokazala, da tretjina vseh naših otrok nima zdravih stanovanj. Posebno na deželi daje kmet še vse preprosto prednost hlevu in skednju, potem šele družinski hiši in zdravim življenjskim pogojem. Za otroka je prav tako važno okolje, v katerem se uči, preživlja svoj pravi čas in družba, ki si jo izbira. Pravo sorazmerje porabljenega časa za učenje, delo in razvedrilo nam mora biti vedno pred očmi. Posebej je to profesor Andoljšek poudaril vzgojno vrednost taborniške organizacije, ki skrbi za zdravim izživljanjem v prirodi za harmonično rast mladega človeka, ga usmerja v kolektivno življenje, mu privzga na prikupen način ljubezen

do dela in ustvarja radostne, kremenite značaje.

Zelo zanimiva so bila govornikova izvajanja o interesnih skupinah in »slozi kolektivnih«, ki se radi pojavljajo v življenju mladostnikov. Pretresljive so bile njegove ugotovitve o skrajni nevednosti mladine o spolnih vprašanjih, naša zaostalost v pogledu spolne vzgoje in ostalih problemih tega področja. Govornik nam je prebral vrsto izjav mladincev in mladink, ki jih je dobil v anketi. Skoraj vsi odgovori — oprostite dragi bralci — obtožujejo starše zaradi zanemarjene vzgoje in strahotne nevednosti, laži in napačnega srarnovanja pred spolnimi vprašanji v odnosih do lastnih otrok. Prav na tem področju bi treba zaorati globoke brazde v našo zaostalost, zato bo prav, da se o teh vprašanjih piše več kot doslej, prav tako pa bomo na taka in podobna predavanja še prišli. Ne samo to — povabimo na take večere naše Ljudske univerze tudi tiste matere in očete, ki jih doslej na predavanjih še nikoli nismo srečali! Neizmerno uslugo bomo napravili njim in njihovim otrokom, če jim bomo pomagali do spoznanja, kaj je otrok — in kaj vse je potrebno za njegovo dobro vzgojo!

Uspel koncert vojaškega simfoničnega orkestra v Novem mestu

Simfonični orkester novomeške garnizije JLA se je dne 18. decembra 1952 pod taktirko kapelnika kapetana Tomaža Zajca predstavil novomeškemu občinstvu s simfoničnim koncertom, posvečenim letošnjemu Dnevju JLA. Na sporedu so bila težka, vendar pa prav srečno izbrana dela skladateljev Suppeja »Lahka konjenica«, Lehara »Vesela vdova«, Montijea »Cardas«, Puccinijeva »Madama Butterfly«, Svedenskov »Romance«, »Rapsodija« Ivanova in Gotovčeva »Simfonični kolos«.

Koncert je bil prirejen v dvorani Doma Ljudske prosvete v Novem mestu, ki pa ni ravno akustična in zaradi tega tudi ne za glasbena izvajanja najbolj prikladna. Zanimanje za ta koncert ni bilo tako kot bi bilo

Študentje nam pišejo

V Novem mestu in bližnji okolici je preko sedemdeset rednih in izrednih slušateljev univerze in visokih šol, kar predstavlja v primerjavi s predvojnimi števili ogromno povečanje. Kljub temu ogromnemu povečanju pa vendarle v javnem življenju tega ni občutili. Sicer se že dalj časa razpravlja med študenti o potrebi ustanovitve »kluba dolenjskih visokošolcev«, ki bi povezal študente — vendar do tega žal še ni prišlo.

Na pobudo nekaterih študentov in v soglasju Univerzitetnega odbora ZSJ v Ljubljani pa se je vendarle ustanovilo v Novem mestu pred dvema mesecema Zdrženje študentov (osnovna organizacija Zveze študentov Jugoslavije). Čeprav je to združenje malo po številu, saj šteje vsega skupaj le deset članov, so se zaneslo lotilo dela. Kot osnovno nalogo si je Zdrženje zadalo ustanoviti klub visokošolcev v Novem mestu v času semestralske počitnice. Klub bi imel za nalogo razvijati napredne tradicije predvojnega študentskega gibanja, zainteresirati študente na tem, da bi s svojim skromnim pridobitnim znanjem pomagali pri gospodarskem in kulturnem razvoju svojega kraja, na drugi strani pa bi klub imel nalogo razviti družabno življenje med študenti v času počitnic. Nadalje pripravljajo Zdrženje s ostalimi študenti tudi »brucovski večeri«, ki naj bi zbližali študente med seboj, po drugi strani pa predstavljajo študente javnosti. Študenti so bili tudi že prvi koraki v cilju povezave študentov z ostalo mladino v soglasju z OKLMS. Zdrženje študentov je organiziralo za dijake internata v Smihelju predavanje »O izkoriščanju vodne energije doma in po svetu«, nadalje predavanje o mednarodni politični situaciji, pripravljajo pa še druga predavanja, ki naj bi imela namene vzbuditi zanimanje mladine za razvoj našega gospodarstva.

Tako nekako se je lotilo združenje ZSJ Novo mesto svojega dela.

P. I.

Zastonj lahko dobite

kompletno kuhinjsko opremo in 23 praktičnih nagrad v skupni vrednosti 150 tisoč dinarjev

Vse to smo pripravili za veliko novoletno nagradno žrebanje, namenjeno vsem tistim starim in novim naročnikom našega lista, ki bodo vsaj do 15. januarja 1953 predplačili bodisi letoletno, ali vsaj pol- oz. četrtletno naročnino za prihodnje leto.

Na željo mnogih novih naročnikov ponovno sporočamo pogoje za udeležbo v tem nagradnem žrebanju:

Da omogočimo udeležbo vsem našim zvestim naročnikom, smo darila razdelili v dve skupini:

DARILA PRVE SKUPINE so pripravljena za tiste izžrebance, ki bodo do 15. januarja 1953 vplačili letoletno naročnino za leto 1953, to je 400 dinarjev.

DARILA DRUGE SKUPINE so pripravljena za tiste izžrebance, ki bodo do 15. januarja 1953 vplačili polletno ali vsaj četrtletno naročnino za leto 1953, to je 200 oz. vsaj 100 dinarjev.

Nagrade si lahko ogledate po 1. januarju (prej jih zaradi tehničnih ovir nismo mogli razstaviti) v izloži novomeške veletrgovine ROG na Glavnem trgu. Datum žrebanja bomo pravočasno objavili. Žrebanje bo pod nadzorstvom posebne komisije, sestavljene iz dveh članov uredništva in uprave lista ter treh najstarejših naročnikov Dolenjskega lista.

NAGRADE PRVE SKUPINE SO: kuhinjska oprema — divan — 3.40 metre kamgarna za moško obleko — 3000 kosov zidne opeke — 1 prašič — zložljiva vrtna garnitura (miza in 4 stoli) — sobna peč — ročni voziček — par moških čevljev in moška srjca — par ženskih čevljev — 2 moški srjci — 100 kg krompirja.

NAGRADE DRUGE SKUPINE SO: prašič — par moških čevljev — par ženskih čevljev — ženska volnena jopica — otroška volnena jopica — košara za perilo — pletena košara in otroški stolček — moška srjca — 2 knjigi — moška srjca — liker.

Občni zbor SKUD »Brata Pirkovič« v Šentjernej

Nič kaj razveseljuje ni bila udeležba na rednem letnem občnem zboru SKUD »Brata Pirkovič«. Pa tudi delo društva v preteklem letu ni bilo tako kot bi moralo biti. Dramatski odsek je dal na oder le eno igro, pevski zbor pa je bil zastopan le ob proslavah z moškim zborom in solisti, medtem ko sistematičnega dela pevskega odseka ni bilo. Nedelavnost gre v prvi vrsti na rovaš bolezni vodij sekcij. Vendar ne moremo reči, da je prosvetno delo počivalo. Da so bile razne proslave in manifestacije lepo izvedene, je zasloga tuk. učit. sindikata, ki je ob sodelovanju nekaterih, to je vedno istih članov SKUD izvedel lepe sporede. Poleg tega ne smemo pozabiti delo učiteljskega tova. Tončka Skerletove, ki je v pretekli sezoni postavila na oder kar tri igre: »Dedek Mraz«, »Bele vrtnice«, ki jih je igrala gospodinja šola, in »Mladost pod soncem«, ki so jo igrali učenci vajejske šole. Naša mladina pa je nastopila pod vodstvom tova. Somrakove z Gogoljevo »Ženitvijo«.

Tolažljivo je bilo poročilo tova. Tavčarjeve, ki nas je seznanila s končnim obračunom o preureditvi dvorane. H kritju stroškov so prispevali igralci z dohodki iger v razdobju dobrega leta nad 100.000 din, poleg prostovoljnega dela, ki so ga opravile posamezne organizacije od pionirske dalje.

Zelo nas je razveselilo poročilo knjižničarke Skerletove, ki ga prinašamo na drugem mestu.

Na občnem zboru so bile samokritično iznesene vse napake, ki so bile storjene v minulem obdobju, in ustvarjeni lepi sklepi za bodoče delo. Prepričani smo, da ne bo ostalo samo pri sklepih, temveč da jih bo novi odbor pod vodstvom predsednika Radkota Jereleta tudi uresničil.

Oglas

Knjižničarja s prakso, izurjen bilancist, dobi službo v knjižnici zadrugi Predgrad, pri Glavnem trgu ob Kolpi.

Dekle s tremi razredi gimnazije sprejme službo k otrokom ali za gospodinsko pomočnico. Naslov in upravljalni lista.

Prodaj vprečni voziček in zlato za zobe. Naslov in upravljalni lista.

KOZLE, čistokrvne pasme, kupi zadruga »GOZAR«, Ljubljana, Florjanska 12.

PRODAM kmetijsko mlin na dva kamna in dva čevljarska šivalna stroja ali zamenjam za voz. — Znidarske Alojz. Jezero 3. Trebnje.

ZAHVALA

Podpisani se iskreno zahvaljujem v imenu svojega bolnega očetja Vekoslava Lilijskega za tovariško pomoč, katero so mi izkazali kot svojo članu in zvestemu sodelavcu: Planinsko društvo, Terenski odbor OF in organizacija ZB.

Novo mesto, 25. decembra 1952.
Bogomil Lilijski,
okrajni šolski inšpektor v Postojni.

Anzengruber: SLABA VEST

Novomeško gledališče je za svojo drugo premiero v letošnji sezoni uprizorilo dne 11. decembra kmetijsko komedijo v petih delih »Slaba vest«, ki jo je napisal avstrijski dramatik-realist Ludwig Anzengruber. Režiral je Jože Zmajen.

Po svoji snovi se komedija res lahko primerja s Molièrovim Tartuffom, vendar je zgradba enostavna, posebno se zapleteni so preprosti, tako pa dolgi dialogi in jezik dolgozvožen, zato da so tu in tam dialogi že dolgočasni. Problematika je enostavna: borba za dediščino. Anzengruber rad gleda a satiricini očesom na znanje moralno, licemerstvo in skuša priti problemu do dna, vendar obvisi nekje na pol poti in se zadovolji z rešitvijo problema z zunanjimi efekti. Zgodba »Slabe vest« je enostavna: bogatega in bolehnega vaškega kmeta Nagodeta, vdova, pripravlja svak Cinkar za nebesa; ker pa je imel v mladosti otroka z dekle, naj se pokori, svak pa ga nagovarja, da mu prepíše posestvo. Lahkoverni Nagode vse do konca verjame Cinkarju, vendar do prepisa ne pride, ker poseže vmes Nagodetov otrok Lizička, ki jo oče končno spozna kot svojo hčerko in se poroči s poštnim fantom Stefanom. Realistično pisano kmetijsko igro z nekaj primernimi romanzi in skakajočimi vlogami, glasovnih odtenkih in kretinjah. Zastopnik znanje morale in obenem zastopnik avstrijskega klerikalizma v komediji Cinkar (Cigler) je skušal biti veren pisatelju, vendar mu je večših spodletelo in je že bil na meji karikaturnosti; z uživetjem v vlogo v prvih dveh dejanjih in s spretno tehniko pa se je kmalu približal pravilni pisateljski koncepciji. Maske, obleka, kretinje — vse je dalo prepričljivo sliko vsakega »Tartuffa«. Lenko je Krampljeva lepo podala, prav značilen pisateljev tip tako v maski in gri. Prav tako je bila posrečena Reza (Moravčeva). Obe sta se živile v vlogi in dajali počasi potekajočemu dejanju ustrezno tempo in življenjsko. Med Nagodetovimi posli se je Zhabkarjeva kot Metka predstavila s nekaterimi začetiškimi težavami. Epizodne vloge: Nace (Bartelj) in Anže (Gregorčič) ter oče Robas (Zrnce) so bili pravi kmetijski tipi, posebno se prva dva. Prav tako je bil do stopnja postavljen na oder Zmajenov Ožbe. Kvarlet SKUD je lepo zapel nekaj pesmi. Jezikovno so tisti precej pilili. Za napetost zgodbe in enotnost dejanja ter no-

tranje dinamike bi bilo nujno, da bi režiser nepotrebne stavke dolgih dialogov črtal. Pri režiji težimo za tem, da so vsa dejanja v neki harmoniji, ki pa jo spreminjajo dolgi dialogi, posebno se prazne fraze dialogov so le pisani ornament, ne pa dramatična beseda. To dejstvo je prišlo do izraza posebno tam, kjer je bil temo prepočasen. Enotnost podajanja je še najbolj vidna v zadnjem dejanju. Scena je bila dobro zamišljena, le planine naj bi bile postavljene globlje v ozadje, da bi bila lučja popolnoma. Za pravo vzdušje bi bili seveda potrebni še novi rekviziti, boljši svetlobni efekti in za nekatera tudi kostumi. Vidi pa se, da imajo naši ljudje radi kmetijske komedije, zato tudi napolnijo dvorano, čeprav je večših precej cenjenih dramatskih efektov brez poglobljene situacije in besedne komike. Opaža se, da imajo igralci premalo vaj na oder, da bi se zgledili tudi njihovi odnosi in uredili čut za prostor na oderu ter soigra, odnosi med karakterji oziroma tipi, kar v veliki meri ne dajo vaje za mizo, ampak čim več — na oderu! Ta poredi problem bo moral SKUD rešiti! Komedija, s katero družbeni satirik razkrinka predstavnika avstrijskega klerikalizma 19. stoletja na vasi, pa ima vsekakor nekaj malomeščanskega humora, ki ni globok, kakor ni globok zaplet, vendar je zabaven, da se občinstvo večših le prisrčno nasmeji.

Prof. Tone Trdan

Šentjernej

V nedeljo, 21. decembra, se je zbrala v naši dvorani mladina, vključena v predvojaško vzgojo, da proslavi praznik JLA. O nastanku naše armade in njenem pomenu je govoril rezervni kapetan Dodo Majzelj. Kot najboljši mladinci so bili odlikovani od ministrstva za narodno obrambo: Janez Franko iz Hrastja, od Okrajnega ljudskega odbora v Novem mestu pa Milan Čudovan iz Čadce, Peter Durjava iz Šentjerneja, Jože Pirkovič iz Gor. Vrhpolja in Ludvik Udvarne iz Ostroga.

Zvečer je bila večerna proslava, na kateri je spet govoril Dodo Majzelj. Deklamacija, telovadnja nastop in petje moškega zbora so lepo dopolnjevali spored v počastitev naše junake armade. Isti dan je imel novorojenjeni občinski ljudski odbor prvo sejo, na kateri so izvolili za predsednika občine tova. Doda Majzelja. Ko izrekamo bivšemu predsedniku tovarišu Antonu Jakšetu iskreno zahvalo za vso njegovo skrb in njegovo delo, želimo novemu predsedniku in novemu odboru obilo uspehov in prid občanov in skupnosti!

Ko stopamo v novo leto, želi šentjernejški dopisnik Dolenjskega lista vsem bralcem in bralcem prvo vsem prebivalcem prelepe šentjernejške doline obilo sreče in zadovoljstva v novem letu. Nič suše, nič mraza, nič toče, pa — en koš zdravja! —

VSEM NAROČNIKOM, bralcem in sodelavcem!

S 52. številko zaključujemo III. letnik Dolenjskega lista in se ob tej priliki zahvaljujemo vsem dosedanjim naročnikom, bralcem in sodelavcem za izkazano zaupanje, sodelovanje in pomoč. Vsem rednim plačnikom, ki so z naročnino omogočili izhajanje v letu 1952, predvsem pa vsem delovnim kolektivom, okrajnim ljudskim odborom v Črnomlju, Kočevju in Novem mestu, Ljudskemu odboru mestne občine Novo mesto, trgovskim podjetjem, kmetijskim zadrugam in okrajnim združenim zvežam na Dolenjskem ter vsem ostalim, ki so z oglaševanjem in s prispevki v tiskovni fond omogočili izhajanje našega lokalnega lista, glasila OF okrajev Črnomelj, Kočevje in Novo mesto — iskrena hvala!

Da bi dvignili naklado našega tednika, prirejamo v januarju mesec lokalnega tiska. Prosimo vse občinske odbore OF, občinske komiteje ZKS, vsa društva, organizacije in sindikate, vse člane Fronte in vse naše dosedanje naročnike, da pomagajo pridobivati nove naročnike.

V letu 1953 ostane naročnina neizpremenjena: letoletna 400 dinarjev, polletna 200 dinarjev, četrtletna 100 dinarjev. Za inozemstvo znaša letoletna naročnina 600 dinarjev (2 ameriška dolarja).

Današnji številki polagamo čekovne položnice za vse stare in nove naročnike in jih prosimo, da nam čimprej pošljejo preplačilo naročnine za leto 1953. Vsi, ki bodo do 15. januarja poravnali letoletno naročnino za 1953 (400 dinarjev), bodo sodelovali v I. skupini velikega novoletnega nagradnega žrebanja, v katerem bomo razdelili med naše naročnike 24 nagrad v skupni vrednosti nad 1500 dinarjev. Vsi, ki bodo predplačili polletno ali vsaj četrtletno naročnino, pa bodo sodelovali v drugi skupini našega žrebanja.

Kdor je medtem naročnino za leto 1953 že poravnal, naj položnico shrani ali jo odstopi znancu, ki se želi naročiti na Dolenjski list. Naročnike, ki so v zaostanku za naročnino za leto 1952, prosimo, da dolžne zneske nakažejo hkrati s predplačilom za leto 1953.

Vsem naročnikom, bralcem in sodelavcem želita uspehov in zadovoljstva polno novo leto 1953

UREDNIŠTVO IN UPRAVA DOLENJSKEGA LISTA
Novo mesto, poštni predal 33

Leto se izliva v kraj, zadnjikrat stresam drobtine pred vas... Nabralo se je, toh orkester in drobtine, da jih bom moral nekaj še za uvod v novo leto pribrati. Še vedno mi šumi po ušesih brečanje stitnih muh, ki se na decembrskih volitvah niso mogle preimiti do »županiških stolčkov«, pa se zdaj jeze na svoje zveste pomagače, da so šli na volišče, čeprav so jim obljubljali, da bodo sedeli za papečki. Porezali so si dolge in umazane prste, gospod, rekelci, tamle okoli 7. decembra, da kar k sapi ne morejo.

Koračil sem jo za slovo oni dan po prelepi Bel kraj, pa zaslišim ob Kolpi propevati tole najnovejšo »Volilno balado«:

Na Preloki župnik Cafuta Antón,
ko jutraj v nedeljo zapel mu je zvon,
iz postelje vstal je, duhovni pastir;
je sel na volišče? Nak: zgrabil je smert!
»Kaj mar mi blaginja ljudi je, volišče«
dejal je častiti. Prek Kolpe v Prilišče
zavil jo je raja. Tam volil od kraja
je vse, kar naj mu pomaga do raja:
krivice, penzion, — kaj k sapi ne morejo,
hlebce kruha, dobro vino,
sladko, bujnopros Nino.
Se naužil je vseh dobrot,
rekel: »Skrinca: zdaj sva boti!
Sem zaveden, sem pokazal;
s pravo barvo se premazal!
Tak, glejte, je vrli prološki pastir
želodec in vesi polski svoj mir;
prek Kolpe opravil je veliko mašo,
pa kuhaj in skuhaj prevročo si kašo...
Ker mož je pozabil na blagor ljudi —
še korazarska čast ga lahko doleti!

Se ono bi iztresel dragim Belim Kranjcem za novo leto. Okrajnemu sodišču v Metliki oziroma sodni administraciji moram javno čestitati za vsestransko varčevanje kuvert in znanik. So poslali same en stranki v decembru na leti dan tri pisma, pod podpis rednih inšpektorjev 2003, 2004 in 2005, vse napisane s istim rokopisom, na isti naslov in na vsaki za 30 dinarjev znak. Upam, da so tudi nesi vsa tri pisma hkrati na pošto, ker jih je stranka naenkrat dobila iz poštarjevih rok. Tisti dve kuverti in 60 dinarjev za odvečne znamke bi raje menil podariti Pošti, ima tudi brez vas, tovarišja, dovolj vretca.

V motliški splošni kmetijski zadrugi si

nad menoj nekaj krepčije brusijo, ker sem izblebel, kako so vino namesto v Vršac v Zemun poslali, češ da jih lahko zapisal še ime uslužbenca, ki je ugovarilni naslov pogruntal. Her, kar sam ga pokažite s prstom, nerodni Na odprmini pošiljke je bil le žig kmetijske zadruge kot odposiljalca, ne pa ime uslužbenca. Berem in povem le to, kar j napisanega in kar vidim!

V Smihelju pri Novem mestu moram mimogrede pokukati in povedati, da ne bo zamere v hiši Lasnik polimilionskega kupka penozov ni mesar, temveč gostilničar — pa brez zamere zaradi tiskarskega skrata, ki mi je marsikakšno ospičel, jaz pa jih poziram po svetu za njim!

V Žužemberku pa si že kar več ne upam. So možje v kmetijski zadrugi dejali, da bodo z menoj obračunali, češ, da lažem radi listih jabolk in visoke cene! »Kaj bletaja, Janez, da ro to slabe kupčije! Prejšnja leta so nam vse jabolke pokrli že kar na vrtovih, letos smo jih pa vsaj prodali! Kaj zato, če je nizka cena, zadrugi niti ne imajo od tega korist...« O, korist pa korist, pa še kakšno... Obiskal jih bom raje na občnem zboru zadruge, pa bomo tam malo poklepetali o tem in onem mar ne, možje!

Iz Gor Jesenice pri Sentrupertu so mi poslali znanec tako mlo ganljivo pesmico o lovcu Blažetu, ki cučke strelja in jim kože odira, da je kar ne upam objaviti. »Naj bo mačka, lisica ali pes, pri Blažetu gre vse zaroka, pravi domaći pesnik in če res tako, Blaža, se bova v kratkem dogovor bika, ki sta ga kupovala tam pod Ljubljano nekje... Sicer se moram pa tudi Otočca izogibati. Zna se spet zgoditi, da bo Vinko »slabe volje«, pa me lahko mimogrede mahne po beteli kakor je tistega člana volilne komisije, ki me je hotel dopovedati, da se dvakrat na en dan pri nas ne more voliti. Sploh se imajo v Otočcu radi med seboj — to se posebno na veseljih vidi, ko se božajo, če treba, tudi s tršimi predmeti... Pa srečno novo leto in brez zamere vsem skupaj!

Se v Čuzno vas pri Trebelnem me je zanesla pot, pa sem stopil v zadrugo trgovino po cigarete. Bil sem pa prezgodaj tam, kajti poslovojdinja pride komaj ob pol treh popoldne, v štacuno. Pa sem mimogrede do Triepa na Maji Strmici stopil in ga odboval, kakse je kaj z novim občanskim odboval, kako je kaj z novim občanskim odboval, ne je nadrl, z ženo sploh voliti nista šla, ne je kaj z se brigavala Ha, potem šlo si mi je posvetilo! Maio prej mi je nek možakar dejal, da pri njih samo »rakcija« ni šla na volišče — zdaj vsaj vem, kam Triep rine. Roko si lahko poda z bivšim predsednikom MLO Mellika, ki ga tudi ni bilo na volišče; raje je počival v gostini. Pa se vam namo kaj zameriti, boter! Mar res ničesar ne potrebujete od države zase in za svoje otroke? Res, prav ničesar!

No, pa sem se kar predolgo zaklepetal pri Triepu, medtem je poslovojdinja že ob pol petih odepetala spet domov, da sem ostal kar brez božje trave. Stara žentica mi je prijazno pokazala pot do novega odbojnika v vasi, zraven po potožila, da pri njih ni denarja za davke, ker vse za sodnijske porabo. Brez tožb pa se ne da živeti na Strmici, tako se se nanje navadili kot krava na čunje in črepijo. Zal pa tudi novega odbojnika nisem našel doma. Prav v tem času se je namreč udeleževal velike po božnosti pri devetdnevnem božičnem sprehajanju kipa matere božje od hise do hise, od vasi do vasi... Letos je bila ta pobožnost še posebno prisrčna in baje samemu svetemu Ilijanu v Rimu, pačju, v vsaki hiši ne gre, samo v tiste, ki so v knjiži že od leta 1943 zapisane...

Drugo leto Veliko sredo v novoletnem nagradnem žrebanju vam iz sra želi, mladim dekletom pa kompletno kuhinjsko opremo in prašiča

Vaš stari znanec
Janez Popotni

»ŽITO«

Podjetje za nakup in prodajo
žitaric in mlevskih izdelkov

PODRUŽNICA STRAŽA - TOPLICE

s skladišči: Straža, Gradac v Beli krajini
in Rosalnice

želi vsem cenjenim odjemalcem in vsem delovnim
kolektivom srečno in uspeha polno novo leto 1953!

Prodajamo vse vrste mlevskih izdelkov in krmil
Odkupujemo po najvišjih odkupnih cenah žitarice
Nudimo posebno ugodne cene za proso in ajdo
Izdelke dostavljamo z lastnimi prevoznimi sredstvi

Naš telefon Straža 8

Elektrotehna

Tehnično podjetje v
električnim materialom
**LJUBLJANA
PARMOVA 33**

vam želi srečno in uspe-
hov polno novo leto!

ZASTOPSTVO TOVARNE ELEKTRIČNIH STROJEV

RADE KONČAR ZAGREB

Uvažamo material, ki se ne pro-
izvaja v naši državi — Konsigna-
cijska skladišča inozemskih tvrdk

Vsem borcem za socializem
želimo srečno in uspehov polno
novo leto 1953!

OKRAJNI KOMITE ZKS OKRAJNI ODBOR OF NOVO MESTO

Vsem dobaviteljem in odje-
malcem želimo v letu 1953
mного uspehov!

»Gosad«

LJUBLJANA
Skladišče Novo mesto - t.l. 155

MESTNA PLESKARSKA IN SOBOSLIKARSKA DELAVNICA V KOČEVJU

želi vsem svojim odjemalcem in naročnikom ter delovnim
kolektivom, s katerimi je v poslovnih zvezah,
srečno novo leto 1953 ter se nada je toplo priporočal

Nadaljujmo z obnovo in nadaljnjo
izgradnjo našega partizanskega
trga tudi v letu 1953, trdno
združeni v Socialistični zvezi
delovnega ljudstva Jugoslavije!

Občinski ljudski odbor Dol. Toplice

Vsem odjemalcem in naročni-
kom želimo srečno novo leto 1953

Borimo se za dobro
obutev delovnega človeka

**OBRTNO PROIZVAJALNA
IN PREDELOVALNA
ZADRUGA ČEVJARJEV
DOLENJSKE TOPLICE**

V letu 1953 želi mnogo uspehov vlaščičarna
KAREL LENARDIČ
Novo mesto
Vsak dan aveže pecivo po nizkih cenah!

Srečno novo leto želi vsem gostom
gostilna
VIDIC ANTON
Zabja vas

Vsem odjemalcem želi srečno in veselo
novo leto 1953
JERMAN FRANC, mizar
Čegelnica

Mного sreče, uspehov in zado-
voljstva želita vsem naročnikom,
bralcem in sodelavcem
UREDNIŠTVO IN UPRAVA

Dolenjskega lista

Vsem odjemalcem in dobaviteljem iskreno
čestitamo k Novemu letu 1953!

ZADRUŽNOTRGOVSKO PODJETJE NOVO MESTO

Prodajamo in kupujemo vas
kmetijske izdelke!

Vsem, ki se poslužujejo naših pro-
metnih zvez, želimo srečno in
uspehov polno novo leto 1953!

Slovenija avtopromet Novo mesto

Vsem cenjenim gostom
in delovnim kolektivom
čestita k Novemu letu 1953

ZDRAVILIŠKO GOSTINSKO PODJETJE

ŠMARJEŠKE TOPLICE

Vsem vojnim invalidom in ostalim cenj. gostom želimo tudi v letu
1953 čimveč uspehov in osebnega zadovoljstva pri vsakem delu!

INVALIDSKO ZDRAVILIŠČE DOLENJSKE TOPLICE

Skrbimo za zdravje in razvedrilo vojnih invalidov, ki so žrtvo-
vali svoje zdravje za našo svobodo. — Sprejemamo tudi druge
oddiha potrebne delovne ljudi po zmerni ceni v celotno oskrbo

Kmetijska zadruga

Dolenjske Toplice

želi vsem svojim članom in cenjenim odjemalcem srečno novo
leto 1953!

Z novim delovnim poletom stopimo v leto 1953 in s skupnimi
močmi utrjujmo lokalno in komunalno gospodarstvo naše občine

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR MIRNA PEČ

Delovni kolektivi

JUGOPETROLA

poslovalnica Novo mesto

želi vsem odjemalcem ob vstopu v novo leto 1953 mnogo
uspehov v izgradnji socialističnega gospodarstva!

Cenjenim strankam nudimo vsak čas goriva
in maziva vseh vrst. Črpalka na Glavnem trgu
deluje pozimi od 7. do 19. ure, ob nedeljah
dežurna služba. Skladišče odprto vsak dan
od 7. do 16. ure.

Srečno novo leto 1953 želi
vs. m. delovnim kolektivom

Lesna industrija „Zora“ Črnomelj

Vsem svojim odjemalcem želi v NOVEM
LETO - bito uspehov in zadovoljstva

Splošno trgovsko podjetje Metlika

Novoizvoljeni

LJUDSKI ODBOR OBČINE SEMIČ

čestita za novo leto 1953 vsem delovnim
ljudem Bele krajine!

Novih uspehov v borbi za socialistično domovino v letu 1953
želi vsemu delovnemu ljudstvu

SPLOŠNO TRGOVSKO PODJETJE SEMIČ

V trgovini z mešanim blagom vam nudimo veliko izbiro tekstilnega blaga,
pr. hrane, obutve, galanterije in mesnih izdelkov v mesarskem odseku!

Z novimi načrti in delovnim poletom stopamo v leto 1953 in želimo vsem
občanom obilo zadovoljstva in uspehov pri obnavljanju našega kraja!

Občinski ljudski odbor Mokronog

Kmetijska zadruga Dobenit s svojim kmetijskim, mlinskim, strojnim, trgo- vinskim in odkupnim odsekom

želi vsem svojim članom srečno novo leto 1953! Nudi vse vrste kme-
tjskih strojev in razno blago. Odkupuje vse vrste kmetijskih pridelkov!

Delovni kolektiv

Lesno industrijskega podjetja Ribnica na Dolenskem

želi vsem poslovnim prijateljem in vsem
delovnim ljudem v domovini srečno novo
leto 1953!

KOLODVORSKA RESTAVRACIJA

KOČEVJE

želi vsem obiskovalcem
srečno novo leto!

Naj nam bodo sklepi VI. kongresa
ZKJ svetel kažipot v vsem našem
delu!

Mladini novomeškega okraja želi
vso srečo in obilo zadovoljstva v
letu 1953

OKRAJNI KOMITE LMS NOVO MESTO

MESTNI MAGAZIN KOČEVJE Poslovalnica 7 - Stari Log

želi vsem odjemalcem
srečno NOVO LETO!

V zalogi imamo prehranbeno blago,
usnje, manufakture itd. po najnižjih
cenah!

Vsem prebivalcem občine Trebnje
želimo srečno NOVO LETO!

Ljudski odbor občine TREBNJE

Kmetijska zadruga Doi. Nemška vas

Pošta in železna postaja Trebnje

želi vsem članom srečno novo leto

Vsem svojim članom in odjemalcem
želi mnogo uspehov v letu 1953

Kmetijska zadruga Vrhpolje pri Šentjerneju

GOSTILNA

„PUGLED“ Kočevje

želi vsem gostom sreče in uspeha
polno novo leto!

Lesno industrijsko podjetje

Kočevje

želi svojim zvestim delavcem in nameščencem ter vsemu delovnemu
ljudstvu na Kočevskem srečno novo leto 1953!
S TITOM V SOCIALIZEM!

GOZDARSKO AVTOPODJETJE

želi vsem poslovnim
prijateljem srečno no-
vo leto!

Kočevje

KOLEKTIV TRGOVSKEGA PODJETJA

MESTNI MAGAZIN KOČEVJE

želi vsem potrošnikom uspehov in sreče polno novo leto 1953!

Oglejte si zalogo v naših poslovalnicah:
PREHRANA — TEKSTIL — USNJE — ČEVLJI
Postrežemo vam z najboljšim blagom po konkurenčnih cenah!

Mestno gostinsko podjetje

Črnomelj

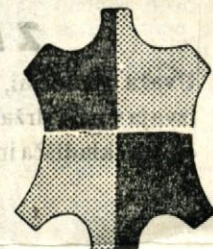

želi vsem gostom in vsem Belokranjcem
srečno novo leto 1953!

Občinsko podjetje mestne občine Črnomelj

USNIJARSKI PROIZVODI

želi vsem cenjenim
odjemalcem uspe-
hov polno novo
leto 1953!

Mesnica v Črnomlju

želi vsem svojim strankam v letu
1953 novih delovnih uspehov in
zadovoljstva!

Vsem svojim odjemalcem
kmetijskih pridelkov če-
stita k Novemu letu 1953

Državno posestvo Okljuk - Kanižarica

Vsem delovnim ljudem
sončne Bele krajine srečno
novo leto 1953!

KOLEKTIV Belokranjske železolivarne v Črnomlju

Vsem članom naše zadruge in vsem združnikom Bele krajine želimo uspehov in sreče polno novo leto 1953!
ŽIVINOREJSKI ODSEK naše zadruge nabavlja krmila in skrbi za dvig živinoreje
KMETIJSKI ODSEK pospešuje kmetijstvo
VINARSKO-SADJARSKI ODSEK odkupuje znano semiško kapljico po najugodnejših cenah in priprav-
lja moderno trsnico
TRGOVINA naše zadruge prodaja raznovrstno blago, zaščitna sredstva, gnojila, opeko, kmetijsko orodje,
manufakture itd. Poslovalnica za odkup in prodajo v Semiču in Rožnem dolu
GOSTILNA »POD LIPO«, LJUBLJANA, BORSTNIKOV TRG 3, toči pristna belokranjska vina, nudi topla
in mrzla jedila, ki jih ima stalno v zalogi
LESNI ODSEK odkupuje les vseh vrst
MLEKARSKI ODSEK predeluje mleko, v zalogi ima najraznovrstnejše mlečne izdelke
MESNICA vam nudi vsak čas priznane mesne izdelke in vedno sveže meso vseh vrst
ČEVLJARSKI ODSEK izdeluje obutev po meri in želji ter popravlja čevlje
KREDITNI ODSEK sprejema vloge in daje združnikom kratkoročna posojila
KROJASKI ODSEK izdeluje obleke po najnovejši modi in željah naročnikov

Priporoča se

Kmetijska zadruga

Semič v Beli krajini

Telekomunikacije

obrat I. in obrat II.
v Beli krajini in na Dolenskem

želijo ob vstopu v novo leto 1953 vsemu
delovnemu ljudstvu veliko uspehov!

Izdelujemo radijske kondenzatorje in radijske upore različnih velikosti

Vsem odjemalcem in poslovnim prijateljem želi uspehov in zadovoljstva polno novo leto 1953

delovni kolektiv Mestnega mizarstva Novo mesto

Poslužujte se naše tapetniške delavnice! Prvovrstna izdelava pohištva in ostalih v stroko spadajočih del!

Kmetijska zadruga Šentjernej

z vsemi svojimi odseki in zadrugnimi posestvi
v Orehovici, Brezovici in Draškovcu

želi vsem svojim članom zadrugnikom uspehov
polno novo leto 1953!

DELOVNI KOLEKTIV Industrije perila v NOVO MESTU

čestita delovnemu ljudstvu Dolenjske in širom
Jugoslavije, posebno pa vsem odjemalcem,
k Novemu letu 1953!

Delovni napori, ki jih vlagamo v nadaljnjo uvrstitev našega gospodarstva, niso zaman — zato
naprej k čimprejšnji končni zmagi socializma!

S Titom za srečo in lepšo bodočnost v letu 1953!

„ROG“

Trgovsko podjetje na veliko za Dolenjsko

NOVO MESTO
Telefon 158

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem in vsem delovnim
kolektivom uspeha polno NOVO LETO 1953!

V novem letu 1953 želi vsem svojim članom-zadrugnikom, vsem delovnim
ljudem v okraju in v naši domovni kar največ uspehov in napredka

Kmetijska zadruga Škocjan

V trgovskem odseku nudi svojim članom-zadrugnikom in ostalim kupcem kolonialno,
gaianterijsko, manufakturno in ostalo blago v bogati izbiri in po dnevnih cenah. —
S solidno postrežbo se priporočajo zadruga pekarija, mesarija in gostilna. — V sklopu
zadruga posluje zadruga hranilnica, stroji in živinorejski odsek in zadruga posestvo!

Vložimo tudi v letu 1953 vse sile za nadaljnjo okrepitev kmetijskega zadrugništva!

Vsem delovnim ljudem Dolenjske in vsem svojim poslovnim zvezam čestita k Novemu letu 1953

delovni kolektiv okrajnega podjetja

**»Kremen«
Novo mesto**

Nudimo prvovrstno kremenčevo moko in pesek (granulacije št.1—10)
industriji, obrtnim delavnicam in široki potrošnji! Najboljši kre-
menčev pesek za steklarsko, kemično in težko industrijo stalno v
zalogi! Posebne ponudbe in ugodne cene za livarne, železarne,
čistilne naprave, keramično stroko in ostale specialne potrebe!

Zahtevajte ponudbe na naslov: »KREMEN«, Novo mesto, poštni predal 14, telefon štev. 17

Novih zmag v utrjevanju zadrugništva želi vsem splošnim
in obdelovalnim kmetičkim zadrugam
tudi v letu 1953

**OKRAJNA ZADRUŽNA
ZVEZA NOVO MESTO**

Uspešno in srečno novo leto 1953

želi vsem svojim članom in delovnim ljudem
Dolenjske

**Gostinska zbornica
za okraj Novo mesto**

Vsem svojim članom-zadrugnikom in delovnemu
ljudstvu Dolenjske želi vse najboljše v letu 1953

Kmetijska zadruga Mokronog

**Delovni kolektiv
Mizarsko-kolarske delavnice
v Šentjerneju**

želi vsem delovnim ljudem naše domovine
srečno novo leto 1953! — Priporočamo se za naročila!

**KMETIJSKA ZADRUGA
TREBELNO
(žel. postaja Mokronog)**

čestita vsem svojim članom in vsem zadrugnikom na Do-
lenjskem in v Beli krajini k Novemu letu 1953 z željo, da
vložimo tudi v bodoče vse sile v rast našega zadrugništva!

**LJUDSKI
ODBOR
OBČINE
STRAŽA**

želi vsem prebivalcem občine srečno novo leto in pozdravlja
vse volivce, ki so 7. decembra pošteno opravili
svojo državljansko dolžnost!

**OKRAJNO AVTOPREVOZNIŠTVO
NOVO MESTO** Zagrebška c. 6 — tel. 41

izvršuje prevoze v območju okraja in izven njega po dnevnih cenah

Čestitamo vsem delavnim kolektivom k Novemu
letu 1953 in jim želimo novih uspehov!

**Ljudski odbor občine
Šentjernej**

s svojimi podjetji

Kinom, mesarijo in gostilno

želi v letu 1953 vsem občanom in vsem delovnim ljudem Dolenjske
novih delovnih zmag in uspehov
v bitki za socialistično Jugoslavijo!

Državno obrtno podjetje

MIZARSTVO

Dvor pri Žužemberku

Želi vsem svojim odjemalcem in naročnikom srečno in uspehov polno novo leto 1953!

IZDELUJEMO stavbeno pohištvo, sobno in kuhinjsko opremo, izvršujemo razne usluge po željah naročnikov. Ugodne cene in solidna postrežba. — Zahtevajte ponudbe!

Občinska podjetja v Dolenjskih Toplicah

trgovina — gostilna — mesarija — pekarija

ZELIJO VSEM SVOJIM ODJEMALCEM IN GOS OM USPEHOV POLNO NOVO LETO 1953!

Občinski ljudski odbor Žužemberk

s svojimi podjetji

Čestita vsem poštenim delovnim ljudem k Novemu letu 1953 in jim želi, da bi v nadaljnjem tesnem sodelovanju dosegali še večje uspehe na vseh področjih javnega življenja in gospodarskega napredka!

NOVOIZVOL ENI

Občinski ljudski odbor Dvor

se zahvaljuje vsem poštenim prebivalcem za izkazano zaupanje, za glasove, oddane za kandidate OF in za napredek delovnega ljudstva! Uspeh na volitvah je bil ponoven udarec po vseh zavirah našega napredka, ki jim socializem ni pri sreči!

V letu 1953 želimo vsem delovnim ljudem veliko novih uspehov in napredek pri dviganju naše življenjske ravni!

Zdraviliško gostinsko podjetje

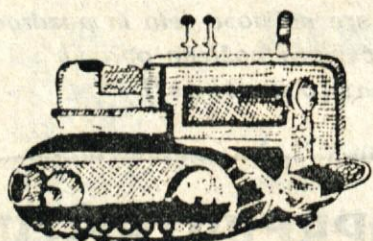
iskreno čestita vsem cenjenim gostom in delovnim kolektivom k Novemu letu ter jim želi novih zmag v bitki za socialistično državo!

Zdravilišče odprto vse leto — izredni popusti — kurjene sobe — uspešno zdravljenje!

Za Silvestrovo pester program! Obiščite nas!

DOLENJSKE
TOPLICE

Kmetijska zadruga

Straža

želi vsem svojim članom in odjemalcem v novem letu 1953 imeti uspehov in gospodarskega napredka!

Članom-zadružnikom in ostalim odjemalcem nudimo raznovrstno blago po najnižjih cenah! Bogata izbira blaga — oglejte si zaloge! Kupujemo kmetijske pridelke, gozdne sadeže itd. po najugodnejših dnevnih cenah!

Elektro Novo mesto

obrat Novo mesto in Črnomelj

Čestita s svojim delovnim kolektivom vsem svojim odjemalcem električnega toka k Novemu letu in jim želi novih uspehov in delovnih zmag v letu 1953!

Gradimo daljnovode, transformatorske postaje, krajevna omrežja in izvršujemo hišne instalacije po naročilu.

Kmetijska šola Gcm

pri Novem mestu

želi vsemu delovnemu ljudstvu srečno in uspehov polno NOVO LETO 1953!

Na svetlih tradicijah naše narodnoosvobodilne borbe se vzgajamo v spoštovanju do drugih narodov — hkrati pa smo neusmiljeni do tistih, ki bi nas skušali ovirati v našem mirnem delu in ki nam hočejo kršiti svobodo in neodvisnost!

Vsem zadružnikom Dolenjske srečno in zadovoljstva polno novo leto 1953 želi

Kmečka delovna zadruga Baza 20

Dolenjske Toplice

KMETIJSKA Z DRUGA

z o. j.

Šmihel pri Novem mestu

želi vsem članom in ostalim odjemalcem uspehov polno NOVO LETO 1953!

s svojo trgovino, pokarijo, lesnim, čevlarskim, strojnim in živinorejskim odsekom

Utrjujemo in razširjamo zadružno misel!

Vsem svojim članom in odjemalcem želimo srečno novo leto 1953! Nudimo jim v veliki izbiri najraznovrstnejše blago, gnojila, kmetijske stroje in orodje!

Odkupujemo vse vrste kmetijskih pridelkov in gozdnih sadežev!

Kmetijska zadruga Žužemberk

Vsem odjemalcem in članom iskreno želimo srečno novo leto 1953 z željo, da bi z združenimi močmi še nadalje vlagali vse sile za dvig zadruge in izgradnjo socializma na vasi!

Kmetijska zadruga

Zagradec

Utrjujemo bratstvo in svobodo naših narodov, ki je bilo priborjeno s krvjo! V njem imamo poročstvo za svobodo in neodvisnost naše države! Vse sile bomo vlagali tudi vnaprej v socializem in izgradnjo naše vasi! Srečno novo leto 1953 želi vsem zadružnikom na Dolenjskem

Kmetijska zadruga

TREBNJE

Ob vstopu v novo leto 1953 pozdravljamo vse naše člane in vse dolenjske zadružnike ter jim želimo novih uspehov!

Kmetijska zadruga

Mitna

KMETIJSKA ZADRUGA

DVOL

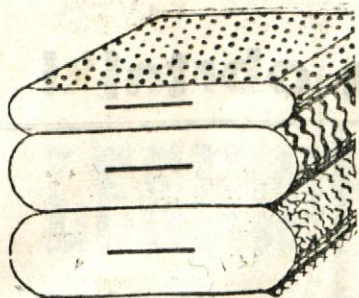
čestita ob Novoletni jelki vsem zadružnikom Dolenjske in Bele krajine in jim želi tudi v letu 1953 novih delovnih zmag!

ZADRUŽNA TRGOVINA na Dvoru prodaja raznovrstno blago, gnojila, zaščitna sredstva in kmetijske stroje po konkurenčnih cenah.

ZADRUŽNO ČEVJARSTVO izdeluje po meri vsakovrstno obutev in jo popravlja po željah naročnikov.

DVORSKI KOVACI slovijo že stoletja. Tudi danes vam postrežejo s prvovrstnimi sekirami, motikami in ostalim kmečkim orodjem — zato zahtevajte posebne ponudbe in sporočite vaše želje!

LESNI ODSEK vam nudi raznovrsten stavbeni les in les za kurjavo.

**NAS DELOVNI PROGRAM
ZA LETO 1953: BORBA ZA
KVALITETO IN ČIMVEČJO
PESTROST V IZBIRI TEK-
STILNEGA BLAGA!**

Srečno in uspešno polno novo leto 1953 želita svojemu
požrtvovalnemu delovnemu kolektivu in vsem delovnim ljudem

**DELAJSKI SVET IN UPRAVNI ODBOR
TEKSTILNE TOVARNE
NOVO MESTO**

**NOVOMEŠKA
OPEKARNA
Z A L O G**

*želi vsem delovnim kolektivom
srečno novo leto!*

Nudimo prvovrsten zidak po dnevnih cenah — v letu 1953
pa vse opekarske izdelke! Lasten industrijski tir za vagonke
pošiljke — Zahtevajte posebne ponudbe za vagonski odjem!

Vsemu članstvu sindikalnih podružnic
novomeškega okraja in vsem delovnim
kolektivom čestita k Novemu letu 1953
in jim želi novih gospodarskih uspehov.

**OKRAJNI SINDIKALNI
SVET NOVO MESTO**

Vsem občanom in
delovnim ljudem v
dolenjskih okrajih
želi uspehov polno
NOVO LETO

1 9 5 3

**OBČINSKI LJUDSKI
ODBOR
VELIKA LOKA**

Kmetje v dobrniški dolini!

Zastavimo vse sile, da nam bo s pomočjo ljudske obla-
sti in z našim lastnim delom čimprej zasvetila v
vseh naših vaseh električna luč!

Veliko uspehov in čim večji gospodarski napredek v letu 1953 želi

LJUDSKI ODBOR OBČINE DOBRNIČ

**KM TIJSKA
ZADRUGA
ČESNJE**

pošta Trebelno - Železniška po-
staja Mokronog

Veliko uspeha v letu 1953
želi vsem občanom

★
**OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
PREČNA**

OBČINSKO
PODJETJE

REMONT

MIRNA PEČ
izvršuje mizararska, to-
sarska in zidarstva dela
APNENIČARSTVO

SREČNO
NOVO
LETO
1 9 5 3
Z E L I

**OBČINSKI
LJUDSKI
ODBOR
RAKOVNIK**

**OBČINSKI LJUDSKI
ODBOR MIRNA na Dol.**

želi vsem občanom v letu
1953 mnogo uspehov!

Vsem delovnim kolektivom že-
limo novih uspehov v letu
1 9 5 3

»TKALNICA«
Novo mesto

Veliko izbiro blaga po dnevnih
cenah vam nudi in se priporoča

**DRŽAVNO
TRG VSKO
PODJETJE
Z MESANIM BLAGOM
MIRNA**

Vsem odjomalcem želimo srečno
novo leto 1953

**TRGOVINSKA ZBORNICA
ZA OKRAJ NOVO MESTO**

želi vsem svojim članom in delovnim kolekti-
vom v novem letu 1953 mnogo uspeha pri
nadaljnji utrditvi socialistične trgovine!

Vsem delovnim ljudem v okraju
želi srečno novo leto 1953!

**OKRAJNA LEKARNA
NOVO MESTO**

Lekarniške postaje:
Dolenjske Toplice — Žužemberk — Sentjernež

**TEHNIČNA SEKCIJA UPRAVE
ZA CESTE LRS V NOVEM MESTU**

čestita k Novemu letu
vsem požrtvovalnim de-
lavcem in uslužbencem
ter jim želi še nadalje
mного uspehov!

**OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
ŠKOCIJAN**

S SVOJIMI PODJETJI

čestita k novemu letu 1953 vsem občanom in jim

želi kar največ uspehov tudi v bodoče!

**LJUDSKI ODBOR
OBČINE GOTNA VAS**

želi delovnim ljudem svojega okoliša
novih uspehov v letu 1953!

**DELAJSKI SVET
IN UPRAVNI ODBOR**

**Gozdnega
gospodarstva
NOVO MESTO**

**Destilacija eteričnih olj
OBRH - PODTUREN**

z gozdničnimi upravami
Crnomelj, Poljan, Stra-
ža, Črmošnjice, Novo
mesto, Mokronog, Pišce,
Sernica, Kostanjevica,
Mokrice

želi vsem svojim delavcem, nameščencem
in vsem delovnim ljudem v domovini srečno
in veselo novo leto 1953

Srečno novo leto želijo vsem delovnim ljudem naslednji delovni kolektivi in obrtniki

SREČNO NOVO LETO 1953
ŽELI

MESTNA KLAVNICA IN MESARIJA

Novo mesto

Pos ovalnice:

štev. 1 Trdinova cesta 22

štev. 2 Kastelčeva ulica 2

štev. 3 Cesta komandanta Staneta 3

Dnevno v zalogi vse vrste svežega mesa in mesnih izdelkov
Priporoča se cenjenim odjemalcem!

TRGOVSKO PODJETJE

„IZBIRA“ NOVO MESTO

se zahvaljuje vsem svojim odjemalcem za izkazano za-
upanje v preteklem letu.
Cestita jim k Novemu letu in se jim priporoča za nadalj-
njo naklonjenost

Trgovsko podjetje Prehrana NOVO MESTO

Srečno in uspeha polno
novo leto želi vsem ce-
njenim odjemalcem in
dobaviteljem

VSO SREČO V LETU 1953
ŽELI VSEM SVOJIM GOSTOM

HOTEL KANDIJA NOVO MESTO

Srečno novo leto 1953
želi

Kolodvorska restavracija NOVO MESTO

Mestno prevozištvu
NOVO MESTO
se priporoča

Mestna
popravilnica čevljev
NOVO MESTO

Mestno krojaštvo
NOVO MESTO
Glavni trg 17 (pri mostu)

Vsem svojim odjemalcem
in dobaviteljem želi srečno
NOVO LETO 1953

Državno trgovsko podjetje TREBNJE

Srečno novo leto želi

MESTNI BIFE

Novo mesto, Ulica Iv. Krajca 1

Mestna čistilnica
in pralnica
Novo mesto

KOLEKTIV

VODOVODNEGA INSTALACIJSKEGA PODJETJA

NOVO MESTO

želi srečno in uspehov ter
delovnih zmag polno novo
leto 1953!

MESTNI KINO

NOVO MESTO

čestita vsem svojim obi-
valcem k Novemu letu 1953
in se priporoča za obisk!

MESINA ŠIVALNICA

NOVO MESTO
GLAVNI TRG 3

Srečno novo leto želi

Mestno ključavničarsko in kovaško podjetje

NOVO MESTO, Kardeljeva cesta
in Zagrebška cesta

Izvršuje vsa popravila tohtnic, stroj-
na in stavbena ključavničarska, kle-
parska in kovaška dela

Veliko uspehov v novem letu
1953 želi cenjenim gostom

MESTNA KAVARNA

NOVO MESTO
GLAVNI TRG

Priporoča se za obisk!

Vse, kar potrebuješ

za v gore in potovanje
za taborjenje in letovanje
za kolesarjenje in plavanje
za smučanje in sankanje
za šah in ljubko drsanje
za nogomet in rokomet
za odbojko in ping-pong
za košarko in boks
za telovadbo in športne
nagrade
za dom in družino

dobiš v veliki izbiri v trgovini

SLOVENIJA SPORT

NOVO MESTO
GLAVNI TRG

Medo Karel
KOLAR
Novo mesto

Obilo sreče in zadovoljstva želim
cenjenim odjemalcem

MIZARSTVO

JOŽE ŠTRAVS

Gotna vas pri Novem mestu

Srečno novo leto želi
delovni kolektiv hotela
in kavarne

Metropol

vsem cenjenim gostom
in se priporoča za na-
daljnji obisk

Novo mesto

DELOVNI KOLEKTIV
GRADBENEGA PODJETJA

Remont

želi vsem svojim naročnikom
srečno in uspešno Novo leto!

DELOVNI KOLEKTIV

Mestne pekarnice

NOVO MESTO

želi svojim odjemalcem srečno in uspehov polno novo leto!

SREČNO NOVO LETO 1953 ŽELI DELOVNI KOLEKTIV

Elektrotehniškega podjetja

NOVO MESTO

Izvršujemo: elektrotehnične instalacije, previjamo elek-
trične stroje, popravljamo električne aparate in naprave

SREČNO NOVO LETO 1953 ŽELI

Radio center

Novo mesto

Prodajamo radio aparate in radio material — popravljamo
radijske aparate vseh vrst

Uspehov polno novo leto 1953

želijo in se priporočajo obrtniki:

Udovič Franc

MIZARSTVO

Novo mesto, Detelova 3

Bev Rudolf

KLEPAR

Novo mesto

Novak Ciril

KROJAČ

Novo mesto, Glavni trg

Gazvoda Jože

MIZAR

Gotna vas pri Novem mestu

Jakopin Stanko

KROJAŠTVO

Novo mesto, Kardeljeva cesta

Barbič Franc

MIZAR

Novo mesto, Kardeljeva c. 12

Pristna belokranjska in dolejska
vina nudi gostom in potnikom

Marija Novak

gostilničarka

Novo mesto, Glavni trg

FRIZERSKI SALON

ADAM

v Novem mestu, Glavni trg

STEKLARSTVO

Roman Doljak

se priporoča nadaljnji naklonjenosti
cenjenih odjemalcev

Novo mesto, Resljeva c. 2

KLJUČAVNIČARSTVO

Knafsič Anton

NOVO MESTO

RESLJEVA 1

Delavski svet in upravni odbor

LESNOINDUSTRIJSKEGA PODJETJA NOVO MESTO

z vsemi poslovalnicami, manipulacijami in Avtoparkom v Straži

ŽELITA ZAVEDNEMU DELOVNEMU KOLEKTIVU, VSEM ODJEMALCEM,
VSEM DELAVCEM, KMETOM IN LJUDSKI INTELIGENCI TER NAŠEMU
VODSTVU V LETU 1953

novih delovnih zmag in uspehov!

Upravni odbor
Splošnega gradbenega
podjetja

**S TITOM NAPREJ
V SOCIALIZEM!**

PIONIR

NOVO
MESTO

ŽELI V NOVEM LETU 1953 VSEM SVOJIM POŽRTVOVALNIM DELAVCEM IN
NAMEŠČENCEM NA GRADBIŠČIH DOLENJSKE IN POSAVJA, VSEM DELOV-
NIM KOLEKTIVOM IN VSEM DRŽAVLJANOM SOCIALISTIČNE JUGOSLAVIJE
VSO SREČO IN ČIMVEČ USPEHOVI!

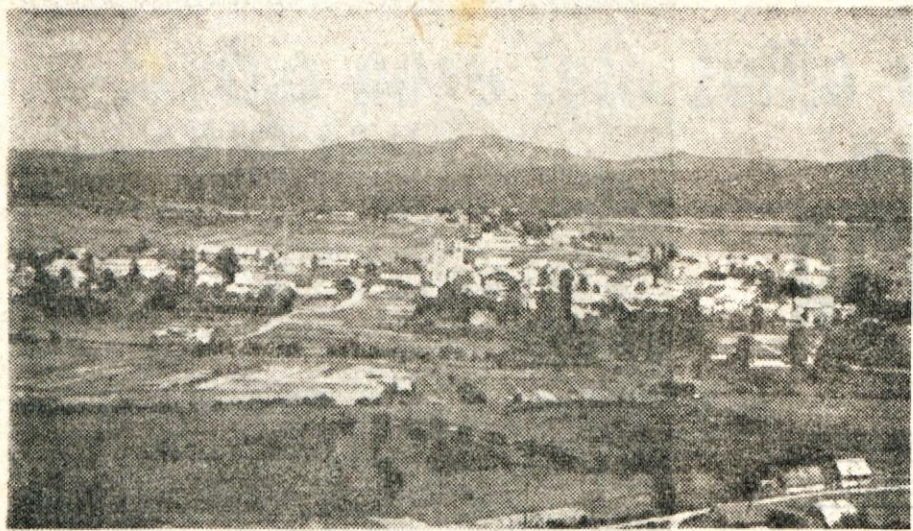
TOVARIŠI IN TOVARISICE!
SVET DANES ZE POZNA NAŠO DRŽAVO, SPO-
ZNAL JE DUHA, KI PREVEVA NAŠE LJUDI,
POZNA MISEL NASIH LJUDI, VE, DA JE TO PONOSEN
NAROD, DA JE TA NAROD STRASNO TRPEL, DA JE
PRENESEL NADČLOVEŠKE NAPORE. DANES IMAMO
MNOGO PRIJATELJEV V SVETU. PRIZADEVALI SI
BOMO, DA TEH PRIJATELJEV NIKOLI NE IZGUBIMO.
SODELOVALI BOMO Z VSAKOMER, KI MISLI POŠTENO.
IN TO, DA BI OHRANILI MIR IN MIRNO SODELOVANJE.
NA STRANI TISTIH SMO, KI SO PROTI NOVIM VOJNAM,
PROTI NAPADU IN NAPADALCEM, MI SMO NA STRANI
NAPREDNEGA CLOVEŠTVA IN NE GLEDE NA TEŽAVE
VAM POVEM: DOKLER BO PREVEVAL NAŠE NARODE
DUH, KAKOR JIH PREVEVA DANES, — IN JAŽ VERJA-
MEM, DA TEMU NE BO KONCA — GA NE BO ZLOMILA
NOBENA SILA...

MARŠAL TITO V DOLENJSKIH TOPLICAH

Ob vstopu v leto **1953** želimo vsem delovnim
ljudem novomeškega partizanskega okraja mnogo
uspehov na političnem, gospodarskem in kulturno-
prosvetnem področju! — Naj nam bodo dosedanje
delovne zmage kažipot v bodočnost!

**Okrajni
ljudski odbor
Novo mesto**

Na propagandno vojno laži in klevet, s katerimi zasipajo naše narode informbirojevske države, odgovarja Zveza komunistov Jugoslavije in z njo vse naše delovno ljudstvo z dejstvi, da gradimo v resnici socialistično državo svobodnih ljudi, ki jo spoštujejo in cenijo vsi napredni ljudje sveta!

V letu 1953 želimo prebivalstvu okraja novega delovnega poleta in še večjih zmag!

**Okrajni ljudski odbor
Kočevje**

VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU, BORCEM ZA SOCIALIZEM

VSEM IZSELJENCEM — BELOKRANJCEM

želi

ZDRAVO IN USPEHOV POLNO NOVO LETO 1953

**Ljudski odbor mestne občine
Črnomelj**

Za nadaljnji razvoj socialističnih odnosov v kmetijstvu je nujno treba nenehno krepiti socialistično zavest na vasi in vzgajati delovne kmete v duhu socializma — posvetimo zato tej veliki nalogi tudi v letu 1953 vse naše sile!

VSEM ČLANOM OSVOBODILNE FRONTE NA KOČEVSKEM

želimo

SREČNO, USPEHOV POLNO NOVO LETO!

**Okrajni odbor OF
Kočevje**

Ob vstopu v novo leto 1953

pozdravljamo vse delovne ljudi našega mesta in okraja in jim želimo novih uspehov!

S TITOM NAPREJ V SOCIALIZEM!

**Ljudski odbor
mestne občine
Kočevje**

Vsem članom in delovnim kmetom želimo obilo uspehov in zadovoljstva v novem letu 1953

**Kmetijska zadruga
Melika**

Prodajamo kolonialno, manufakturno in galanterijsko blago v bogati izbiri, kmetijske stroje, sredstva za zaščito rastlin in umetna gnojila.

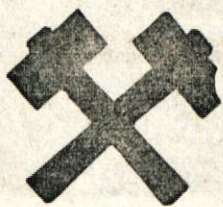
Kupujemo vse kmečke pridelke in gozdne sadeže po ugodnih cenah!

Zastavimo tudi v letu 1953 vse sile za socialistično graditev naše domovine!

**Okrajno gradbeno podjetje
Črnomelj**

DELOVNEMU KOLEKTIVU
IN VSEM BELOKRANJCEM
ZELIMO
SREČNO NOVO LETO!

VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM V DOMOVINI
ZELI NOVIH ZMAG V BITKI ZA SOCIALIZEM KOLEKTIV

**Rudnika rjavega premoga
v Kočevju**

Elektrarnam, usnjarski, tekstilni, gradbeni in kemični industriji, trgovskim podjetjem in gostinstvu nudimo: kosovec — kockovec — orehovec — grahovec — zdrob

Ugodne cene! Pri večjem odjemu zdroba popust, na željo pošiljamo vzorce premoga. Na zahtevo stranke pošljemo poskusni vagon. — Zahtevajte ponudbe in informacije!

MESTNO
TRGOVSKO PODJETJE

**Trgopromet
Kočevje**

ČESTITA VSEM ODJEMALCEM IN DOBAVITELJEM
SREČNO NOVO LETO 1953!

NUDI V LASTNIH PRODAJALNAH NAJBOLJŠE KOLONIALNO,
MANUFAKTURNO, GALANTERIJSKO IN ŽELEZNINARSKO BLAGO!
SOLIDNA POSTREŽBA — KONKURENČNE CENE — OGLEDITE SI ZALOGE!

ŽIVELA ZVEZA KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE — BOREC ZA SVOBODO NAŠE
PRAVICNE STVARI V MEDNARODNEM DELAVSKEM GIBANJU, VODITELJ
NAŠIH DELOVNIH MNOŽIC V SOCIALISTIČNI GRADITVI FLRJ!

VSEM SVOJIM ODJEMALCEM ZELI DELOVNI KOLEKTIV

**Trgovskega podjetja Okraine zadrugne zveze
srečno in uspehov polno novo leto 1953 v Črnomlju**

V letu 1952 je znova narasla gospodarska sila naše države, še bolj se je okrepila ustvarjalna moč naših delovnih kolektivov! Zato naj živi enotnost in borbenost članov ZKJ, OF Slovenije in Ljudske fronte Jugoslavije!

KOLEKTIV

**SPLOŠNEGA TRGOVSKEGA PODJETJA
ČRNO MELJ**

VSO SREČO IN ZADOVOLJSTVO ŽELIMO V LETU 1953
NASIM ODJEMALCEM IN DOBAVITELJEM TER VSEM DELOVNIM
KOLEKTIVOM, KI USTVARJAJO DOBRINE!

TRDNO ZDRUŽENI V OF, POMAGAJMO NAŠI LJUDSKI OBLASTI IN NOVOIZVOLJENIM ODBOROM OBČIN PRI DVIGANJU ŽIVLJENJSKE RAVNI DELOVNEGA BELOKRANJSKEGA ČLOVEKA!

NAJ ŽIVI ZVEZA KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE — NAŠA VODITELJICA V SOCIALIZEM! PRISRČEN POZDRAV DRAGEMU MARŠALU TITU — LJUBLJENCU JUGOSLOVANSKIH NARODOV!

OBILO USPEHOV V NOVEM LETU 1953 ŽELI

**OKRAJNI LJUDSKI ODBOR
ČRNO MELJ**